

**ЧЕТИРИДЕСЕТ И ЧЕТВЪРТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**

**КОМИСИЯ ПО ЕВРОПЕЙСКИТЕ ВЪПРОСИ И КОНТРОЛ НА
ЕВРОПЕЙСКИТЕ ФОНДОВЕ**

ГОДИШЕН ДОКЛАД

**относно постигнатия напредък по програмите,
съфинансирани със средствата на Европейския съюз и
на страните от Европейското икономическо
пространство за програмен период 2014-2020 г.
(по данни към 31 декември 2017 г.)**

март 2018 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

Използвани по-важни съкращения.....	3
УВОД.....	6
I. ПОСТИГНАТ НАПРЕДЪК ПО ПРОГРАМИТЕ, СЪФИНАНСИРАНИ СЪС СРЕДСТВА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ ПРЕЗ ПРОГРАМЕН ПЕРИОД 2014 – 2020 Г.....	9
А) Финансово изпълнение към 31.12.2017 г.....	9
Б) Статус на изпълнението на всяка от програмите към 31.12.2017 г.	9
1. ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ТРАНСПОРТ И ТРАНСПОРТНА ИНФРАСТРУКТУРА“ 2014-2020 Г. (ОПТИ) 9	
2. ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ОКОЛНА СРЕДА“ 2014-2020 Г. (ОПОС)	21
3. ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „РЕГИОНИ В РАСТЕЖ“ 2014-2020 Г. (ОПРР)	37
4. ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ИНОВАЦИИ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ“ 2014-2020 Г. (ОПИК)	45
5. ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ИНИЦИАТИВА ЗА МАЛКИ И СРЕДНИ ПРЕДПРИЯТИЯ“ 2014-2020 Г. (ОПИМСП)	56
6. ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ “ 2014-2020 Г. (ОПРЧР)	57
7. ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „НАУКА И ОБРАЗОВАНИЕ ЗА ИНТЕЛИГЕНТЕН РАСТЕЖ“ 2014-2020 Г. (ОПНОИР).....	62
8. ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ“ 2014-2020 Г. (ОПДУ)	66
9. ПРОГРАМА ЗА РАЗВИТИЕ НА СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ 2014-2020 Г. (ПРСР)	80
10. ПРОГРАМА ЗА МОРСКО ДЕЛО И РИБАРСТВО 2014-2020 Г. (ПМДР).....	97
11. ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА ЗА ХРАНИ И/ИЛИ ОСНОВНО МАТЕРИАЛНО ПОДПОМАГАНЕ ОТ ФОНДА ЗА ЕВРОПЕЙСКО ПОДПОМАГАНЕ НА НАЙ-НУЖДАЕЩИТЕ СЕ ЛИЦА В БЪЛГАРИЯ ЗА ПЕРИОДА 2014-2020 Г. (ОПХ ФЕПНЛ)	103
12. ПРОГРАМИ В РАМКИТЕ НА ЕВРОПЕЙСКОТО ТЕРИТОРИАЛНО СЪТРУДНИЧЕСТВО	109
13. ФИНАНСОВ МЕХАНИЗЪМ НА ЕВРОПЕЙСКОТО ИКОНОМИЧЕСКО ПРОСТРАНСТВО, НОРВЕЖКА ПРОГРАМА ЗА СЪТРУДНИЧЕСТВО	119
Г) ОЦЕНКА НА ЕФЕКТИВНОСТТА ОТ ЕЛЕКТРОННОТО ПОДАВАНЕ НА ПРОЕКТНИ ПРЕДЛОЖЕНИЯ ПРЕЗ ИСУН 2020.....	122
Д) ЗАКОНОДАТЕЛНА РАМКА ЗА УСВОЯВАНЕ НА СРЕДСТВАТА ОТ ЕСИФ.....	123
<i>Приложение</i>	124
Информация относно Програмен период 2014 – 2020 г., предоставена от Сертифициращия орган за ЕСИФ – дирекция „Национален фонд“	125
Информация за извършените одитни ангажименти през 2017 г. от Изпълнителна агенция „Одит на средствата от ЕС“	127
ПРЕПОРЪКИ, КОМЕНТАРИ И БЕЛЕЖКИ	142

Използвани по-важни съкращения

АМ	Автомагистрала
БВП	Брутен вътрешен продукт
БФП	Безвъзмездна финансова помощ
ДФЗ – РА	Държавен фонд „Земеделие“ – Разплащателна агенция
ЕЗФРСР	Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони
ЕИБ	Европейска инвестиционна банка
ЕИФ	Европейски инвестиционен фонд
ЕК	Европейска комисия
ЕС	Европейски съюз
ЕСФ	Европейски социален фонд
ЕФР	Европейски фонд за рибарство
ЕФРР	Европейски фонд за регионално развитие
ИА	Изпълнителна агенция
ИПП	Инструмент за предприсъединителна помощ
ИСУН	Информационна система за управление и наблюдение на структурните инструменти на ЕС в България
ИСУТС	Информационна система за управление на териториалното сътрудничество
КЕВКЕФ	Комисия по европейските въпроси и контрол на европейските фондове
КН	Комитет за наблюдение
КФ	Кохезионен фонд

МЗ	Междинно звено
МОН	Министерство на образованието и науката
МС	Министерски съвет
МСП	Малки и средни предприятия
МТИТС	Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията
НКЖИ	Национална компания „Железопътна инфраструктура“
НПО	Национален партниращ орган
НПР	Национална програма за реформи
НС	Народно събрание
НСРР	Национална стратегическа референтна рамка
НФ	Дирекция „Национален фонд“ към Министерство на финансите
ОВОС	Оценка на въздействието върху околната среда
ОПХ	Оперативна програма за храни
ОО	Одитен орган
ОП	Оперативна програма
ОПАК	Оперативна програма „Административен капацитет“
ОПОС	Оперативна програма „Околна среда“
ОПРКБИ	Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“
ОПРР	Оперативна програма „Регионално развитие“
ОПРСР	Оперативна програма „Развитие на сектор Рибарство“
ОПРЧР	Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“
ОПТ	Оперативна програма „Транспорт“

ОПТП	Оперативна програма „Техническа помощ”
ОПТТИ	Оперативна програма „Транспорт и транспортна инфраструктура“
ОПРР	Оперативна програма „Региони в растеж“
ОПИК	Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“
ОПИМСП	Оперативна програма „Инициатива за малки и средни предприятия“
ОПНОИР	Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“
ОПДУ	Оперативна програма „Добро управление“
ОСП	Обща селскостопанска политика
ПМДР	Програма за морско дело и рибарство
ПМС	Постановление на Министерския съвет
ПО	Приоритетна ос
ПРСР	Програма за развитие на селските райони
РМС	Решение на Министерския съвет
СКН	Съвместен комитет за наблюдение
СКУСЕС	Съвет за координация при управлението на средствата от ЕС
СКФ	Структурните фондове и Кохезионния фонд
СО	Сертифициращ орган
СП	Сметна палата
ТГС	Трансгранично сътрудничество
УО	Управляващ орган
ЦКЗ	Централно координационно звено

УВОД

Настоящият Годишен доклад за усвояването на средствата от Европейския съюз в Република България за 2017 г. е изготвен в съответствие с чл. 7, ал. 4, от Правилата за организацията и дейността на КЕВКЕФ в 44-то Народно събрание на Република България. Документът е разработен на базата на информация за изпълнението на отделните програми и инструменти, съфинансирани с европейски средства, предоставена от съответните структури в държавната администрация, отговорни за тяхното управление или координация.

Докладът отразява статуса по управлението на средствата от Европейския съюз **към 31 декември 2017 г.**, като предлага преглед върху следните програми и инструменти:

- **8 Оперативни програми, съфинансирани от Европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИФ):**
 - Оперативна програма „Транспорт и транспортна инфраструктура“ 2014-2020 г.;
 - Оперативна програма „Околна среда“ 2014-2020 г.;
 - Оперативна програма „Региони в растеж“ 2014-2020 г.;
 - Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ 2014-2020 г.;
 - Оперативна програма „Инициатива за малки и средни предприятия“ 2014-2020 г.;
 - Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2014-2020 г.;
 - Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014-2020 г.;
 - Оперативна програма „Добро управление“ 2014-2020 г.

- **2 Програми, съфинансирани от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство:**
 - Програма за развитие на селските райони 2014-2020 г.;
 - Програмата за морско дело и рибарство 2014-2020 г.

- **Оперативна програма за храни и/или основно материално подпомагане от Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица (ОПХ ФЕПНЛ)**

- **Програми в рамките на Европейското териториално сътрудничество:**
 - Програма за трансгранично сътрудничество България – Сърбия 2014-2020 г.;
 - Програма за трансгранично сътрудничество България – Турция 2014-2020 г.;

- Програма за трансгранично сътрудничество България – Македония 2014-2020 г.;
- Програма за трансгранично сътрудничество Румъния – България 2014-2020 г.;
- Програма за трансгранично сътрудничество Гърция – България 2014-2020 г.;
- Програма Балкани – Средиземно море 2014-2020; Програма Дунав 2014-2020; Съвместна оперативна програма за ТГС Черноморски басейн 2014-2020; ИНТЕРРЕГ Европа 2014-2020; ЕСПОН 2014-2020; УРБАКТ III 2014-2020; ИНТЕРАКТ III.
- **Финансов механизъм на Европейското икономическо пространство, Норвежка програма за сътрудничество**
- **Информация относно Програмен период 2014 – 2020 г., предоставена от Сертифициращия орган за ЕСИФ – дирекция „Национален фонд“**
- Дейности по програми от Програмен период 2007-2013 г.
- Одитна дейност по други програми и фондове
- Други дейности

Прегледът по отделните програми и инструменти е извършен на база постъпилата информация от ресорните административни структури.

Представената информация за **Програмен период 2014-2020 г.** е систематизирана в следните 7 раздела:

- Стратегически цели на програмата;
- Институционална рамка;
- Приоритети на всяка от програмите;
- Постигнат напредък по всяка от програмите;
- Напредък по отделните приоритетни оси;
- Идентифицирани проблеми от страна на управляващите органи и предприети мерки за преодоляването им;
- Предвидени дейности по програмите до края на годината.

С оглед постигането на съпоставимост, постъпилите финансови данни от структурите на изпълнителната власт са представени в доклада в националната валута на Република България – български лев, а там, където данните са предоставени в евро, те са трансформирани по фиксирания курс на Българска народна банка - 1,95583 лв. за 1 евро.

Преобразуването на валутите и закръгленията е възможно на места да са довели до минимално изменение на изходните данни за анализа.

Комисията по европейските въпроси и контрол на европейските фондове в 44-то Народно събрание на Република България благодари за съдействието от страна на структурите на изпълнителната власт за предоставената информация при подготовката на настоящия доклад. КЕВКЕФ изразява увереността си, че установеното ползотворно сътрудничество ще бъде успешно продължено и задълбочено.

I. ПОСТИГНАТ НАПРЕДЪК ПО ПРОГРАМИТЕ, СЪФИНАНСИРАНИ СЪС СРЕДСТВА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ ПРЕЗ ПРОГРАМЕН ПЕРИОД 2014 – 2020 Г.

A) Финансово изпълнение към 31.12.2017 г.

Изпълнение на оперативни програми към 31.12.2017 г.							
лева							
Оперативна програма	Бюджет на програмата	Договорени средства		Реално изплатени средства		Получени трансше от ЕК	
	Общо	Общо към 31.12.2017 г.	% на изпълнение	Общо към 31.12.2017 г.	% на изпълнение	Общо към 31.12.2017 г.	% на изпълнение
ОПТТИ	3 470 291 800,54	2 333 102 125,43	67%	700 385 375,78	20%	527 552 042,56	18%
ОПОС	3 254 811 050,61	834 662 925,96	26%	184 938 754,28	6%	246 229 548,31	9%
ОПРР	2 837 109 753,00	1 887 982 076,75	67%	543 573 334,15	19%	251 558 649,98	10%
ОПИК	2 321 037 733,32	1 571 042 398,03	68%	560 368 262,03	24%	510 970 499,66	26%
ОПНОИР	1 289 127 189,85	295 081 783,79	23%	135 468 162,90	11%	61 636 393,68	6%
ОПРЧР	2 013 738 981,00	1 128 060 085,22	56%	498 640 781,87	25%	423 469 294,32	24%
ОПДУ	626 033 504,00	227 047 673,17	36%	40 794 808,41	7%	47 964 790,32	9%
ОПХ	241 177 458,00	154 121 396,72	64%	93 378 093,50	39%	77 270 184,15	38%
ОПИМСП	199 494 660,00	199 494 660,00	100%	186 457 683,97	93%	179 036 064,27	90%
ПМДР	208 761 083,62	15 994 289,18	8%	508 321,65	0%	9 107 366,61	6%
ПРСР	5 706 727 515,01	2 091 310 672,16	37%	852 644 335,85	15%	728 406 314,93	16%
ОБЩО	22 168 310 728,95	10 737 900 086,41	48%	3 797 157 914,39	17%	3 063 201 148,79	16%

Забележки:

Всички суми са в български лева (BGN) /1 EUR = 1,95583 BGN

B) Статус на изпълнението на всяка от програмите към 31.12.2017 г.

1. ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ТРАНСПОРТ И ТРАНСПОРТНА ИНФРАСТРУКТУРА“ 2014-2020 Г. (ОПТТИ)

1. Стратегически цели

Стратегията на ОПТТИ е разработена и се основава на поредица от релевантни документи в унисон с приложимите Общностни и национални стратегии и политики. Тя е изготвена на базата на нуждите, дефинирани в анализа на текущото състояние на транспортния сектор, изработен за целите на програмата.

Инвестициите по програмата следва да се концентрират основно върху завършване на приоритетните железопътни и пътни направления /включително последващо развитие на метро системата в столицата / и насърчаване на мултимодалния транспорт – изграждане на интермодални терминали и подобряване на връзките на пристанищата и летищата с пътната и железопътната мрежа. С постепенното завършване на модернизацията на направленията на Трансевропейската транспортна мрежа ще се постигне по-добра интеграция на националната мрежа в тази на ЕС, както и подобряване на връзките със съседните страни.

С Решение № 336/23.06.2017 г. на Министерския съвет е одобрена Интегрирана транспортна стратегия в периода до 2030 г. Документът е съобразен с изискванията за обхват, структура и съдържание на всеобхватен транспортен план и отговаря на приложимите тематични предварителни условия за ЕСИФ за периода 2014-2020 г., поети като ангажимент в Споразумението за партньорство с Република България. В документа са определени 3 стратегически цели относно националната транспортна политика до 2030 г: 1) повишаване на ефективността и конкурентоспособността на транспортния сектор; 2) подобряване на транспортната свързаност и достъпност (вътрешна и външна); 3) ограничаване на отрицателните ефекти от развитие на транспортния сектор.

2. Институционална рамка

Дирекция „Координация на програми и проекти“ в Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията (МТИТС) е определена за Управляващ орган на програмата. Към ОПТТИ няма междинни звена. Бенефициентите са предварително определени и техният брой е ограничен. Те са: „Национална компания железопътна инфраструктура“ (НКЖИ), Агенция „Пътна инфраструктура“, „Метрополитен“ ЕАД, Държавно предприятие „Пристанищна инфраструктура“, Изпълнителна агенция „Проучване и поддържане на река Дунав“, Изпълнителна агенция „Морска администрация“, Главна дирекция „Гражданска въздухоплавателна администрация“, Държавно предприятие „Ръководство на въздушното движение“ и УО на ОПТТИ.

Функциите на Сертифициращ орган по ОПТТИ, както и по всички други програми, финансирани със средствата от Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Инициативата за младежка заетост и Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се, се изпълняват от дирекция „Национален фонд“ на Министерството на финансите.

3. Приоритети

ОП „Транспорт и транспортна инфраструктура” има 5 Приоритетни оси (ПО):

ПО 1-„Развитие на железопътната инфраструктура по „основната“ Трансевропейска транспортна мрежа”;

ПО 2 - „Развитие на пътната инфраструктура по „основната” и „разширената” Трансевропейска транспортна мрежа”;

ПО 3 - „Подобряване на интермодалността при превоза на пътници и товари и развитие на устойчив градски транспорт”;

ПО 4 - „Иновации в управлението и услугите – внедряване на модернизирана инфраструктура за управление на трафика, подобряване на безопасността и сигурността на транспорта”;

ПО 5 – Техническа помощ.

4. Общ реализиран напредък към 31.12.2017 г.

ОПТТИ 2014 - 2020 г. е одобрена от службите на ЕК на 23.12.2014 г. На 31.10.2016 г., службите на ЕК са одобрили първото изменение на ОПТТИ 2014 - 2020 г. На 16.08.2017 г. е подадено искане за второ изменение на ОПТТИ 2014 – 2020 г., което е одобрено от службите на ЕК на 08.11.2017 г.

Към 31 декември 2017 г., в ИСУН 2014 - 2020 са подадени общо петдесет проектни предложения, от които девет са оттеглени, седем са в етап на оценка и едно е отхвърлено. Четиринадесет от подадените формуляри за кандидатстване (ФК) са за инвестиционни проекти, осем са за подготовка на инвестиционни проекти, един е за подготовка на Интегрирана транспортна стратегия, а останалите седемнадесет ФК са за техническа помощ за подобряване на капацитета на УО и бенефициентите и мерки за информация и публичност.

5. Напредък по приоритетни оси

❖ **Приоритетна ос 1** „Развитие на железопътната инфраструктура по „основната” Трансевропейска транспортна мрежа”

• **Проект BG16M1OP001-1.001-0001** *Рехабилитация на железопътната инфраструктура по участъците на железопътната линия Пловдив – Бургас – възстановяване, ремонт и модернизация на тягови подстанции Бургас, Карнобат и Ямбол*

Физическият напредък на отделните тягови подстанции /ТПС/ е както следва:

✓ **ТПС Ямбол** – проведено е обучение на персонала, както и 72-часови проби при експлоатационни условия. Съставен е Акт обр. № 17 за ТПС Ямбол. На 19.09.2017 г. е подписан Акт обр. № 15. **Физическо изпълнение – 100%**;

✓ **ТПС Бургас** – проведено е обучение на персонала, както и 72-часови проби при експлоатационни условия, в периода 2-5.08.2017 г. Съставен е Акт обр. № 17 за ТПС Бургас. На 19.09.2017 г. е подписан Акт обр. № 15. **Физическо изпълнение – 100%**;

✓ **ТПС Карнобат** – извършена е рехабилитация на захранващите фидери на изводите, монтирани са таблата и шкафовете в командна зала, изграден е земният контур. Извършват се довършителни СМР¹ по захранващите фидери. Извършват се пуско-наладъчни работи, както и функционални тестове на оборудването. **Физическо изпълнение – 98%**.

На 21.11.2017 г., в ДНСК² е внесено искане за назначаване на държавна приемателна комисия за ТПС Ямбол и Бургас. Назначена е държавна приемателна комисия /Заповед №РД-19-1470/22.12.2017 г./.

Физическото изпълнение на проекта, към 31.12.2017 г., е **99%**. Очаквано приключване на проекта – **март 2018 г.**

• **Проект BG16M1OP001-1.001-0002** „Модернизация на железопътния участък Септември – Пловдив: част от Транс – европейската железопътна мрежа – изграждане на четири броя пътни надлези“

Статусът на изпълнение на отделните надлези е както следва:

✓ **Пътен надлез на км.107+423.59 в междугарието Септември – Пазарджик** - на 12.10.2017 г. е подписан Акт обр. 2а за откриване на строителна площадка. Срокът за изпълнение на надлеза е 93 календарни дни. **Физическо изпълнение - 50,41%**;

✓ **Пътен надлез на км.132+592.42 в междугарието Огняново – Стамболийски** - надлезът е завършен и на 21.12.2017 г. е издадено Разрешение за ползване. **Физическо изпълнение - 100%**;

✓ **Пътен надлез на км.137+336.54 в района на гара Стамболийски** - на 05.07.2017 г. е подписан Акт обр. 2а за откриване на строителна площадка. **Физическо изпълнение - 77,35%**;

✓ **Пътен надлез на км.146+269.20 в района на гара Тодор Каблешков.** Надлезът е завършен и на 21.12.2017 г. е издадено Разрешение за ползване. **Физическо изпълнение - 100%**.

¹ строително монтажни работи

² Дирекция за национален строителен контрол

Физическото изпълнение на проекта, към 31.12.2017 г., е **82%**. Очаква се строителството на надлезите да приключи в **края на месец март 2018 г.**

- **Проект BG16M1OP001-1.001-0003** „Рехабилитация на железопътната линия Пловдив – Бургас, Фаза 2“

Формулярът за кандидатстване на проекта е одобрен от УО на ОПТТИ 2014 – 2020 г. и на 29.09.2017 г., чрез системата за обмен SFC 2014, е изпратен за одобрение от ЕК.

На 17.11.2017 г., чрез SFC 2014³, ЕК е изпратила бележки и коментари по ФК и документите към него, със срок за отстраняване 2 месеца⁴.

Предвид, че по проекта има сключени договори с изпълнители, на основание РМС № 679 от 08.11.2017 г., чл. 24, ал. 1, ал. 4 и чл. 45, ал. 2 от ЗУСЕСИФ и чл. 3, ал.1 и ал. 3 от ПМС № 162 от 05.07.2016 г., с административен договор № ДОПТТИ-12/20.11.2017 г., е предоставена БФП, в размер на 563 158 135,86 лева, за изпълнение дейностите по проекта, преди одобрението му от ЕК.

Физическото изпълнение на проекта, към 31.12.2017 г., е **18%**. Очаквано приключване на проекта – **октомври 2022 г.**

- **Проект BG16M1OP001-1.001-0004** „Модернизация на железопътната линия София - Пловдив: ж.п. участък Елин Пелин – Костенец“

След извършена оценка от УО на ОПТТИ, формулярът за кандидатстване по проекта е одобрен на национално ниво и на 21.08.2017 г. е изпратен към ЕК за окончателно одобрение.

На 11.10.2017 г., чрез SFC 2014, ЕК е изпратила бележки и коментари по ФК и документите към него, със срок за отстраняване 2 месеца. В рамките на определения срок, на 07.12.2017 г., ревизираната версия на ФК и документите към него са изпратени чрез SFC 2014 за продължаване на оценката от службите на ЕК. С Решение № С(2018 664), на 31 януари 2018 г., ЕК е одобрила проекта и на основание това решение, УО на ОПТТИ, с

³ System for Fund Management in the European Union

⁴ На 15.01.2018 г. УО на ОПТТИ е изпратил, чрез системата SFC 2014, ревизиран ФК за продължаване на оценката на ЕК. На 18 януари 2018 г., чрез системата SFC 2014, в УО на ОПТТИ е получено съобщение, че ЕК е в процес на подготовка на решение за отхвърляне на проекта, като е предоставена възможността държавата членка да оттегли формуляра за кандидатстване по проекта в рамките на 7 календарни дни, считано от датата на получаване на съобщението. По този начин се запазва номерът на проекта и цялата въведена информация в системата SFC 2014 и след отстраняване на непълнотите по анализа на въздействието върху околната среда, може да бъде изпратен ревизиран ФК за продължаване на оценката в установените срокове. Предвид информацията от НКЖИ, че оценка за въздействие върху околната среда (ОВОС) за обхвата на целия проект ще бъде издадена извън поставените срокове от ЕК за корекция на ФК, УО на ОПТТИ е оттеглил ФК, с цел осигуряване на необходимото време за изготвяне и издаване на всички необходими документи за одобрение на проекта от ЕК.

договор № ДОПТТИ – 2/09.02.2018 г., е предоставил БФП в размер на 658 486 058,32 лв. за изпълнение на дейностите по проекта.

Очаква се отчуждителните процедури да приключат през юли 2018 г., а разрешителните за строеж за основния проект да бъдат взети през септември 2019 г., съответно разрешителното за строеж за тяговите подстанции - през август 2018 г.

❖ **Приоритетна ос 2** „Развитие на пътната инфраструктура по „основната” и „разширената” Трансевропейска транспортна мрежа”

• **BG16M1OP001-2.001-0001** „Автомагистрала „Струма“ - Лот 3.1, Лот 3.3 и тунел Железница“

➤ **Лот 3.1 от Благоевград до Крупник (от км 359+000 до км 376+000)**

Обектът е във фаза строителство. Издадено е Разрешение за строеж № РС-40/21.08.2017 г. (обнародвано в бр. 68/22.08.2017г. на ДВ) за обект АМ „Струма“ Лот 3.1 „Благоевград - Крупник“ за:

- ✓ Участък от км 359+068 до км 360+950;
- ✓ Участък от км 361+200 до км 361+540;
- ✓ Участък от км 361+847 до км 365+500 (с изключение на пътна връзка на пътен възел „Благоевград - юг“ – „Пътен възел – I-1 (E-79)“;
- ✓ Сегментна стена при съоръжение на км 365+400 - устойчива страна Кулата;
- ✓ Реконструкция на общински път ВЛГ 2068 при км 361+801;
- ✓ Преминаване на захранващ водопровод за с. Покровник при км 361+316.

На 31.08.2017 г. е дадено начало на строителството на обекта с подписване на Акт образец 2а за откриване на строителната площадка.

Физическо изпълнение на СМР на Лот 3.1, към 31.12.2017 г., е 3,45%.

➤ **Тунел „Железница”**

На 17.10.2017 г., от бенефициента АПИ⁵ е обявена нова открита процедура за възлагане на обществена поръчка с предмет: „Проектиране и строителство на Автомагистрала „Струма“, Лот 3.1, Тунел „Железница”, с три обособени позиции.

➤ **Лот 3.3 от Кресна до Сандански (от км 397+000 до км 420+628.478 = км 420+624.51)**

⁵ Агенция "Пътна инфраструктура"

Обектът е във фаза строителство, като се работи на целия обект, с изключение на първите 600 м, предвидени за връзка с Лот 3.2.

Физическо изпълнение на СМР, Лот 3.3, към 31 декември 2017 г. – 58%.

Проект Автомагистрала „Струма“, Лот 3.2, участък „Крупник - Кресна“

Проектното предложение за изграждането на Лот 3.2, участък „Крупник - Кресна“, е в процес на подготовка. Към момента за проекта има одобрен идеен проект, като е избран вариант за преминаване на Автомагистрала „Струма“ през Кресненското дефиле чрез изграждането на две трасета: в посока София да се качи източно от дефилето, а в обратна посока към Гърция - да се запази сегашният път, като се разшири и се изправят завоите. Проектът включва изграждането и на необходимата екологична инфраструктура, която да защити биологичните видове – мрежови съоръжения, надлези, тунели за животни и др. На 12.10.2017 г., Висшият експертен екологичен съвет при Министерство на околната среда и водите е взел решение по ОВОС⁶ за одобряване на осъществяването на инвестиционното предложение за „Подобряване трасето на Лот 3.2 на Автомагистрала „Струма“ по Източен вариант Г 10.50“.

Формулярът за кандидатстване за финансиране по ОПТТИ 2014 – 2020 г. се очаква да бъде готов и представен в УО за оценка през втората половина на 2018 г., а реалното строителство на Лот 3.2 се очаква да стартира май - юни 2019 г.

- **Проект BG16M1OP001-2.001-0002** „Изграждане на АМ "Калотина-София", Лот 1 "Западна дъга на Софийски околновръстен път /СОП/", фаза 2“

Напълно е завършена пътната част и за нея е подписан Акт образец № 15 от 30.09.2016 г. Участъкът е в експлоатация от 30.09.2016 г. До пълното приключване остават за изпълнение водопровод ф500 и ф400, водопровод ф110 и част от захранване на пътното осветление. В тези подобекти строителството не е започнало поради липса на разрешение за строеж и откриване на строителната площадка. Причина за това са неприключили процедури по учредяване на сервитут за изпълнение на инженерни мрежи и съоръжения.

Физическо изпълнение, към 31.12.2017 г. – 99%.

❖ **Приоритетна ос 3** „Подобряване на интермодалността при превоза на пътници и товари и развитие на устойчив градски транспорт“

- **Проект BG16M1OP001-3.001-0001** „Проект за разширение на метрото в София: линия 3, етап I - участък "бул. Владимир Вазов - ЦГЧ - ул. Житница“

⁶ оценка на въздействието върху околната среда

Проектът включва строителството на централния участък на трета линия на метрото в София (Етап I), който е подземен, с дължина 7,8 км.

Сключени са всички договори за изпълнение на проекта. Изпълнението се реализира чрез 9 договора, в т.ч. 4 договора за проектиране и строителство по четири обособени позиции, 1 договор за проектиране и строителство на участък от км. 4+950 до км. 4+320 вкл. една метростанция, 1 договор за проектиране и изпълнение на метродепо "Земляне", 2 договора за строителен надзор и 1 договор за доставка на метротрекове и изпълнение на системи за управление.

Началната дата за започване на строежа по четирите обособени позиции за проектиране и СМР е 05.01.2016 г., а за МС №5 (МС III-5) и депото – 01.12.2016 г.

ТПМ⁷ е официално пусната в ход от готовата стартова шахта на 27.02.2017 г. Произведени са всички необходими сегменти за участъците до МС III-10. Всички метростанции се изпълняват по открит милански метод, нов австрийски тунелен метод или тунелен метод за по-бързо възстановяване на движението над съоръженията на метрото, като доизграждането им ще завърши след преминаването на ТПМ. Завършени са подлези и пешеходни връзки, доставени са релси и оборудване за енергозахранване, отворен за движение е бул. „Патриарх Евтимий“ и бул. „Цар Борис III“.

Физическото изпълнение, към 31.12.2017 г., на строителните работи по основните четири обособени позиции от МС III-6 до стартовата шахта след МС III-14 е 52,5%, като общо за 6-те строителни договора е 46,84%.

Физическото изпълнение на отделните метростанции, вкл. подготовка на преминаването на ТПМ, е средно 55,15%.

- **Проект BG16M1OP001-3.001-0004 „Проект за разширение на метрото в гр. София, Линия 3, Етап II - участък „ул. Житница– ж.к. Овча купел – Околовръстен път”“**

Формулярът за кандидатстване е одобрен на 07.03.2017 г. от УО на ОПТТИ 2014 – 2020 г. и от ЕК.

Проектирането и строителството на Етап II на трети метродиаметър е разделено на две обособени позиции (1 и 2) и системи за управление. Сключен е договор с Инженер-консултант за участък от км. 11+941,33 до км. 15+749,00 (обхваща два етапа на

⁷ Тунелопробивна машина

метродиаметър III). Системите за управление са възложени с анекс към договора за системи на Етап I.

Физическо изпълнение на Обособена позиция 1 - 9.83%

Физическо изпълнение на Обособена позиция 2 - 14.39%.

❖ **Приоритетна ос 4** *„Иновации в управлението и услугите - внедряване на модернизирана инфраструктура за управление на трафика, подобряване на безопасността и сигурността на транспорта”*

• **Проект BG16M1OP001-4.001-0001** *„Подобряване на системите за навигация и топохидрографните измервания по р. Дунав – фаза 2“*

Физически напредък - **100 %** от общия обем по договора. Изпълнен е Договор № Д-11/11.03.2016 г. за доставка на специализиран плавателен съд за хидрографски проучвания, с изпълнител ДЗЗД⁸ „МТГ-Ломини“. Хидрографският кораб е пуснат на вода с официална церемония на 22 март 2017 г. В периода 01.04 – 31.05.2017 г. е финализирана процедурата по регистриране на кораба. Успешно са извършени редица дейности по публичност, в т.ч.: проведени са встъпителна пресконференция, информационно събитие за представяне напредъка по проекта, церемония по кръщаване на кораба и заключителна пресконференция; изработени са рекламни материали за популяризиране на проекта, включително промоционален филм. Всички одобрени дейности са изпълнени в договорения срок.

• **Проект BG16M1OP001-4.001-0002** *„Разработване и внедряване на интелигентна транспортна система в обхвата на Автомагистрала „Тракия“*

На 02.12.2016 г., Формулярът за кандидатстване е одобрен от Управляващия орган на ОПТТИ 2014 – 2020 г. На 12.12.2016 г. е подписан договор за предоставяне на БФП № ДОПТТИ-18/12.12.2016 г. На 11.12.2017 г. е обявена обществена поръчка с предмет *„Определяне на изпълнител за разработване и внедряване на интелигентна транспортна система в обхвата на Автомагистрала „Тракия“*. Тръжната процедура е възпрепятствана поради постъпили жалби в КЗК и започнали производства в тази връзка.

❖ **Приоритетна ос 5** *Техническа помощ*

По приоритетната ос се финансират дейности, свързани с:

⁸ Дружество по Закона за задълженията и договорите

- ✓ Укрепване и повишаване на административния капацитет на УО и бенефициентите в програмния период 2014 - 2020 г.;
- ✓ Ефективна подготовка, изпълнение, мониторинг, контрол, оценка и популяризиране на инвестициите в транспорта;
- ✓ Подготовка на програмния период 2021 - 2027 г.

6. По-важни решения, взети на Комитета за наблюдение на ОПТИ 2014-2020 г. през 2017 г.

Най-важното решение на Комитета за наблюдение на ОПТИ 2014 – 2020 г. през 2017 г. е било това за одобрението на Второто изменение на ОПТИ 2014 – 2020 г.

7. Идентифицирани трудности и предприети мерки (с акцент върху избягване на риска от късен старт и спазване на правилото за автоматично освобождаване $N+2/N+3$)

По отношение на правилото „ $N+3$ “, което е приложимо към края на 2017 г. и 2018 г., за 2017 г. целта е изпълнена и по двата фонда /ЕФРР и КФ/. По Кохезионен фонд е налице преизпълнение с 30% на тази етапна цел, а по Европейския фонд за регионално развитие преизпълнението е над 500%. За 2018 г. също не се очакват проблеми, свързани с постигане на междинната цел /по ЕФРР целта вече е преизпълнена към настоящия момент/.

8. Трудности и проблеми по отделните приоритетни оси:

- ✓ **Приоритетна ос 1:** *„Развитие на железопътната инфраструктура по „основната“ Трансевропейска транспортна мрежа“*

Два основни проблема се идентифицират по отношение процеса на програмиране по приоритетната ос, засягащи навременната подготовка на формулярите за кандидатстване на „големите“ проекти, както и навременното обявяване на процедурите за възлагане на обществени поръчки за изпълнение на дейностите по тях.

Към момента е натрупано известно закъснение и по двата показателя. Докато формулярите за кандидатстване за двата „големи“ проекта по оста (Пловдив - Бургас, фаза 2 и Елин Пелин – Костенец) вече са одобрени на национално ниво и са в процедура на оценка от ЕК (*вторият е одобрен от ЕК на 31 януари 2018 г.*), то при процедурите за възлагане на обществени поръчки закъснението все още не е преодоляно и ако продължи, би могло да доведе до рискове, свързани с изпълнението на програмата. С цел намаляване на тези рискове, следва да се спазват стриктно ангажиментите на бенефициента по

предложените от него срокове за обявяване на обществените поръчки и графици за провеждането им.

✓ **Приоритетна ос 2:** *„Развитие на пътната инфраструктура по „основната“ и „разширената“ Трансевропейска транспортна мрежа”*

Основният проблем по тази Приоритетна ос е свързан с навременното обявяване на процедурите за възлагане на обществени поръчки. Натрупването на известни закъснения и непреодоляването им може да породи рискове за успешното изпълнение на Програмата.

С цел ограничаване на подобни рискове, трябва да се спазват стриктно ангажиментите на бенефициента по предложените от него срокове за обявяване на обществените поръчки и графици за провеждането им. Сред останалите трудности се открояват проблеми с отчуждаването на земи, наличие на археологически обекти, подлежащи на пълни археологически проучвания, и непредвидени обстоятелства по време на строителството.

Предвид индикативната продължителност на строителството на проекта за АМ „Струма“, Лот 3.2, е налице висок риск същият да не бъде завършен в периода на допустимост на ОПТТИ 2014 – 2020 г. Съществен елемент за цялостния успех на инвестициите в пътна инфраструктура е и успешното провеждане на тръжните процедури и осигуряването на необходимия финансов ресурс за изграждането на Лот 3.2 от Автомагистрала „Струма“.

✓ **Приоритетна ос 3:** *„Подобряване на интермодалността при превоза на пътници и товари и развитие на устойчив градски транспорт”*

Наблюдава се проблем с подготовката на формуляри за кандидатстване за „неголемите“ проекти по инвестиционен приоритет 7а - Предоставяне на подкрепа за мултимодално Единно европейско транспортно пространство с помощта на инвестиции в трансевропейската транспортна мрежа (TEN-T) и по-конкретно за реконструкция на ключови гарови комплекси по протежение на главните железопътни линии. В края на 2017 г. е отбелязан известен напредък с подаването на формуляра за кандидатстване за реконструкция на гаров комплекс Карнобат. Очаква се през 2018 г. да бъдат подадени и останалите гарови комплекси, включени в обхвата на програмата.

Текущите технически проблеми по разширението на метрото се решават в оперативен порядък и не се допуска да водят до забавяне на проектите. Основните технически предизвикателства пред бенефициента са следните:

- По-високи подпочвени води и течове, спрямо данните от предварителните проучвания;
- Непредвидени неблагоприятни геоложки условия. Геоложките условия се променят много в къси участъци;
- Стари подземни съоръжения, неозначени в подземните кадастри, които се налага да бъдат разбивани и отстранявани и така възникват непредвидени работи;
- Изменения на временната организация на движението по централни градски улици;
- Проблемите от финансово естество се решават преимуществено в рамките на пера „Непредвидени“ по договорите.

❖ **Приоритетна ос 4** *„Иновации в управлението и услугите - внедряване на модернизирана инфраструктура за управление на трафика, подобряване на безопасността и сигурността на транспорта”*

Основните трудности по тази приоритетна ос са свързани с навременната подготовка на формуляри за кандидатстване, качеството на представените до момента формуляри за кандидатстване, както и с ненавременното обявяване на тръжните процедури.

За отстраняване на трудностите, УО на ОПТТИ е предприел действия за тясно сътрудничество с бенефициентите в процеса на ревизиране на формулярите за кандидатстване, с цел навременно и качествено отразяване на бележките и представяне на формулярите за кандидатстване за проекти, които отговарят напълно на условията за финансиране по Програмата.

И по тази приоритетна ос се наблюдава забавяне в процедурите за възлагане, което, ако не бъде преодоляно и се запази във времето, може да породи рискове за успешното изпълнение на Програмата. С цел ограничаване на тези рискове, трябва да се спазват стриктно ангажиментите на бенефициентите по предложените от тях срокове за обявяване на обществените поръчки и графика за провеждането им.

9. Отчет към 31.12.2017 г. на изпълнението на Индикативната годишна работна програма за 2017 г. и констатираните отклонения от предварително разчетените срокове за нейната реализация

В ИГРП за 2017 г., бюджетът е разпределен по категории интервенции и при отчитане на свободния финансов ресурс по процедурите към октомври 2016 г. ИГРП за

2017 г. по ОПТТИ 2014 – 2020 г. е съгласувана от Съвета за координация при управлението на средствата от Европейския съюз (СКУСЕС) на заседание, проведено на 11.11.2016 г. и в нея са включени следните големи проекти: „Модернизация на железопътен участък Елин Пелин - Костенец“, „АМ „Струма“, Лот 3.2“ и „Изграждане на трета линия на метрото в София” Етап II“.

Към 31.12.2017 г. има подадени общо 50 ФК (проектни предложения) по всички процедури и е предоставена БФП по 33 от тях, на обща стойност 2 333 102 125 лв., което е 67% от бюджета на програмата.

10. Планирани дейности през 2018 г.

ИГРП за 2018 г. по ОПТТИ 2014 – 2020 г. е одобрена на Осмото заседание на КН на ОПТТИ 2014-2020, проведено в периода 23 - 24 ноември 2017 г., в гр. Пловдив.

В одобрената ИГРП на ОПТТИ за 2018 г. е включен за договаряне наличният свободен финансов ресурс по Оперативната програма, към месец октомври 2017 г., по осемте процедури по петте приоритетни оси, съгласно разпределението в поканите за обявяване на процедурите, одобрени с Решение № ОПТТИ-1/01.09.2015 г.

В ИГРП за 2018 г. е включен и големият проект за „АМ „Струма“, Лот 3.2“. ФК на останалите големи проекти, включени в обхвата на програмата, са подадени за оценка от ЕК.

2. ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ОКОЛНА СРЕДА“ 2014-2020 Г. (ОПОС)

1. Стратегически цели

Стратегията на оперативната програма се концентрира върху изграждане на ВиК инфраструктура, доизграждане и/или оптимизиране на мрежата за мониторинг на водите; управление на отпадъците съгласно йерархията на отпадъците по Рамковата директива за отпадъците, управление на зоните от мрежата Natura 2000 и опазване на биоразнообразието, превенция и управление на риска от наводнения и свлачища, подобряване качеството на атмосферния въздух.

Основните тематични цели, които ОПОС се стреми да постигне, са опазване и защита на околната среда и стимулиране на ефективното използване на ресурсите, както и насърчаване на адаптацията към изменението на климата и превенция и управление на риска.

2. Институционална рамка

Главна дирекция Оперативна програма „Околна среда“ в Министерството на околната среда и водите изпълнява функциите на Управляващ орган на Оперативна програма „Околна среда“ за програмен период 2014 –2020 г., с всички произтичащи от това задължения и отговорности, съгласно европейското и националното законодателство.

Функциите на Сертифициращ орган се изпълняват от дирекция „Национален фонд“ на Министерството на финансите.

3. Приоритети

ОП „Околна среда“ 2014-2020 г. има 6 Приоритетни оси (ПО):

ПО 1 - „Води“

ПО 2 - „Отпадъци“

ПО 3 - „Натура 2000 и биоразнообразие“

ПО 4 - „Превенция и управление на риска от наводнения и свлачища“

ПО 5 - „Подобряване качеството на атмосферния въздух“

ПО 6 - Техническа помощ

4. Общ реализиран напредък към 31.12.2017 г.

От общо 54 подписани договори/издадени заповеди за предоставяне на безвъзмездно финансиране на обща стойност 834 662 926 лв., в процес на изпълнение са 49 проекта с одобрен размер на БФП 817 182 171 лв., а успешно приключени са останалите 5 проекта с усвоен ресурс в размер на 12 360 672 лв.

5. Напредък по приоритетни оси

❖ Приоритетна ос 1 „Води“

В рамките на приоритетната ос се изпълняват 19 договора и 3 заповеди за безвъзмездна финансова помощ на обща стойност 628 776 947,99 лв. В периода 01.01.2017 – 31.12.2017 г. са сключени 6 договора и е издадена 1 заповед за предоставяне на безвъзмездно финансиране на обща стойност 168 469 146,13 лв. със следните бенефициенти - общините Плевен, Айтос, Приморско, Елхово, Чирпан, както и с Министерство на здравеопазването и дирекция „Управление на водите“ в МОСВ.

• *Процедура „Изготвяне на екологични оценки за целите на приемане на Плановете за управление на речните басейни за периода 2016 - 2021 г. и Морската стратегия и програмата от мерки“*

В обхвата на процедурата се изпълнява проект „Изготвяне на екологични оценки и оценки за съвместимост за целите на приемане на Плановете за управление на речните басейни за периода 2016-2021 г. и Морската стратегия и програмите от мерки към тях“, с бенефициент дирекция „Управление на водите“ в МОСВ. Размерът на безвъзмездната финансова помощ възлиза на 440 559, 65 лв. Целта на проекта е извършване на екологични оценки и оценка на съвместимост на проектите на ПУРБ за Дунавския, Черноморския, Източнобеломорския и Западнобеломорския райони за басейново управление и на Морската стратегия и програмите от мерки към тях, които ще бъдат прилагани в периода 2016-2021 г. Основните дейности по проекта са изпълнени успешно и проектът е приключил.

• *Процедура „Доизграждане на мрежите за мониторинг на количеството на водите“*

В обхвата на процедурата се изпълнява проект „Доизграждане на мрежите за мониторинг на количеството на водите“, с бенефициент дирекция „Управление на водите“ в МОСВ. Размерът на безвъзмездната финансова помощ е 14 999 898,82 лв. Проектът цели подобряване на мониторинга на количественото състояние на подземните и повърхностните водни тела. Предстои избор на изпълнители за основните дейности по проекта.

• *Процедура „Подобряване мониторинга на качеството на питейните води“*

В обхвата на процедурата се изпълнява проект „Подобряване мониторинга на качеството на питейните води“, с бенефициент Министерство на здравеопазването. Безвъзмездната финансова помощ е в размер на 10 000 000,00 лв. Целта на проекта е привеждане на обхвата и честотата на мониторинга на качеството на питейните води, провеждан от органите на Държавния здравен контрол, в пълно съответствие с изискванията на европейското и национално законодателство. Към настоящия момент за основната дейност „Осигуряване на необходимото оборудване за обновяване и модернизиране на лаборатории на органи на ДЗК за осигуряване на мониторинг на качеството на питейните води“ е обявена процедура за възлагане на обществена поръчка, но не е сключен договор с изпълнител.

• *Процедура „Разработване и въвеждане на методи за анализ на води, седименти и биота и дооборудване на лаборатории на Изпълнителната агенция по околна среда“*

В обхвата на процедурата се изпълнява проект „Разработване и въвеждане на методи за анализ на води, седименти и биота и дооборудване на лаборатории на Изпълнителната агенция по околна среда“, с бенефициент Изпълнителна агенция по околна среда (ИАОС). Размерът на безвъзмездната финансова помощ е 5 049 925,00 лв. Основната цел на проекта е подпомагане на Изпълнителна агенция по околна среда (ИАОС) при набавянето на необходимите данни в Националната система за мониторинг на околната среда (НСМОС) за състоянието на водите, като по този начин бъдат спазени изискванията на националното и европейско законодателство и се изпълнят указанията и препоръките, дадени от Европейската Комисия при осъществения от нея преглед на първите Планове за управление на речните басейни (ПУРБ). По основните дейности към момента все още не са избрани изпълнители.

• *Процедура „Подпомагане ефективността, управлението и институционалния капацитет във връзка с изпълнението на реформата във ВиК отрасъла“*

В обхвата на процедурата се изпълнява проект „Подпомагане на ефективността, управлението и институционалния капацитет в отрасъл ВиК“, с бенефициент МРРБ. Размерът на безвъзмездната финансова помощ е 15 378 161,00 лв. Основната цел на проекта е да се развие и надгради институционалният капацитет на отговорните страни в отрасъл ВиК за постигане на ефективност и добро управление на ВиК инфраструктурата. Основната дейност се изпълнява чрез подписано на 23.02.2016 г. Споразумение за предоставяне на консултантски услуги за разработване на стратегия за финансиране, укрепване на регулаторния капацитет и повишаване ефективността на предоставяните услуги в отрасъл ВиК между МРРБ и Международната банка за възстановяване и развитие (Световна банка) на база подписан Меморандум за разбирателство между Световната банка и Правителството на Република България за партньорство и подкрепа в усвояването на Европейските структурни и инвестиционни фондове на 01.09.2015 г. Проектът се изпълнява в предвидените срокове.

• *Процедура „Подпомагане регионалното инвестиционно планиране на отрасъл ВиК“*

В обхвата на процедурата се изпълнява проект „Подпомагане регионалното инвестиционно планиране на отрасъл ВиК“, с бенефициент МРРБ. Размерът на безвъзмездната финансова помощ е 59 194 263,78 лв. Проектът предвижда изготвяне на четиринадесет броя

Регионални прединвестиционни проучвания (РПИП) за водоснабдяване и канализация за обособените територии на 14 консолидирани ВиК оператора. Целите на проекта са да се подобри инвестиционното планиране и управление на отрасъл ВиК, като се приложи интегриран, регионален подход, както и да се осигури устойчивост и ефективност на инвестициите чрез възстановяване на разходите и прилагане на унифицирани практики за добро финансово управление и контрол на инвестициите и предоставяните услуги. Избрани са изпълнители за основните дейности, същите се изпълняват текущо.

• *Процедура „Подготовка на регионално прединвестиционно проучване за водоснабдяване и канализация за територията на Столична община“*

В обхвата на процедурата се изпълнява проект „Подготовка на регионално прединвестиционно проучване за водоснабдяване и канализация за територията на Столична община“, с бенефициент Столична община. Размерът на безвъзмездната финансова помощ възлиза на 4 434 000,00 лв. Проектът предвижда дейности по изготвяне на регионално прединвестиционно проучване за територията на Столична община. Избран е изпълнител за основната дейност по проекта - изготвяне на РПИП⁹ за територията на Столична община.

• *Процедура „Втора фаза на проекти за изграждане на ВиК инфраструктура, чието изпълнение е стартирало по ОПОС 2007-2013 г.“*

- ✓ Проект „Интегриран воден проект за изграждане на ГПСОВ¹⁰, гр. Раднево“, с бенефициент община Раднево. Размерът на безвъзмездната финансова помощ е 5 319 850,47 лв. Основната цел на проекта е подобряване на качеството на предоставяните услуги за водоснабдяване, отвеждане и пречистване на отпадъчните води в гр. Раднево и повишаване качеството на живот на населението в региона чрез инвестиране в изграждане на Градска пречиствателна станция за отпадъчни води. Към момента проектът е приключил.
- ✓ Проект „Интегриран воден цикъл за град Шумен - II етап - втора фаза“, с бенефициент община Шумен. Размерът на безвъзмездната финансова помощ е 9 812 748,29 лв. Основната цел на проекта е подобряване на съществуващата система за управление на отпадъчните води на територията на град Шумен, посредством повишаване на качеството на услугите във ВиК сектора на територията на изпълнение на проекта, ограничаване на отрицателното въздействие на заустваните отпадъчни води и

⁹ Регионални прединвестиционни проучвания

¹⁰ Градската пречиствателна станция за отпадни води

осигуряване на екологосъобразно заустване на битовите отпадъчни води, в съответствие с изискванията на Директива 91/271/ЕИО. Проектът предвижда изграждане на биологично стъпало с отстраняване на азот и фосфор за ПСОВ¹¹, както и изграждане на КПС¹²-Дивдядово с напорен колектор. Същите са въведени в експлоатация.

- ✓ Проект „Интегриран проект за водния цикъл на град Ямбол - изграждане на ГПСОВ и довеждащ колектор, разширение и реконструкция на канализационната и водопроводна мрежа на град Ямбол - втора фаза“, с бенефициент община Ямбол. Размерът на безвъзмездната финансова помощ е 36 650 507,18 лв. Проектът предвижда изграждане на пречиствателна станция за отпадъчни води и доизграждане на ВиК мрежа. Строително-монтажните работи за доизграждане на ВиК мрежата са изпълнени. Към настоящия момент са прекратени договорите по двете основни дейности - строителство на ПСОВ и строителен надзор. Обявени са обществените поръчки за избор на изпълнител по двете основни дейности, но все още не е избран изпълнител.
- ✓ Проект „Подготовка и изпълнение на проект за развитие на инфраструктурата за отпадъчни води в агломерация к.к. „Златни пясъци“, Община Варна“, с бенефициент община Варна. Размерът на безвъзмездната финансова помощ е 28 658 890,06 лв. Чрез проекта ще бъдат изградени канализационни мрежи (включително колектори) с обща дължина 4.80 км, както и ще бъде реконструирана 1 бр. ПСОВ. Сключени са договори с избраните изпълнители и проектните дейности са в процес на изпълнение.
- ✓ Проект „Втора фаза на проект Разширение и реконструкция на ПСОВ Тервел, реконструкция и доизграждане на канализационната мрежа и реконструкция на водопроводната мрежа на град Тервел“, с бенефициент община Тервел. Размерът на безвъзмездната финансова помощ е 4 898 642,95 лв. Основната цел на проекта е да се увеличи капацитетът и да се подобри състоянието на техническата инфраструктура за пречистване на отпадните води на територията на гр. Тервел. Проектът предвижда реконструкция и доизграждане на 1 бр. ПСОВ и към момента е в процес на изпълнение.
- ✓ Проект „Втора фаза на проект: Рехабилитация на водоснабдителната и канализационната мрежа на гр. Банско с изграждане на ПСОВ“ с бенефициент община Банско. Размерът на безвъзмездната финансова помощ е 25 925 510,62 лв. Проектът предвижда изграждане на ПСОВ - 1 бр. и рехабилитация и доизграждане на ВиК мрежата. Строително-монтажните работи са завършени и е съставен Протокол-образец 15. Считано от м. декември 2017 г., изградените обекти са въведени в експлоатация.

¹¹ Пречиствателна станция за отпадни води

¹² Колекторно-помпена станция

- ✓ Проект „Доизграждане на пречиствателна станция за отпадъчни води (ПСОВ) - гр. Видин - Втора фаза“, с бенефициент община Видин. Размерът на безвъзмездната финансова помощ е 17 921 570,83 лв. Проектът предвижда дейности по доизграждане на ПСОВ, избрани са изпълнители за основните дейности по проекта, с които са сключени договори през м. октомври 2017 г. и дейностите са в процес на изпълнение.
- ✓ Проект „Интегриран проект за воден цикъл на град Враца - II-ра фаза“, с бенефициент община Враца. Размерът на безвъзмездната финансова помощ е 80 362 797,17 лв. Проектът предвижда рехабилитация на ПСОВ, рехабилитация и доизграждане на ВиК мрежа и рехабилитация на стоманен и реконструкция на съществуващ захранващ азбестоциментов водопровод от язовир „Среченска бара“ до град Враца. До момента не е стартирало изпълнението на договора за рехабилитация на стоманен и реконструкция на съществуващ захранващ азбестоциментов водопровод от язовир „Среченска бара“ до град Враца.
 - *Процедура „Изпълнение на ранни ВиК проекти“*
- ✓ Проект „Проект за рехабилитация на водоснабдителната и канализационната мрежа с изграждане на ПСОВ за град Асеновград, България“, с бенефициент община Асеновград. Размерът на безвъзмездната финансова помощ е 80 033 191,56 лв. Проектът предвижда изграждане на ПСОВ и рехабилитация/доизграждане на ВиК мрежа. Проектът е в изпълнение.
- ✓ Проект „Интегриран воден цикъл Плевен - Долна Митрополия“, с бенефициент община Плевен и партньор по проекта - община Долна Митрополия. Размерът на безвъзмездната финансова помощ е 87 911 636,37 лв. Проектът предвижда рехабилитация/реконструкция на ВиК мрежа и реконструкция и доизграждане на ПСОВ. Дейностите, изпълнявани от партньора – община Долна Митрополия са в процес на изпълнение. Предстои сключване на договори и по дейностите, изпълнявани от община Плевен.
- ✓ Проект „Интегриран проект за подобряване на водния сектор в град Добрич - фаза 1“, с бенефициент община Добрич. Размерът на безвъзмездната финансова помощ е 86 227 183,30 лв. Проектът предвижда реконструкция и рехабилитация на водопроводна и канализационна мрежи на гр. Добрич, както и реконструкция и разширение на ПСОВ. Проектът е в изпълнение.

- Процедура „Изпълнение на ранни ВиК проекти - компонент 2“
- ✓ Проект „Интегриран инвестиционен проект във водния сектор на агломерация Приморско-Китен“, с бенефициент община Приморско. Размерът на безвъзмездната финансова помощ е 16 725 615,84 лв. Проектът предвижда реконструкция на пречиствателна станция за отпадни води и отвеждащ колектор. Обжалват се процедурите за избор на изпълнители, поради което все още не са сключени договори.
- ✓ Проект „Пречиствателна станция за отпадъчни води на гр. Айтос“, с бенефициент община Айтос. Размерът на безвъзмездната финансова помощ е 14 026 873,14 лв. Проектът предвижда изграждане на пречиствателна станция за отпадни води и изграждане на довеждащ и отвеждащ колектори, както и свързване на съществуващата канализационната система на града със станцията. След приключване на обжалванията във връзка с провежданите процедури по реда на ЗОП, общината е сключила договори с избраните изпълнители. Към момента УО извършва последващ контрол на документацията по ЗОП.
- ✓ Проект „Проектиране и строителство на Пречиствателна станция за отпадъчни води, довеждащ колектор и частична рехабилитация на ВиК мрежата в гр. Елхово“, с бенефициент община Елхово. Размерът на безвъзмездната финансова помощ е до 13 854 565,90 лв. Проектът предвижда строителство на пречиствателна станция за отпадъчни води, довеждащ колектор и частична рехабилитация на ВиК мрежата в гр. Елхово. Предстои възлагане на обществени поръчки за основните дейности по проекта.
- ✓ Проект „Изграждане на пречиствателна станция за отпадни води и довеждащи колектори в гр. Чирпан“. Размерът на безвъзмездната финансова помощ е 10 950 556,06 лв. Предвижда се инвестицията в ПСОВ да осигури по-строго пречистване на отпадъчните води от канализационната мрежа на гр. Чирпан поради факта, че зауства в чувствителна зона. Предстои избор на изпълнител за основните дейности по проекта.

❖ **Приоритетна ос 2 „Отпадъци“**

Изпълняват се 7 проекта на обща стойност 93 470 890,81 лв.:

- Процедура BG16M1OP002-2.003 „Предоставяне на финансиране по приоритетна ос 2 „Отпадъци“ на ОПОС 2014-2020 г. за финансови инструменти“.
- Сключено е финансово споразумение между управляващия орган и „Фонд Мениджър на финансовите инструменти в България“ ЕАД на стойност 52 431 581,62 лв. за възлагане на управление на средствата по процедурата;

В изпълнение на споразумението предстои избор на финансови посредници чрез сключване на оперативни споразумения по реда на ЗОП и в съответствие с чл. 38 (5) от Регламент (ЕС) № 1303/2013.

- *Процедура BG16M1OP002-2.002 „Комбинирана процедура за проектиране и изграждане на компостиращи инсталации и на инсталации за предварително третиране на битови отпадъци“.*

✓ Проект „Компостираща инсталация за разделно събрани зелени и биоразградими отпадъци, инсталации за предварително третиране на битови отпадъци и съпътстваща инфраструктура за Регионална система за управление на отпадъците на общините Сандански, Струмяни и Кресна“. Размерът на безвъзмездната финансова помощ е 7 066 340,39 лв.

✓ Проект „Проектиране и изграждане на компостираща инсталация и на инсталация за предварително третиране на битови отпадъци на територията на РДБО¹³ Мадан, за общините Мадан, Златоград и Неделино“. Размерът на безвъзмездната финансова помощ е 6 764 995,75 лв.

✓ Проект „Проектиране и изграждане на компостираща инсталация и инсталация за предварително третиране на битови отпадъци в община Петрич“. Размерът на безвъзмездната финансова помощ е 7 150 599,51 лв. Предстои обявяване на процедурата за изготвяне на идеен проект, като индикативната дата е 19.02.2018 г. Тогава се планира обявяването на процедурите за изпълнение на мерки за информация и комуникация и организация и управление на проекта - външна техническа помощ.

✓ Проект „Проектиране и изграждане на компостираща инсталация и инсталация за предварително третиране на битови отпадъци за общините от РСУО¹⁴ Разград“. Размерът на безвъзмездната финансова помощ е 8 591 056,88 лв. Общата цел на проекта е да се намали количеството депонирани отпадъци в общините от РСУО Разград чрез изграждане на инфраструктура за разделно събиране и оползотворяване на зелените битови отпадъци и предварително третиране на смесените битови отпадъци. Обявена е обществена поръчка за консултантска услуга за изготвяне на анализи и прединвестиционни проучвания за управление на отпадъците на регион Разград. Досега се отчита закъснение при обявяване на поръчката за подготовка на документация за

¹³ Регионално депо за битови отпадъци

¹⁴ Регионални сдружения за управление на отпадъците

възлагане на обществени поръчки, поради проблеми от административно-технически характер.

- ✓ Проект „Изграждане на инсталация за предварително третиране и инсталация за компостиране, в рамките на Регионалната система за управление на отпадъците в Регион Гоце Делчев“. Размерът на безвъзмездната финансова помощ е 6 870 739,69 лв. Основната цел на проекта е изграждането на компостираща инсталация и инсталация за предварително третиране на битови отпадъци за региона на община Гоце Делчев, община Гърмен и община Хаджидимово. Планира се възлагане и изпълнение на поръчка за изработване на документация за обществени поръчки до края на месец февруари 2018 г.
- ✓ Проект „Проектиране и изграждане на допълнителна инфраструктура (инсталация за предварително третиране на битови отпадъци и компостираща инсталация за разделно събрани биоразградими и/или зелени отпадъци) за развитие на регионалната система за управление на отпадъците на регион Троян, включващ общините Троян и Априлци“. Размерът на безвъзмездната финансова помощ е 4 595 576, 97 лв. Устойчивото управление на битовите отпадъци ще бъде постигнато чрез инвестиции в проектиране и изграждане на: компостираща инсталация за разделно събрани зелени отпадъци заедно с осигуряване на необходимото оборудване, съоръжения и техника за разделно събиране на зелените отпадъци; инсталация за предварително третиране на смесено събрани битови отпадъци, както и на съпътстващата инфраструктура към тях. Обществената поръчка за инженеринг е прекратена, поради установено нарушение. След изтичане на законовия срок за обжалване, същата ще бъде обявена по приложимия ред.

❖ **Приоритетна ос 3 „Натура 2000 и биоразнообразие“**

В рамките на приоритетната ос се изпълняват 4 проекта на обща стойност 35 137 392,00 лв.

- *Процедура „Развитие на управленски подход за мрежата Натура 2000 и за управление на Националната приоритетна рамка за действие (НПРД)“*

В обхвата на процедурата се финансира проект „Управленски подход за мрежата „Натура 2000“, с бенефициент Дирекция „Национална служба за защита на природата“ към МОСВ, на обща стойност 980 000,00 лв.

Основната дейност и цел на проекта е разработване и съгласуване на национален подход за управление на мрежата Натура 2000 и на управленски подход за Национална приоритетна рамка за действие по Натура 2000. Същата е приключена успешно в края на 2017 г., като в

резултат от изпълнението ѝ е разработен подход за управление на мрежата „Натура 2000“, включително и подход за разработване на планове за управление на защитените зони, съобразени с последните тенденции на ниво ЕС. Подготвя се финалният пакет отчетни документи по проекта и предстои неговото финализиране.

- *Процедура „Анализи и проучвания на видове и природни местообитания, предмет на докладване по чл. 17 от Директивата за местообитанията и чл. 12 от Директивата за птиците“*

В обхвата на процедурата се изпълнява проект „Анализи и проучвания на видове и природни местообитания, предмет на докладване по чл. 17 от Директивата за местообитанията и чл. 12 от Директивата за птиците“, с бенефициент Изпълнителна агенция по околна среда, на обща стойност 18 122 412 лв. Поради обжалване на процедурата за избор на изпълнител за основната дейност по проекта, същата е прекратена и преобявена през месец август 2017 г. с три обособени позиции. По първа и втора обособена позиция е подадена жалба срещу решението за обявяване на процедурата, по която Комисията за защита на конкуренцията е отказала да образува производство, след което жалбата е пренасочена към Върховния административен съд. По третата обособена позиция са представени оферти, които в момента са в процес на разглеждане.

- *Процедура „Повишаване на информираността на заинтересованите страни за мрежата Натура 2000“*

В обхвата на процедурата се изпълнява проект „Знания за Натура 2000“, с бенефициент Дирекция „Национална служба за защита на природата“ към МОСВ, на обща стойност 4 300 000 лв. Основните цели на проекта са уеднаквяване на нивото на първоначална информираност, надграждане на осведомеността и предоставяне на актуална и експертна информация на заинтересованите страни за мрежата Натура 2000, както и актуализиране на Националната приоритетна рамка за действие за Натура 2000 (НПРД). Проектът е стартирал през месец декември 2017 г. и е в начален етап на изпълнение.

- *Процедура „Определяне и допълване на мрежата от морски защитени зони“*

В обхвата на процедурата се изпълнява проект „Натура 2000 в Черно море“, с бенефициент Дирекция „Национална служба за защита на природата“ към МОСВ, на обща стойност 11 734 980 лв. Проектът е стартирал през месец октомври 2017 г. и е в начален етап на изпълнение.

❖ Приоритетна ос 4 „Превенция и управление на риска от наводнения и свлачища“

В рамките на приоритетната ос се изпълнява 1 договор и е издадена 1 заповед за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ на обща стойност 46 116 460,95 лв.

- *Процедура „Установяване на шест центъра за повишаване готовността на населението за адекватна реакция при наводнения и последващи кризи“*

В обхвата на процедурата се изпълнява проект „Центрове за повишаване готовността на населението за реакция при наводнения“, с бенефициент Главна дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението“ към Министерство на вътрешните работи, на обща стойност 39 116 460,95 лв. Проектът е насочен към развитието на единен модел за изграждане на капацитет за действия на населението при възникването на наводнения и последващи кризи.

- *Процедура „Пилотен проект по създаване на Национална система за управление на водите в реално време (НСУВРВ) - р. Искър“*

В обхвата на процедурата се изпълнява проект „Пилотен проект по създаване на Национална система за управление на водите в реално време (НСУВРВ) - р. Искър“, с бенефициент Дирекция „Управление на водите“ към Министерството на околната среда и водите, на обща стойност 7 000 000 лв. Проектът предвижда изграждане и внедряване на Национална система за управление на водите в реално време (НСУВРВ) - р. Искър. Към 31.12.2017 г. е открита процедура за възлагане на обществена поръчка с предмет: „Подготовка на проект и изграждане на Система за управление на водите в басейна на река Искър (СУВ-БРИ), като част от Национална система за управление на водите в реално време“ се обжалва. Впоследствие с Решение № 2 от 08.01.2018 г. на министъра на околната среда и водите, процедурата е прекратена, поради отпаднала необходимост от провеждане в резултат на съществена промяна в обстоятелствата. Във връзка с продължителното обжалване и с оглед напредналия срок за изпълнение на проекта, се предвижда обществената поръчка за извършване на основната дейност да бъде обявена повторно, при което нейният обхват ще бъде намален. Остатаналите цели на дейността се очаква да бъдат постигнати чрез изпълнението на втората фаза на проекта.

❖ Приоритетна ос 5 „Подобряване качеството на атмосферния въздух“

Изпълняват се 12 проекта на обща стойност 2 210 977 лв.

- Процедура „Създаване на информационна система за докладване на данни за качеството на атмосферния въздух (КАВ) като част от Националната системата за мониторинг на КАВ в реално време“

В рамките на процедурата се финансира проект „Създаване на информационна система за докладване на данни за качеството на атмосферния въздух като част от Националната система за мониторинг на КАВ в реално време“, с бенефициент Изпълнителна агенция по околна среда и води, на обща стойност 699 997,70 лв. Изпълнението на дейностите по проекта приключи успешно, като е постигната основната цел – разработена, внедрена и функционираща информационна система за докладване на данни за качеството на атмосферния въздух (КАВ) – част от Националната система за мониторинг на КАВ, в реално време - съгласно изискванията в Решение 2011/850/ЕС. Подготвя се финалният пакет отчетни документи по проекта и предстои неговото финализиране.

- Процедура „Разработване/Актуализация на общинските програми за качеството на атмосферния въздух“

В обхвата на процедурата се изпълняват 11 договора за БФП, сключени в периода май-юни 2017 г., на обща стойност 1 510 979,72 лв.:

- ✓ Проект „Актуализация на общинската програма за намаляване нивата на замърсителите и достигане на утвърдените норми в атмосферния въздух в община Асеновград“, с бенефициент община Асеновград, на обща стойност 145 453,08 лв. Проектът е в процес на изпълнение.
- ✓ Проект „Актуализация на програмата за качеството на атмосферния въздух на територията на Община Благоевград“, с бенефициент община Благоевград, на обща стойност 98 140,00 лв. Проектът е в процес на изпълнение. Сключен е договор с изпълнител за основната дейност.
- ✓ Проект „Подобряване на качеството на атмосферния въздух в община Варна - Фаза 1“, с бенефициент община Варна, на обща стойност 232 288,00 лв. Проектът е в процес на изпълнение. Обявена е процедура за избор на изпълнител за основната дейност по проекта.
- ✓ Проект „Актуализация на програмата за управление на качеството на атмосферния въздух в Община Враца“, с бенефициент община Враца, на обща стойност 116 053,51 лв. Проектът е в процес на изпълнение. Сключен е договор с изпълнител за основната дейност.

- ✓ Проект „Актуализация на програмата за намаляване нивата на замърсителите в атмосферния въздух и достигане на установените норми за вредни вещества в община Гълъбово“, с бенефициент община Гълъбово, на обща стойност 150 293,98 лв. Проектът е в процес на изпълнение. Сключен е договор с изпълнител за основната дейност.
- ✓ Проект „Разработване на Програма за качество на атмосферния въздух на община Димитровград“, с бенефициент община Димитровград, на обща стойност 182 000,00 лв. Проектът е в процес на изпълнение. Предстои сключване на договор с изпълнител за основната дейност по проекта.
- ✓ Проект „Разработване на Комплексна програма за КАВ¹⁵ по показателите ФПЧ10¹⁶ и ПАВ¹⁷ на община Монтана“, с бенефициент община Монтана, на обща стойност 182 672,00 лв. Проектът е в процес на изпълнение. Сключен е договор с изпълнител за основната дейност.
- ✓ Проект „Актуализация на Програмата за намаляване нивата на замърсителите и достигане на установените норми за вредни вещества в атмосферния въздух в Община Несебър“, с бенефициент община Несебър, на обща стойност 129 041,95 лв. Проектът е в процес на изпълнение и предстои сключване на договор с изпълнител за основната дейност.
- ✓ Проект „Разработване на програма за качеството на атмосферния въздух на община Перник 2017-2021“, с бенефициент община Перник, на обща стойност 93 694,00 лв. Проектът е в процес на изпълнение, сключен е договор с изпълнител за основната дейност по проекта.
- ✓ Проект „Разработване на „Програма за подобряване на качеството на атмосферния въздух на територията на Община Пловдив“ и План за действие към същата за периода 2018 - 2023 г.“, с бенефициент община Пловдив, на обща стойност 83 886,80 лв. Проектът е в процес на изпълнение. Сключен е договор с изпълнител за основната дейност.
- ✓ Проект „Разработване/актуализиране на Програма за намаляване нивата на замърсителите и достигане на установените норми за качество на атмосферния въздух и планиране на адекватни към местните условия мерки за подобряване качеството му на територията на община Шумен“, с бенефициент община Шумен, на обща стойност 97

¹⁵ качеството на атмосферния въздух

¹⁶ фини прахови частици

¹⁷ полициклични ароматни въглеводороди

456,40 лв. Проектът е в процес на изпълнение, сключен е договор с изпълнител за основната дейност.

❖ **Приоритетна ос 6 „Техническа помощ“**

В рамките на приоритетната ос са одобрени за финансиране 7 бюджетни линии на обща стойност 28 950 256,79 лв., с бенефициент Министерство на околната среда и водите, Главна дирекция „Оперативна програма „Околна среда“, отдел „Координация, комуникация и техническа помощ“.

- *Процедура „Техническа помощ за Управляващия орган на Оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.“*

Издадени са 6 заповеди за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ на обща стойност 26 671 256,79 лв.

Успешно приключи изпълнението на 3 бюджетни линии, в резултат на които е осигурена необходимата подкрепа за управлението и изпълнението на ОПОС 2014-2020 г., повишена е осведомеността сред широката общественост за програмата и за приноса на ЕСИФ, осигурена е необходимата подкрепа при изпълнение на дейности от плана за действие по приоритетна ос 5 „Подобряване качеството на атмосферния въздух“, разработен в изпълнение на действие по общо предварително условие 7 от ОПОС, както и разработването на план за оценка на ОПОС 2014-2020 г. Останалите три са в процес на изпълнение.

- *Процедура „Техническа помощ за управление и изпълнение на оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.“*

Издадена е 1 заповед за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ на стойност 2 279 000 лв. Целта на проекта е да осигури провеждането на инициативи, дейности и мерки за информация и публичност на ОПОС 2014-2020 г. в периода 2017 г. и 2018 г., които са в съответствие с Националната комуникационна стратегия 2014-2020 г. (НКС).

6. По-важни решения, взети на Комитета за наблюдение и евентуални извършени промени

В периода януари-декември 2017 г. е проведено едно заседание на Комитета за наблюдение на ОПОС 2014-2020 г., както и пет писмени процедури за неприсъствено вземане на решения.

7. Идентифицирани трудности и предприети мерки (с акцент върху избягване на риска от късен старт и спазване на правилото $n+2/n+3$)

Съгласно изготвените прогнози от УО на ОПОС планираните средства, които ще бъдат сертифицирани пред ЕК до края на годината са както следва:

- 222 718 566 лв. по КФ и
- 22 606 433 лв. по ЕФРР

Общо по програмата ще бъдат сертифицирани разходи в размер на 245 324 999 лв., с което ще се постигне усвояемост от 11% от общия ресурс.

Планирани са следните действия за ускоряване на изпълнението с оглед на правилото N+3:

- увеличаване размера на финансовите инструменти. Отчита се възможността повече от 10 % от алокирания ресурс по ос 1 да бъде използван под формата на финансови инструменти;
- използване на услугите на Международни финансови институции за целите на някои от процедурите с оглед минимизиране на риска от обжалване на процедурите по обществени поръчки;
- един подписан ДБФП за изпълнение на „голям“ проект – Столична община - обща стойност на проекта 157 млн. евро, размер на БФП – 91 млн. евро, във връзка с чл. 131, т.4 от Регламент 1303/2013 за сертифициране на 40% аванс с оглед изпълнението на предвидената междинна цел на финансовия индикатор.

8. Отчет на изпълнението на Индикативната годишна работна програма към 31 декември 2017 г.

През отчетния период ИГРП за 2017 г. на ОПОС 2014 - 2020 г. е изменяна и одобрена от Комитета за наблюдение на оперативната програма четири пъти.

В отчетния период са обявени общо 10 процедури чрез директно предоставяне на БФП на обща стойност 296 866 562 лв.

9. Планирани дейности през 2018 г.

ИГРП за 2018 г. е изменена и допълнена от КН на присъствено заседание на 30.01.2018 г. Съгласно изменената ИГРП за 2018 г., се планира обявяването на 15 процедури на индикативна стойност над 1, 901 млрд. лв.

3. ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „РЕГИОНИ В РАСТЕЖ“ 2014-2020 Г. (ОПРР)

1. Стратегически цели

„Региони в растеж“ е интегрирана оперативна програма, насочена към регионалното развитие и по-конкретно към постигане на целите на градската политика в България. ОПРР отделя специално внимание на енергийната ефективност в опорните центрове в периферните райони, съгласно националния полицентричен модел за развитие, формулиран в Националната концепция за пространствено развитие 2013-2025 г. и допринася за териториалното измерение на секторните политики, включени в Споразумението за партньорство.

2. Институционална рамка

Управляващият орган на програмата е Главна дирекция „Програмиране на регионалното развитие“ към Министерство на регионалното развитие и благоустройството, която носи цялата отговорност за надеждното изпълнение на програмата съгласно изискванията на европейското и националното законодателство и осъществява цялостно наблюдение, финансово управление и контрол на средствата по програмата.

В изпълнение на изискванията на чл. 7 от Регламента за ЕФРР 1301/2013 и Решение № 422 на МС от 9 юни 2015 г. за изменение и допълнение на Решение № 792 на МС от 2013 г. за определяне на органи, отговорни за управлението, контрола, координацията и одита на ЕСИФ през периода 2014-2020 г., функциите на Междинни звена по Приоритетна ос 1 „Устойчиво и интегрирано градско развитие“ на програмата по отношение на оценка и избор на проекти ще се изпълняват от 39-те общини на градовете за подкрепа по Приоритетна ос 1¹⁸.

3. Приоритети

ОП „Региони в растеж“ 2014-2020 г. има 8 Приоритетни оси (ПО):

ПО 1 – „Устойчиво и интегрирано градско развитие“

¹⁸Това са общините Столична, Варна, Пловдив, Бургас, Русе, Стара Загора, Плевен, Благоевград, Велико Търново, Видин, Добрич, Хасково, Пазарджик, Шумен, Сливен, Габрово, Ямбол, Перник, Враца, Ловеч, Кърджали, Разград, Смолян, Казанлък, Асеновград, Монтана, Горна Оряховица, Гоце Делчев, Дупница, Кюстендил, Силистра, Димитровград, Търговище, Лом, Петрич, Свищов, Велинград, Карлово и Панагюрище.

ПО 2 – „Подкрепа за енергийна ефективност в опорни центрове в периферните райони“

ПО 3 – „Регионална образователна инфраструктура“

ПО 4 - „Регионална здравна инфраструктура“

ПО 5 – „Регионална социална инфраструктура“

ПО 6 – „Регионален туризъм“

ПО 7 – „Регионална пътна инфраструктура“

ПО 8 – Техническа помощ

4. Общ реализиран напредък към 31.12.2017 г.

Към края на 2017 г. по ОПРР са договорени средства в размер на 1 887 982 077 лв. или 67% от бюджета по програмата. Реално изплатените средства са в размер на 543 573 334 лв., което представлява финансово изпълнение в размер на 19% спрямо бюджета.

5. Напредък по приоритетни оси

Общ напредък по приоритетни оси

Към 31.12.2017 г., показателите за финансовия напредък по ОПРР 2014-2020 по приоритетни оси са както следва:

6. Приоритетна ос 1 „Устойчиво и интегрирано градско развитие“

➤ *Процедура за предоставяне на БФП BG16RFOP001-1.001-039 „Изпълнение на Интегрирани планове за градско възстановяване и развитие 2014-2020“*

Конкретни бенефициенти по процедурата са общините на 39 града от 1-во до 3-то йерархично ниво от националната полицентрична система. Бюджетът ѝ е 1,372 млрд. лв. БФП или 60% от ОПРР. Към 31.12.2017 г. общо подадените проектни предложения по процедурата са 138 бр. Общо 108 от тях са били оценени от страна на Междинните звена в общините и за 103 от тях са издадени решения за предоставяне на БФП от страна на УО на ОПРР, а 5 са оттеглени или отхвърлени. Към 31.12.2017 г. са сключени 101 договора за предоставяне на БФП в размер на 1,015 млрд. лв.

През месец ноември 2017 г. УО на ОПРР 2014-2020 публикува за публично обсъждане проект на изменение на Насоките за кандидатстване по процедурата. Коментари по проекта на Насоки са били получени от всички заинтересовани страни в рамките на месец

декември 2017 г. В допълнение, изменението на Насоките за кандидатстване е било изпратено за съгласуване и от страна на Министерство на финансите по отношение на приложимия режим на държавни помощи. След отразяване на получените коментари от страна на УО, изменените Насоки за кандидатстване следва да бъдат официално публикувани.

❖ **Приоритетна ос 2 „Енергийна ефективност в периферните райони”**

➤ *Процедура за предоставяне на БФП BG16RFOP001-2.001 „Енергийна ефективност в периферните райони“*

Конкретни бенефициенти по процедурата са 28 общини на малки градове от 4-то ниво, съгласно Националната концепция за пространствено развитие (НКПР) 2013-2025. Бюджетът ѝ е 207 млн. лв. или 7% от бюджета на ОПРР. През 2017 г. е било одобрено за финансиране с решение на Ръководителя на УО 1 (едно) проектно предложение по процедурата. Към 31.12.2017 г. са сключени 170 договора за предоставяне на БФП в размер на 171 млн. лв. или 83% от бюджета на процедурата.

❖ **Приоритетна ос 3 „Регионална образователна инфраструктура“**

➤ *Процедура за предоставяне на БФП BG16RFOP001-3.001 „Култура и спорт в училище“*

В рамките на процедурата конкретни бенефициенти са Министерство на културата и Министерство на младежта и спорта. През 2017 г. са сключени 2 договора за предоставяне на БФП с Министерство на младежта и спорта в размер на 4 млн. лв., насочени към ремонт, реконструкция и модернизация на спортно училище „Майор Атанас Узунов”, гр. Русе и спортно училище „Генерал Владимир Стойчев“, гр. София. Общо по процедурата са сключени 5 договора за предоставяне на БФП в размер на 14,1 млн. лв.

➤ *Процедура за предоставяне на БФП BG16RFOP001-3.002 „Подкрепа за професионалните училища в Република България“*

В рамките на процедурата са обособени Компонент 1 „Ветеринарна медицина, Горско стопанство и Растениевъдство и животновъдство“ (23 училища, от които 22 общински и 1 към МОН) и Компонент 2 „Професионални гимназии с изключение на доминиращите направления Ветеринарна медицина, Горско стопанство и Растениевъдство и животновъдство“ (117 училища, от които 16 общински и 101 към МОН). Бюджетът на процедурата е в размер на 166,5 млн. лв.

През 2017 г. по процедурата са сключени 6 договора за предоставяне на БФП в размер на 48,8 млн. лв. Общо по процедурата са сключени 40 договора за предоставяне на БФП в размер на 162,6 млн. лв.

➤ *Процедура за предоставяне на БФП BG16RFOP001-3.003 „Подкрепа за висшите училища в Република България“*

Процедурата е с бюджет БФП 43,4 млн. лв. и конкретни бенефициенти по нея са 13 висши училища, съгласно приоритизиран списък в съответствие с Методиката за приоритизация на държавните висши училища за целите на изпълнението на Оперативна програма „Региони в растеж 2014-2020“. През 2017 г. по процедурата е подадено 1 проектно предложение и е сключен 1 договор за предоставяне на БФП в размер на 3 млн. лв.

По процедурата общо са подписани 13 договора за БФП с общ размер от 42,4 млн. лв.

В обобщение, по трите процедури по Приоритетна ос 3 са сключени 58 договора на стойност на БФП 219,1 млн. лв. (98% от бюджета на приоритетната ос).

❖ **Приоритетна ос 4 „Регионална здравна инфраструктура“**

➤ *Процедура за предоставяне на БФП BG16RFOP001-4.001 „Регионална здравна инфраструктура“*

На 10-тото заседание на КН на ОПРР 2014-2020 е било взето решение за одобряване на методология и критерии за подбор на операции по процедура „Регионална здравна инфраструктура“ по приоритетна ос 4 на ОПРР 2014-2020. На база на одобрените критерии и в съответствие с ИГРП за 2017 г., на 22.12.2017 г. УО на ОПРР 2014-2020 публикува Насоки за кандидатстване по процедурата, по която конкретен бенефициент е Министерство на здравеопазването. По процедурата се предвижда модернизация на системата за спешна медицинска помощ в България чрез подаването на голям проект по смисъла на чл.100 от Регламент (ЕС) №1303/2013 г. Крайният срок за подаване на проектно предложение е 30.03.2018 г.

Подготовката на големия проект се проследява текущо чрез създадената Направляваща група, включваща представители на УО на ОПРР, Министерство на здравеопазването, Централно координационно звено към администрацията на Министерски съвет и Дирекция „Национален фонд“ към Министерство на финансите.

❖ **Приоритетна ос 5 „Регионална социална инфраструктура“**

➤ *Процедура за предоставяне на БФП BG16RFOP001-5.001 „Подкрепа за деинституционализация на грижите за деца“*

На 3 май 2017 г. е обявена процедура „Подкрепа за деинституционализация на грижите за деца“ с бюджет 58 млн. лв., която е в рамките на ПО 5 „Регионална социална инфраструктура“. Конкретни бенефициенти по нея са Министерство на здравеопазването и общини съгласно Картата на услугите за подкрепа в общността и в семейна среда и Картата на резидентните услуги, утвърдени от Междуведомствената работна група за управление и координация на процеса по деинституционализация на грижата за деца.

Основната цел на процедурата е да осигури подходяща и ефективна социална инфраструктура, допринасяща за предоставяне на нов вид резидентни и съпътстващи услуги в общността, включително и здравно-социални, които да заменят институционалния модел на грижа за деца. Обособени са 2 компонента, като за всеки един от тях е определен краен срок за кандидатстване 03.08.2017 г. и 03.11.2017 г.

В рамките на двата срока за кандидатстване са получени 54 проектни предложения, от които до 31.12.2017 г. са одобрени 29 проектни предложения. В рамките на отчетния период са сключени 24 договора за предоставяне на БФП на стойност 11,7 млн. лв. или 20,2% от бюджета на процедурата.

❖ **Приоритетна ос 6 „Регионален туризъм“**

По приоритетна ос 6 „Регионален туризъм“ обявяването на процедурата за предоставяне на БФП е необходимо да бъде координирано с избора на финансови посредници от страна на Фонд мениджъра на финансови инструменти в България (ФМФИБ) ЕАД. Предвид докладваното от ФМФИБ ЕАД отлагане на сроковете за обявяване на процедура за избор на финансови посредници от м. юли 2017 за м. октомври 2017 г., предвидената процедура за предоставяне на БФП отпадна от ИГРП за 2017 г. и била включена в ИГРП за 2018 г. с планирано обявяване януари 2018 г.

❖ **Приоритетна ос 7 „Регионална пътна инфраструктура“**

➤ *Процедура за предоставяне на БФП BG16RFOP001-7.001 „Регионални пътища“*

В рамките на отчетния период по процедурата са били подадени и оценени 8 проектни предложения. През 2017 г. са сключени 11 договора за предоставяне на БФП на стойност 190,3 млн. лв. По този начин към 31.12.2017 г. по процедурата са сключени общо 25 договора за предоставяне на БФП в размер на 373,6 млн. лв. или 98,2% от бюджета на процедурата.

В допълнение, през отчетния период е прекратен 1 договор за предоставяне на БФП на стойност 14,5 млн. лв.

❖ **Приоритетна ос 8 „Техническа помощ“**

Подкрепата по тази приоритетна ос е насочена към повишаване на ефективността на Управляващия орган на ОПРР и на бенефициентите на програмата, както и към повишаване на обществената информираност относно ОПРР 2014-2020. Сключени 72 ДБФП на стойност на БФП 97,7 млн. лв. (95% от бюджета на приоритетната ос).

➤ *Процедура за предоставяне на БФП BG16RFOP001-8.005 „Бюджетна линия за конкретни бенефициенти по приоритетна ос 3 - МОН, ММС, МК“*

Процедурата е публикувана през м. август 2016 г. с бюджет 650 хил. лв. Конкретни бенефициенти по нея са Министерство на образованието и науката, Министерство на младежта и спорта и Министерство на културата. През отчетния период са одобрени 3 проектни предложения, за които са сключени договори за предоставяне на БФП на стойност 650 хил.лв.

7. Приключили проекти

Към 31.12.2017 г. са приключили 12 проекта по ОПРР 2014-2020 със стойност на изплатените средства 1 136 130,54 лв.:

- 2 проекта за енергийна ефективност на публични сгради. Постигнати резултати: Обновени сгради – 2 бр. (на Районните служби „Пожарна безопасност и защита на населението“ в гр. Благоевград и гр. Севлиево);
- 10 проекта за техническа помощ по бюджетните линии за 28-те общини на малки градове от 4-то ниво. Постигнати резултати: Обучени служители на бенефициентите – 249 бр.

8. По-важни решения на Комитета за наблюдение на ОПРР 2014-2020, взети през 2017 г.

През 2017 г. са проведени 4 присъствени заседания и 3 писмени процедури на Комитета за наблюдение на ОПРР 2014-2020.

9. Идентифицирани трудности и предприети мерки (акцент върху спазване на правилото $n+2/n+3$)

Предприети мерки за недопускане на установените през предходния програмен период проблеми, свързани с изпълнението на ОПРР 2014-2020:

Реализира се електронно кандидатстване и отчитане през ИСУН с проектни предложения по ОПРР 2014-2020 – спестяване на време и ресурси, както за бенефициентите, така и за Управляващия орган на ОПРР. Провеждат се регулярни срещи с бенефициентите, на които се обсъждат въпроси, свързани с ефективното изпълнение на програмата.

Комуникация и отчитане на разходите по договорите се извършва изцяло чрез ИСУН 2020 – целта е спестяване на административен и времеви ресурс за всички участници в процесите по усвояване на средствата от ЕС, както и осигуряване на адекватна одитна следа, позволяваща по-бързо и качествено обобщаване на данните, свързани с изпълнение на програмата. По този начин цялостното управление, наблюдение и контрол върху изпълнението на проектите се осъществява по-ефективно и ефикасно.

С цел намаляване на административната тежест, е извършен анализ на документите, които се изискват от бенефициентите на програмата в процеса на отчитане на дейностите и разходите по договори за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, като бе намален броят на изискваните отчетни документи, изисквайки само такива, които имат необходимата доказателствена стойност за процеса по верификация на разходите. С цел постигане на по-високо ниво на информираност сред бенефициентите, както и яснота относно вида и съдържанието на отчетните документи, както и относно начина, по който следва да бъде оформена и окомплектована отчетната документация, УО на ОПРР 2014-2020 е разработил следните документи, които са достъпни на сайта на програмата:

- „Методически указания за изпълнение на договори за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по Оперативна програма „Региони в растеж“ 2014-2020;
- Инструкция за бенефициентите по Оперативна програма „Региони в растеж“ 2014-2020 г. относно отчитането на договорите за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ в Информационна система за управление и наблюдение на средствата от ЕС в България 2020 (ИСУН 2020);
- Указания за изпълнение на договори чрез електронно отчитане през ИСУН 2020.

В допълнение УО на ОПРР 2014-2020 разработи методология за определяне на размера на единната ставка за финансиране на разходите за организация и управление по проекти, финансирани по ОПРР 2014-2020 г., въз основа на която се определя конкретният размер на единната ставка за финансиране на разходите за организация и управление по всички процедури за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, обявени след влизане в сила на РМС № 253/03.05.2017 г.

Към настоящия момент финансирането на разходи за организация и управление посредством прилагане на единна ставка се прилага за процедура на директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ BG16RFOP001-5.001 „Подкрепа за деинституционализация на грижите за деца“ и процедура за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ BG16RFOP001-4.001 „Регионална здравна инфраструктура“ и ще бъде приложена за всички процедури за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, които ще бъдат обявени в бъдеще.

Основни проблеми, констатирани в хода на изпълнение на проектите за БФП, са следните:

- При част от бенефициентите по програмата в процеса на работа с ИСУН 2020 се наблюдават грешки при окомплектоване на електронната документация за отчитане на договорите за БФП в ИСУН 2020;
- Трудности от страна на бенефициентите при определяне на ръководител и членове на екипите за управление на проектите, с оглед изпълнение на изискванията на ПМС № 189/28.07.2016 г.

В съответствие с Насоки на ЕК № EGESIF_17-0012-00 относно методологията и процеса през програмен период 2014-2020 относно автоматичната отмяна на средства (правило N+3), УО по ОПРР 2014-2020 е определил минимална цел, която следва да бъде постигната за сертифицирани разходи към 31.12.2018 г. за да се избегне отмяната на средства по правилото N+3 - 69 202 970,10 евро (ЕФРР).

Общо сертифицираните разходи към 31.01.2018 г. са в размер на 64 436 092,38 евро (ЕФРР) или 4,91% от бюджета на програмата. В тази връзка, остатъчният размер на сертифицирани разходи, който следва да бъде постигнат от УО по ОПРР до края на 31.12.2018 г. с цел избягване на прилагане на правилото за автоматична отмяна на средства (правило N+3) е 4 766 877,72 евро (ЕФРР).

Прогнозите на УО по ОПРР са за постигане на ниво на сертифицирани разходи към 31.12.2018 г. в размер на 242 659 960 евро (ЕФРР) или 18,50% от бюджета на програмата, като по този начин ще бъдат надхвърлени заложените цели.

С оглед гореизложеното, считаме че не е налице риск от отмяна на средства по ОПРР 2014-2020 към края 31.12.2018 г. по правилото N+3.

10. Съдебни производства по ОПРР 2007-2013 и ОПРР 2014-2020:

Въвеждането на нов ред за обжалване на издадените решения от Ръководителя на Управляващия орган, във връзка с прилагането на ЗУСЕСИФ, има като резултат увеличаване на административната тежест за Управляващия орган, както и утежняване на процедурите по приключване и разплащане на проектите от програмен период 2007-2013, както и от програмен период 2014-2020, а от там и до приключването на самите програми.

Към 31.12.2017 г. е налична следната информация за съдебните производства по ОПРР 2007-2013 и ОПРР 2014-2020: ОПРР 2007-2013 има 152 съдебни производства на обща стойност 12 803 393,30 евро, от които МРРБ е спечелило 16, 54 са в полза на бенефициентите и 82 от тях нямат влязло в сила съдебно решение.

ОПРР 2014-2020 има 52 съдебни производства на обща стойност 4 759 453,18 евро, от които 1 в полза на МРРБ, 51 нямат влязло в сила решение.

11. Планирани дейности през 2018 г.

Предстоящите процедури, които се предвижда да бъдат обявявани по ОПРР 2014-2020 през 2018 година са следните:

- Процедура „Енергийна ефективност в периферните райони - 2“ по Приоритетна ос 2 с индикативен общ бюджет 34 млн. лв. е планирана за обявяване през м. март 2018 г.
- Процедура „Подкрепа за деинституционализация на социалните услуги за възрастни и хора с увреждания“ по Приоритетна ос 5 с общ бюджет 41,3 млн. лв. е планирана за обявяване през м. март 2018 г.
- Процедура „Развитие на туристически атракции“ по Приоритетна ос 6 с общ бюджет 98,5 млн. лв. е с планирана дата за обявяване м. април 2018 г.

С предвидените за публикуване през 2018 г. три процедури за предоставяне на БФП ще бъде постигнато обявяване на 100% от бюджета на ОПРР 2014-2020, което ще осигури възможност за своевременното усвояване на средствата и постигане на заложените цели и резултати.

4. ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ИНОВАЦИИ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ“ 2014-2020 Г. (ОПИК)

1. Стратегически цели

Стратегията на ОПИК 2014-2020 г. е тясно свързана с целите на стратегията „Европа 2020“ за растеж и заетост (Growth and Jobs) и приноса на България за постигането на трите взаимно допълващи се типа растеж:

- **интелигентен растеж:** изграждане на икономика, основаваща се на знания и иновации;
- **устойчив растеж:** насърчаване на по-екологична и по-конкурентоспособна икономика с по-ефективно използване на ресурсите;
- **приобщаващ растеж:** стимулиране на икономика с високи равнища на заетост, която да доведе до социално и териториално сближаване.

ОПИК пряко се ангажира с интелигентен растеж (чрез приоритетни оси 1 и 2) и с устойчив растеж (чрез приоритетни оси 3 и 4), като цели допълващ ефект по отношение на приобщаващия растеж.

Подкрепата по Оперативната програма е насочена към адресиране на нуждите, преодоляване на предизвикателствата и оползотворяване на възможностите за развитие пред българската икономика.

2. Институционална рамка

Главна дирекция „Европейски фондове за конкурентоспособност“ към Министерството на икономиката изпълнява функцията на Управляващ орган на ОПИК. Сред основните ѝ цели е организацията и координацията на дейностите по изпълнение на ангажиментите на министерството, предвидени в европейското и националното законодателство за изпълнение на кохезионната политика на Общността. ГД „Европейски фондове за конкурентоспособност“ е структурирана в шест отдела, към единия от които има регионални звена/сектори в областни градове на страната.

3. Приоритети

ОП „Иновации и конкурентоспособност“ 2014-2020 г. има следните 5 Приоритетни оси (ПО):

ПО 1 – „Технологично развитие и иновации“

ПО 2 – „Предприемачество и капацитет за растеж на МСП“

ПО 3 – „Енергийна и ресурсна ефективност“

ПО 4 – „Премахване на пречките в областта на сигурността на доставките на газ“

ПО 5 – Техническа помощ**4. Общ реализиран напредък към 31.12.2017 г.**

Към края на 2017 г. по ОПИК са договорени средства в размер на 1 571 042 398 лв., или 68% от бюджета по програмата. Реално изплатените средства са в размер на 560 368 262 лв., което представлява финансово изпълнение в размер на 24% спрямо бюджета.

5. Напредък по приоритетни оси на ОПИК**❖ Приоритетна ос 1 „Технологично развитие и иновации“**

В рамките на Приоритетна ос 1 към 31.12.2017 г. са обявени общо 5 процедури за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, три от които чрез конкурентен подбор: „Подкрепа за внедряване на иновации в предприятията“, „Подкрепа за разработване на иновации от стартиращи предприятия“ и процедура „Разработване на продуктови и производствени иновации“, както и две процедури чрез директно предоставяне: „Фаза 2 на проект „Създаване на научно-технологичен парк“ и процедура „Развитие на модерна система за индустриална собственост чрез подкрепа за дейността на Патентно ведомство на Република България“.

През отчетния период по приоритетната ос е реализиран следния напредък:

✓ По процедурата за подбор на проектни предложения BG16RFOP002-1.001 „Подкрепа за внедряване на иновации в предприятията“ са сключени общо 153 административни договора с обща размер на предоставената безвъзмездна финансова помощ на стойност 117 092 642,55 лв.

✓ По процедурата за подбор на проектни предложения BG16RFOP002-1.002 „Подкрепа за разработване на иновации от стартиращи предприятия“ са сключени общо 82 административни договора с обща размер на предоставената безвъзмездна финансова помощ на стойност 30 471 340,36 лв.

✓ По процедура чрез директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ BG16RFOP002-1.003 Фаза 2 на проект „Създаване на научно-технологичен парк“ с конкретен бенефициент „София Тех Парк“ АД е сключен договор с общ размер на предоставената безвъзмездна финансова помощ на стойност 12 273 362,81 лв.

✓ По процедурата чрез директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ BG16RFOP002-1.004 „Развитие на модерна система за индустриална собственост чрез подкрепа за дейността на Патентно ведомство на Република България с конкретен

бенефициент Патентно ведомство на Република България е сключен договор с общ размер на предоставената безвъзмездна финансова помощ на стойност 8 797 339,19 лв.

До 31.12.2017 г. по приоритетната ос са сключени общо 237 административни договора за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ на стойност 168 634 684,91 лв.

По приоритетната ос има една отворена процедура, която е в процес на оценка на получените проектни предложения:

✓ Процедура за подбор на проекти BG16RFOP002-1.005 „Разработване на продуктови и производствени иновации“ с индикативен бюджет 68 454 050,00 лв. Постъпили са общо 375 проектни предложения, от които 15 са оттеглени. На етап административно съответствие и допустимост са оценени 360 броя проектни предложения.

❖ **Приоритетна ос 2 „Предприемачество и капацитет за растеж на МСП“**

В рамките на Приоритетна ос 2 към 31.12.2017 г. са обявени общо 11 процедури за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, от които три процедури чрез конкурентен подбор: процедура „Подобряване на производствения капацитет в МСП“, процедура „Развитие на управленския капацитет и растеж на МСП“ и процедура „Развитие на кълстери в България“, както и осем процедури чрез директно предоставяне: „Създаване на условия за устойчиво развитие и успешно интегриране на българските предприятия на европейските и международните пазари чрез подкрепа дейността на ИАНМСП¹⁹“, „Предоставяне на институционална подкрепа на ДАМТН²⁰ за повишаване на ефективността на надзор на пазара, метрологичния надзор и контрола на качеството на течните горива“, „Повишаване на ефективността и ефикасността на услугите, предлагани от КЗП²¹ за българските предприятия“, „Позициониране на България като позната и предпочитана дестинация за инвестиции чрез подкрепа дейността на БАИ²²“, „Предоставяне на институционална подкрепа на ИА "Българска служба за акредитация“ за подобряване на инфраструктурата по качеството“, „Предоставяне на институционална подкрепа на Министерство на туризма за дейности, свързани с повишаване капацитета на МСП в областта на туризма“, „Подобряване на бизнес средата за българските производители и създаване на условия за изпитване на съоръжения чрез подкрепа за дейността на Български институт по метрология“ и „Подкрепа за растеж на малките и

¹⁹ Изпълнителна агенция за насърчаване на малките и средните предприятия

²⁰ Държавна агенция за метрологичен и технически надзор

²¹ Комисия за защита на потребителите

²² Българска агенция за инвестиции

средни предприятия чрез пилотно прилагане на ваучерни схеми от Изпълнителната агенция за насърчаване на малките и средни предприятия“.

През отчетния период по приоритетната ос е реализиран следният напредък:

✓ Процедура за подбор на проектни предложения BG16RFOP002-2.001 „Подобряване на производствения капацитет в МСП“ е първата обявена процедура по Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ 2014-2020 г. Сключени са общо 740 административни договора с общ размер на предоставената безвъзмездна финансова помощ на стойност 398 175 790,83 лв.

✓ По процедура за подбор на проектни предложения BG16RFOP002-2.002 „Развитие на управленския капацитет и растеж на МСП“ са постъпили общо 617 броя предложения, от които 2 броя са извън срока за представяне на проектни предложения и 7 броя са оттеглени. Обект на оценка са били 608 броя с общ размер на заявената безвъзмездна финансова помощ 129 207 112,26 лв. По процедурата са сключени общо 241 административни договора с общ размер на предоставената безвъзмездна финансова помощ на стойност 58 613 460, 97 лв.

✓ По процедура за подбор на проектни предложения BG16RFOP002-2.009 „Развитие на клъстери в България“ са подадени общо 59 проекта с размер на заявената безвъзмездна финансова помощ на стойност 35 688 955,94 лв. Оценени са 59 проектни предложения. По процедурата са сключени общо 26 административни договора с общ размер на предоставената безвъзмездна финансова помощ на стойност 16 571 586,29 лв.

В рамките на периода по процедури за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ са извършени оценки на проектни предложения и са сключени договори с пет конкретни бенефициента по програмата:

✓ По процедура BG16RFOP002-2.003 „Създаване на условия за устойчиво развитие и успешно интегриране на българските предприятия на европейските и международните пазари чрез подкрепа дейността на ИАНМСП“ с конкретен бенефициент Изпълнителната агенция за насърчаване на малките и средни предприятия и общ бюджет в размер на 9 779 150 лв. са подадени три проектни предложения: BG16RFOP002-2.003-0001 „Създаване на условия за устойчиво развитие и успешно интегриране на българските предприятия на европейски и международни пазари, чрез осигуряване на подкрепа за участие в международни търговски панаири и конференции“ със стойност на одобрената безвъзмездна финансова помощ в размер на 5 392 000,00 лв.; BG16RFOP002-2.003-0002 „Организиране на търговски мисии и форуми за български производители и чуждестранни

купувачи“ със стойност на одобрената безвъзмездна финансова помощ в размер на 2 006 000.00 лв. и BG16RFOP002-2.003-0003 „Нови технологии в подкрепа на интернационализацията“ със стойност на одобрената безвъзмездна финансова помощ в размер на 2 381 000,00 лв. По процедурата са сключени общо 3 административни договора с общ размер на предоставената безвъзмездна финансова помощ на стойност 9 779 000,00 лв.

✓ По процедура BG16RFOP002-2.004 „Предоставяне на институционална подкрепа на ДАМТН за повишаване на ефективността на надзор на пазара, метрологичния надзор и контрола на качеството на течните горива“ с конкретен бенефициент Държавната агенция за метрологичен и технически надзор и бюджет в размер на 2 000 000 лв. е сключен договор с обща размер на предоставената безвъзмездна финансова помощ на стойност 1 999 953,82 лв.

✓ По процедура BG16RFOP002-2.005 „Повишаване на ефективността и ефикасността на услугите, предлагани от КЗП за българските предприятия“ с конкретен бенефициент Комисия за защита на потребителите е сключен договор с общ размер на предоставената безвъзмездна финансова помощ на стойност 5 866 563, 00 лв

✓ По процедура BG16RFOP002-2.006 „Позициониране на България като позната и предпочитана дестинация за инвестиции чрез подкрепа дейността на БАИ“ с конкретен бенефициент Българската агенция за инвестиции и общ бюджет в размер на 9 779 150,00 лв. са подадени две проектни предложения: „Повишаване качеството и количеството на услугите на потенциални инвеститори в България“ със стойност на одобрената безвъзмездна финансова помощ в размер на 2 474 022 лв. и „Утвърждаване на България като успешна инвестиционна дестинация“ със стойност на одобрената безвъзмездна финансова помощ в размер на 7 305 128 лв. По процедурата са сключени общо 2 административни договора с общ размер на предоставената безвъзмездна финансова помощ на стойност 9 779 150,00 лв.

✓ По процедурата BG16RFOP002-2.008 „Предоставяне на институционална подкрепа на ИА „Българска служба за акредитация“ за подобряване на инфраструктурата по качеството“ с конкретен бенефициент Изпълнителна агенция „Българска служба по акредитация“ е сключен договор с общ размер на предоставената безвъзмездна финансова помощ на стойност 3 791 765,70 лв.

До 31.12.2017 г. по приоритетната ос са сключени общо 1015 административни договора за предоставяне на безвъзмедна финансова помощ на стойност 504 577 270.61 лв.

Към 31.12.2017 г. са обявени три процедури чрез директо предоставяне на безвъзмедна финансова помощ, за които предстои конкретните бенефициенти да представят проектни предложения.

С финансовата подкрепа на ОПИК 2014-2020 в изпълнение на подхода BOMP са обявени три процедури за подбор на проекти BG16RFOP002-2.012, BG16RFOP002-2.013 и BG16RFOP002-2.014.

В рамките на приоритетната ос в процес на изпълнение към 31.12.2017 г. са сключени общо 340 договора за безвъзмедна финансова помощ.

В процес на изпълнение е и сключеното споразумение с „Фонд мениджър на финансови инструменти в България“ ЕАД, с което е възложено изпълнението на финансовите инструменти по ОПИК 2014-2020.

Прекратените договори наброяват общо 31, от които 25 по процедура BG16RFOP002-2.001 „Подобряване на производствения капацитет в МСП“ и 6 по процедура BG16RFOP002-2.002 „Развитие на управленския капацитет и растеж на МСП“. Всички договори са прекратени по искане от страна на бенефициентите поради липса на финансова възможност за осигуряване на необходимия ресурс и/или поради настъпили промени в инвестиционните и технологични планове на дружествата или в стратегиите за развитие, отпадане на необходимостта от придобиване на планираното за закупуване ДМА/ДНА²³, както и в резултат на настъпили промени в собствеността и невъзможност за ефективно изпълнение на проектите.

Приключило е изпълнението на общо 644 договора за безвъзмедна финансова помощ (проектните дейности са изпълнени, приключен е процесът на верификация и са извършени окончателни плащания към бенефициентите).

❖ **Приоритетна ос 3 „Енергийна и ресурсна ефективност“**

Към 31.12.2017 г. по приоритетна ос 3 на програмата са обявени 4 процедури за предоставяне на безвъзмедна финансова помощ, от които три процедури чрез конкурентен подбор: „Енергийна ефективност за малките и средни предприятия“, „Повишаване на енергийната ефективност в големи предприятия“ и „Подкрепа за пилотни

²³ дълготрайни материални и нематериални активи

и демонстрационни инициативи за ефективно използване на ресурсите“, както и една процедура за директно предоставяне „Устойчиво енергийно развитие на българските предприятия чрез подкрепа за дейността на Агенцията за устойчиво енергийно развитие (АУЕР)“. През отчетния период по приоритетната ос е реализиран следния напредък:

✓ По процедура за подбор на проектни предложения BG16RFOP002-3.001 „Енергийна ефективност за малките и средни предприятия“ са сключени общо 431 административни договора с размер на предоставената безвъзмездна финансова помощ на стойност 319 232 031,35 лв.

✓ По процедурата за подбор на проектни предложения BG16RFOP002-3.002 „Повишаване на енергийната ефективност в големи предприятия“ са сключени общо 50 административни договора с размер на предоставената безвъзмездна финансова помощ на стойност 94 121 085,80 лв.

Към 31.12.2017 г. по приоритетната ос са сключени 481 договора с обща стойност на предоставената безвъзмездна финансова помощ в размер на 413 353 117,15 лв.

Към 31.12.2017 г. са обявени две процедури за безвъзмездна финансова помощ, които са отворени за кандидатстване, както следва:

✓ BG16RFOP002-3.003 „Устойчиво енергийно развитие на българските предприятия чрез подкрепа за дейността на Агенцията за устойчиво енергийно развитие (АУЕР)“ с конкретен бенефициент АУЕР и индикативен бюджет в размер на 7 823 320 лв.

✓ BG16RFOP002-3.004 „Подкрепа за пилотни и демонстрационни инициативи за ефективно използване на ресурсите“ с индикативен бюджет в размер на 71 644 656,10 лв.

В рамките на приоритетната ос в процес на изпълнение към 31.12.2017 г. са общо 475 договора безвъзмездна финансова помощ.

Прекратените договори наброяват общо 4, всички от които по процедура BG16RFOP002-3.001 „Енергийна ефективност за малките и средни предприятия“. В почти всички случаи, договорите са прекратени по искане от страна на бенефициентите поради липса на финансова възможност за осигуряване на необходимия ресурс и/или поради настъпили промени в инвестиционните и технологични планове на дружествата, а в един от случаите и поради установена от УО нередност.

Приключило е изпълнението на общо 2 договора за безвъзмездна финансова помощ (проектните дейности са изпълнени, приключен е процесът на верификация и са извършени окончателни плащания към бенефициентите), като и двата проекта са по процедура BG16RFOP002-3.001 „Енергийна ефективност за малките и средни предприятия”.

❖ **Приоритетна ос 4 „Премахване на пречките в областта на сигурността на доставките на газ“**

По приоритетната ос е обявена една процедура за безвъзмездна финансова помощ, за която предстои конкретният бенефициент да представи проектно предложение, както следва:

✓ BG16RFOP002-4.001 „Техническа помощ за завършване на подготвителните дейности, необходими за стартиране на строителството на междусистемна газова връзка България – Сърбия“. Процедурата е чрез директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ с конкретен бенефициент Министерство на енергетиката (МЕ) и с индикативен бюджет в размер на 11 734 980,00 лв. Процедурата е обявена на 16.01.2018 г.

Отчитайки идентифицирания риск от непостигане на етапните цели по Приоритетна ос 4, през 2016 г., УО на ОПИК е предприел мерки за извършване на промени в ОПИК 2014-2020 г. В рамките на Третото официално заседание на КН на ОПИК и ОПИМСП (24.11.2016 г.) са одобрени принципни промени в ОПИК, водещи до разширяване на обхвата на индикативните дейности/мерки, предвидени по ИП 4.1. „Подобряване на енергийната ефективност и осигуряване на доставки чрез разработване на интелигентни системи за пренос на енергия“ чрез включването на проект „Изграждане на междусистемна газова връзка Гърция-България“ с бенефициент „Ай Си Джи Би“ АД. Към настоящия момент УО на ОПИК е в процес на подготовка на конкретното предложение за изменение на ОПИК и неформалното му съгласуване със службите на ЕК.

❖ **Приоритетна ос 5 „Техническа помощ”**

През програмен период 2014-2020 г. обезпечаването на ефективното и ефикасно изпълнение на дейностите на ГД ЕФК²⁴ като Управляващ орган на Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност” 2014-2020 г. се извършва със средства от седем бюджетни линии на Приоритетна ос 5 „Техническа помощ“ на ОПИК. Четири от бюджетните линии са на обща стойност 40 998 482,21 лв.

²⁴ Главна дирекция "Европейски фондове за конкурентоспособност"

През 2017 г. е обявена пета процедура чрез директно предоставяне BG16RFOP002-5.005 „Осигуряване на техническа помощ за успешното изпълнение на ОПИК 2014-2020“ с два крайни срока за кандидатстване - 31.10.2017 г. и 30.10.2020 г. и с индикативен бюджет, възлизащ на 40 510 085,65 лв. След извършване на оценка, одобрените суми по бюджетни линии са в общ размер на 35 976 877,00 лева.

6. Финансови инструменти

Общият принос за финансови инструменти по ОПИК възлиза на 235 млн. евро (459 млн. лв), разпределени в 7 финансови инструмента в приоритетни оси 1, 2 и 3.

През втората половина на 2017 г. ФМФИБ актуализира техническата спецификация с параметрите на инструмент „Фонд за ускоряване и начално финансиране“, съобразно резултатите от пазарния тест и я съгласува с Управляващия орган по отношение изискванията за допустимост. През м. септември 2017 г. ФМФИБ обяви състезателна процедура с договаряне съгласно ЗОП, по която да бъдат избрани фонд мениджъри за трите фонда, формиращи инструмента: Фонд за ускоряване и финансиране на начален етап I с размер на публичния финансов ресурс от 14 млн. евро, Фонд за ускоряване и финансиране на начален етап II с размер на публичния финансов ресурс от 18.2 млн. евро и Фонд за финансиране на начален етап с размер на публичния финансов ресурс от 19.1 млн. евро. Подадени са общо 10 оферти в рамките на определения срок.

По инструмент „Фонд за технологичен трансфер“ през отчетния период продължиха разговорите между ФМФИБ²⁵ и Европейския инвестиционен фонд относно възможностите за съвместно изпълнение на инструмента, насочено към привличане на допълнителен ресурс към инвестициите по ОПИК и към осигуряване на синергия и координация между Инвестиционните стратегии на ФМФИБ и Холдинговия фонд по JEREMIE. През последното тримесечие на 2017 г. продължи обсъждането на конкретните параметри на инструмента, както и съгласуването на модела на сътрудничество с Европейската комисия.

7. По-важни решения, взети на Комитета за наблюдение, и евентуални извършени промени по програмите

Към 31.12.2017 г. Комитетът за наблюдение (КН) на ОПИК и ОПИМСП е провел общо 8 заседания: 7 редовни (на 10.12.2014 г.- предварително заседание, 11.06.2015 г., 26.11.2015 г., 20.05.2016 г., 24.11.2016 г., 12.05.2017 г. и 12-13.10.2017 г.) и 1 извънредно

²⁵ Фонд мениджър на финансови инструменти в България

(на 22.06.2015 г.), както и 17 писмени процедури за неприсъствено вземане на решение от КН.

8. Индикативна годишна работна програма (ИГРП) за 2017 г.

В изпълнение на ИГРП за 2017 г. от началото на годината до 31.12.2017 г. са обявени общо 8 процедури за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ на обща стойност 322 494 806.8 лв.

До 31.12.2017 г. са извършени три промени в ИГРП 2017 г. – чрез писмена процедура, проведена през м. януари 2017 г., и с решения на 4-то и 5-то заседание на КН, проведени през м. май 2017 и м. октомври 2017 г.

9. Идентифицирани трудности и предприети мерки (акцент върху спазване на правилото $n+2/n+3$)

Правилото $n+3$ влиза в сила за ОПИК за първи път през 2018 г. Средствата, които трябва да бъдат заявени до края на 2018 г., съгласно правилото „ $n+3$ “, са в размер на 194 269 055 евро (участие от ЕФРР).

До 31.12.2017 г. са заявени за възстановяване от ЕК средства в размер на 226 758 841.18 евро (участие от ЕФРР), т.е целта за 2018 г. е изпълнена през 2017 година. С оглед на горепосоченото, по ОПИК 2014-2020 не се идентифицира риск от загуба на средства по правилото за автоматично освобождаване за 2018 г.

10. Планирани дейности през 2018 г.

Съгласно ИГРП за 2018 г. през годината е предвидено да се обявят общо 7 процедури (4 процедури за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ чрез конкурентен подбор и 3 процедури чрез директно предоставяне) на обща стойност 482,96 млн. лв. (246,93 млн. евро).

По Приоритетна ос 1 „Технологично развитие и иновации“ са предвидени 3 бр. процедури: „Стимулиране внедряването на иновации в предприятията“ (бюджет 107,57 млн. лв./55 млн. евро), „Развитие на иновационни кълъстери“ (бюджет 29,92 млн. лв./15 млн. евро) и „Надграждане и развитие на научно-технологичен парк „София тех Парк“ (бюджет: 39,6 млн. лв./20,26 млн. евро).

По Приоритетна ос 2 „Предприемачество и капацитет за растеж на МСП“ е планирано обявяването на 2 процедури – „Насърчаване на предприемачеството в области, свързани с европейски и регионални предизвикателства и секторите на НСНМСП“ (бюджет: 67,2 млн. лв./34,4 млн. евро) и процедура „Подобряване на производствения

капацитет и развитие на специализирани услуги за МСП и ИКТ“ (бюджет: 150,6 млн. лв./77 млн. евро).

По Приоритетна ос 4 „Премахване на пречките в областта на сигурността на доставките на газ“ са предвидени 2 процедури – „Изграждане на междусистемна газова връзка Гърция – България“ (бюджет 76,28 млн. лв./39 млн. евро) и „Техническа помощ за завършване на подготвителните дейности, необходими за стартиране на строителството на междусистемна газова връзка България – Сърбия“ (бюджет 11,73 млн. лв./6 млн. евро).

5. ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ИНИЦИАТИВА ЗА МАЛКИ И СРЕДНИ ПРЕДПРИЯТИЯ“ 2014-2020 Г. (ОПИМСП)

1. Стратегически цели

Настоящата Оперативна програма цели да приложи наличните възможности за подкрепа на достъпа до финансиране на МСП чрез съчетаване на средствата от Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР) с друго финансиране от бюджета на ЕС. Целта е да се продължи развитието на МСП посредством създаването на благоприятни условия за засилване взаимодействието между съществуващите програми за подкрепа на МСП, както на национално, така и на равнище ЕС.

2. Институционална рамка

Функциите на Управляващ орган на ОПИМСП се изпълняват от Главна дирекция „Европейски фондове за конкурентоспособност“ към Министерството на икономиката, която ги съвместява с ролята си на Управляващ орган на ОПИК.

3. Приоритети

ОП „Инициатива за малки и средни предприятия“ 2014-2020 г. има една-единствена Приоритетна ос: ПО 1 – „Подобряване на достъпа до дългово финансиране за МСП в България“.

4. Постигнат напредък

През 2017 г. продължава изпълнението на стартирания в края на 2016 г. финансов инструмент за предоставяне на неограничени гаранции. Договорен е 100% от бюджета на програмата, 199 494 660 лв., като са подписани 10 оперативни споразумения с избраните от ЕИФ финансови посредници. Общият размер на портфейла е 608 млн. евро.

В края на третото тримесечие на 2017 г. усвояването на средствата по програмата е близо 38%, като са осъществени общо 1930 трансакции към МСП на обща стойност приблизително 230 млн. евро. Следва да се има предвид, че отчетените данни са към 30.09.2017 г., съгласно подадените доклади от ЕИФ. Данните за четвъртото тримесечие ще бъдат на разположение на УО 3 месеца след отчетния период (до края на март 2018 г.), съгласно клаузите във Финансовото споразумение между двете институции.

Към 31.12.2017 г. реално изплатените средства по ОПИМСП са в размер на 186 457 683.97 лв. Получени са трансове от ЕК в размер на 179 036 064.27 лв.

Средствата по ОПИМСП, които трябва да бъдат заявени до края на 2018 г., съгласно правилото „n+3“ са в размер на 91 417 500 евро (участие от ЕФРР). До 31.12.2017 г. са заявени за възстановяване от ЕК средства в размер на 95 335 762.33 евро (участие от ЕФРР), сума, която надвишава целта за 2018 г. С оглед на горепосоченото, по ОПИМСП 2014-2020 не се идентифицира риск от загуба на средства по правилото за автоматично освобождаване за 2018 г.

6. ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ “ 2014-2020 Г. (ОПРЧР)

1. Стратегически цели

Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси” 2014-2020 г. ще допринася активно за изпълнението на две от целите на Стратегията на ЕС за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж и за постигането на икономическо, социално и териториално сближаване „Европа 2020”. Това са целите в областта на трудовата заетост и борбата с бедността и социалното изключване.

България, както и останалите държави-членки на ЕС, също формулира свои национални цели в изпълнение на стратегията „Европа 2020”, а именно: 1. не по-малко от 76% от населението между 20 и 64-годишна възраст да е в заетост към 2020 г. и 2. намаляване броя на хората в бедност с 260 хиляди души до 2020 г. Постигането на тези цели е от основополагащо значение за визията и стратегията на ОП РЧР. В тази връзка програмата се основава на три стълба. Това са:

- По-висока и по-качествена заетост.
- Намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване.
- Модернизиране на публичните политики.

2. Институционална рамка

Управляващ орган на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси” е Министерство на труда и социалната политика (МТСП) чрез Главна дирекция „Европейски фондове, международни програми и проекти”.

3. Приоритети

ОП „Развитие на човешките ресурси“ 2014-2020 г. има 5 Приоритетни оси (ПО):

ПО 1 – „Подобряване достъпа до заетост и качеството на работните места”

ПО 2 – „Намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване”

ПО 3 – „Модернизация на институциите на пазара на труда, социалното включване и здравеопазването”

ПО 4 – „Транснационално сътрудничество”

ПО 5 – Техническа помощ

4. Общ реализиран напредък към 31 декември 2017 г. и напредък по всяка от приоритетните оси

През 2017 г. продължава изпълнението на ОПРЧР, като към 31.12.2017 г. размерът на програмираните средства достигна почти 1,7 млрд. лв., което е над 82,13% от бюджета на програмата. Стойността на стартиралите процедури достигна в края на декември до 1,3 млрд. лв. или почти 63% от заделения за програмата ресурс. Броят на подписаните договори към 31.12.2017 г. е 1762 на обща стойност над 1,1 млрд. лв., като следва да се отбележи, че общият брой на прекратените договори е едва 37. Размерът на извършените плащания надхвърли 498 млн. лв., което представлява почти 25% от бюджета по програмата. Верифицираните средства са достигнали почти 400 млн. лв., като над 368 млн. лв. от тях вече са и сертифицирани.

До края на декември броят на включените по схемите от ОПРЧР лица са повече от 100 хил., като вече съотношението между включените лица в мерки по превенция на бедността и социалното изключване и останалите мерки, насочени към интегриране на пазара на труда на неактивни и безработни лица, е почти равно. В рамките на Инициативата за младежка заетост е осигурена заетост на над 30 хил. младежи на възраст до 29 г.

Един факт, на който следва да бъде обърнато сериозно внимание е, че повече от половината от лицата, включени в мерки финансирани по ОПРЧР, живеят в слабо населени райони по цялата територия на Република България, което е показателно за равномерния обхват на оперативната програма, която не е фокусирана единствено върху населението на големите градове, а реално достига и до малките населени места, където хората са най-уязвими и по отношение на пазара на труда и по отношение на риска от социално изключване.

Също така, следва да се отбележи, че при извършеното проучване сред лицата, приключили участието си в мерки от пазара на труда, финансирани по програмата, показва изключително висок дял на тези, които са в заетост след приключване на периода на субсидираната заетост. Част от тези лица запазват работата си при същия работодател, част намират работа при друг работодател, но така или иначе е отчетен висок дял на лицата в заетост шест месеца след напускане на операциите, което всъщност се явява и един от основните приоритети по оперативната програма – още повече, че става дума за младежи на възраст до 29 г.

5. По-важни решения, взети на Комитетите за наблюдение и евентуални извършени промени

През 2017 г. се проведоха две редовни заседания на КН на ОПРЧР (09.06.2017 г. и 21.11.2017 г.) и една писмена процедура през месец юли.

В рамките на заседанието на 21.11.2017 г. на КН на ОПРЧР се е одобрило предложението за второ изменение на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси” 2014-2020 г. С промяната се очаква да се реализира по-голямо финансиране за мерки за справяне с демографските предизвикателства и социалното изключване. Средствата ще се осигурят чрез прехвърляне на финансов ресурс от Приоритетна ос 1 „Подобряване достъпа до заетост и качеството на работните места” към Приоритетна ос 2 „Намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване” на ОП РЧР.

Пренасочените средства ще подкрепят почасови услуги за хора с увреждания и мерки за деинституционализацията на деца и възрастни. Част от ресурса ще се насочи към дейности, попадащи в обхвата на Европейския стълб за социални права, както и в подкрепа на приоритетите на Българското председателство на Съвета на ЕС 2018 г.

6. Идентифицирани трудности и предприети мерки (с акцент върху избягване на риска от късен старт и спазване на правилото $n+2/n+3$)

Към момента по ОПРЧР не са идентифицирани трудности във връзка с изпълнението на ОП и в частност на правилото n+3. В случай, че отчетените от УО на ОПРЧР разходи за периода 01.12.2017 г. – 31.12.2017 г., бъдат сертифицирани в пълен размер, то тогава нивото на сертификация на разходите, ще достигне до 400 млн.лв. ЕС (ЕСФ – 300 млн. лв и ИМЗ²⁶ – 100 млн.лв.). Сравнено с финансовите цели по правилото n+3 за 2017 г., това означава, че по ОПРЧР заложената цел е преизпълнена с 244,74 млн.лв. Сравнено с финансовите цели по правилото n+3 за 2018 г., това означава, че по ОПРЧР заложената цел е преизпълнена с 30 млн.лв. (ЕСФ преизпълнени 101 млн. лв., а по ИМЗ следва да бъдат сертифицирани 70 млн.лв. до 31.12.2018 г., за да бъдат изпълнени финансовите цели за 2018 г.) На база сключените договори и усвоените средства до момента, УО на ОПРЧР счита, че на този етап не е налице риск от неизпълнение на правилото n+3 и няма риск от загуба на средства.

7. Планирани дейности през 2018 г.

Акцент през 2018 г. ще бъдат мерките в подкрепа на процеса по деинституционализация на грижата за децата, настанени в домовете за деца, лишени от родителска грижа и домовете за медико-социални грижи за деца и закриване на тези институции. Това ще стане посредством две операции по ОП РЧР - „Продължаваща подкрепа за деинституционализация на децата и младежите“ (3 000 000 лв.), която следва да обезпечи подготовката за създаването и предоставянето на новите услуги в семейна среда и в общността на територията на цялата страна, и операция „Продължаваща подкрепа за деинституционализация на децата и младежите – ЕТАП 2 – предоставянето на социални и интегрирани здравно – социални услуги за деца и семейства“ (74 050 060 лв.), която ще обезпечи предоставянето на новите услуги в общността на територията на цялата страна, за които е изградена подходящата инфраструктура със средства от ОПРР. С изпълнението на предвидените проекти всички 1470 деца и младежи, настанени в институции, следва да бъдат обхванати в интервенции за деинституционализация.

В сферата на пазара на труда ще се изпълнява операция „Бъдещето на труда“ с бюджет от 1 млн. лв и бенефициент МТСП, която ще отговори на промените, вследствие на интензивното навлизане на съвременните информационни и комуникационни технологии, иновациите и очакваните промени в демографската ситуация в страната.

²⁶ Инициативата за младежка заетост

Стартира и изпълнението на операция „Работа“ с бюджет от 80 млн. лева, която ще предостави целенасочена подкрепа към дълготрайно безработните лица с цел преодоляване на пречките и създаване на предпоставки за включването им в заетост.

Очаква се през м. юни да се обяви и операция „Нов шанс за социално включване“ с бенефициент Агенция за социално подпомагане. Операцията е насочена към подкрепа за социалното включване на хората с увреждания с оглед улесняване достъпа им до заетост, посредством пилотно тестване и прилагане на практика на нов подход за експертно определяне на работоспособността на хората с увреждания.

В рамките на координирана покана за подаване на проекти за транснационално сътрудничество на ниво ЕС предстои и нов прием на проектни предложения в рамките на транснационалната процедура по ОПРЧР. Операцията цели да допринесе за трансфера и въвеждането на социални иновации, добри практики, партньорски подходи към намиране на решения за общи проблеми, изграждане на специфични умения за партньорство и др., в сферите на пазара на труда, социалното включване, здравеопазването, равните възможности и недискриминацията, условията на труд и изграждането на административния капацитет в тях.

Целта на операция „Интегрирани действия за устойчиво градско развитие“ с общ бюджет 18 млн. лв. е да подкрепи реализирането на интегрирани действия за устойчиво градско развитие чрез финансиране на дейности в рамките на интервенциите по Интегрираните планове за градско възстановяване и развитие (ИПГВР), насочени към устойчиво и трайно преодоляване на високата концентрация на икономически, природни и социални проблеми в 39 града от 1-во, 2-ро, 3-то йерархично ниво в съответствие с Националната концепция за пространствено развитие на България за периода 2013-2025 г.

Операцията допълва инвестициите за устойчиво градско развитие в рамките на приоритетна ос 1 „Устойчиво и интегрирано градско развитие“ на Оперативна програма „Региони в растеж“ (ОП РР) и по-конкретно процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ „Изпълнение на Интегрирани планове за градско възстановяване и развитие 2014-2020“.

Операцията ще окаже подкрепа за допълняемост на проектите, включени в ИГРП за изграждане на социална инфраструктура извън процеса на деинституционализация - центрове за временно настаняване, кризисни центрове, приюти и центрове за работа с деца на улицата.

7. ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „НАУКА И ОБРАЗОВАНИЕ ЗА ИНТЕЛИГЕНТЕН РАСТЕЖ“ 2014-2020 Г. (ОПНОИР)

1. Стратегически цели

Оперативна програма “Образование и наука за интелигентен растеж“ 2014-2020 г. вписва своята логика в две основни задачи:

- Да бъде сред ключовите инструменти за постигане на целите, приети от България в рамките на Стратегията “Европа 2020”.
- Да служи като ефикасно средство за прилагане на политики по сближаване, съгласно дневния ред на национално и общностно равнище.

В тази връзка, програмата се стреми да постигне три тематични цели: засилване на научно изследователската и развойната дейност в областта на технологиите и иновациите; насърчаване на социалното приобщаване, борба с бедността и всяка форма на дискриминация; и инвестиции в образование, обучение и професионално обучение за придобиване на умения и учене през целия живот.

Конкретните цели на ОП НОИР, в контекста на стратегията „Европа 2020“ са:

- повишаване на инвестициите за наука и научни изследвания до 1,5% от БВП;
- намаляване на процента на преждевременно напусналите училище до под 11%;
- увеличаване на процента на завършилите висше образование до 36% от хората между 30 и 34 годишна възраст.

2. Институционална рамка

От 1 ноември 2017 г. Изпълнителна агенция „Оперативна програма Наука и образование за интелигентен растеж“ е Управляващ орган на ОП НОИР.

3. Приоритети

ОП „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014-2020 г. има 4 Приоритетни оси (ПО):

ПО 1 – „**Научни изследвания и технологично развитие**“

ПО 2 – „**Образование и учене през целия живот**“

ПО 3 – „**Образователна среда за активно социално приобщаване**“

ПО 4 – „**Техническа помощ**“

4. Общ реализиран напредък към 31.12.2017 г.

Сред основните постигнати резултати от изпълнението на програмата са над 300 000 ученици включени в различни форми на извънкласни дейности; над 100 000 ученици включени в различни дейности по кариерно ориентиране в изградените 28 Центъра за кариерно ориентиране, в т. ч. близо 20 % от тях получили индивидуални консултации; над 32 500 студенти включени в практическо обучение в реална работна среда; над 8 600 ученици от етническите малцинства включени в мерки за образователна интеграция и реинтеграция; предоставена специализирана подкрепа на деца и ученици със специални образователни потребности в 34 детски градини и около 120 училища (над 2500 деца) и други.

През 2017 г. Управляващият орган на ОП НОИР е работил по реализирането на всички заложи мерки в плана за действие по предварителен одитен доклад от одитна мисия № REGC214BG0033 на Генерална дирекция „Регионална и урбанистична политика” и Генерална дирекция „Трудова заетост, социални въпроси и приобщаване” на Европейската комисия на Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“, приет с протоколно решение на Министерския съвет от 26 април 2017 г. В изпълнение на посочения план са били предприети следните действия: извършване на анализи на действащите проекти и на издадените заповеди за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, оптимизация на бюджетите на проектите, повторна оценка на процедурите за подбор по Приоритетна ос 2 и 3 на ОП НОИР на база извадка, разработване на методология за прилагане на опростени варианти на разходите по процедура „Студентски практики – фаза 2“. С цел осигуряване на административна самостоятелност на Управляващия орган е било осъществено неговото отделяне в независима административна структура. Създаването на Изпълнителна агенция „Оперативна програма Наука и образование за интелигентен растеж“ (ИА ОПНОИР) в максимална степен гарантира разделението на функциите между УО на ОП НОИР и Министерство на образованието и науката (МОН) в качеството му на бенефициер по операции на ОП НОИР и пълното съответствие на системите за управление и контрол на ОП НОИР с изискванията на чл. 72 от Регламент (ЕС) 1303/2013. Поради тези причини планираните в Индикативна работна програма операции за 2017 г. не са стартирали и са били прехвърлени за 2018 г. От друга страна бенефициентите не са проявили достатъчна активност и не са подали своевременно искания за междинни плащания. Към 31.12.2017 г. разплатените средства спрямо общата сума на програмата са 11 на сто, а спрямо договорените средства са 46 на сто.

За справяне с тези проблеми УО е създал организация за редовни срещи с екипите за управление на проектите и е разработил годишен план за отчитане и верификация за 2018 г. по месеци. Целта е от една страна да се ускори финансовото изпълнение на програмата като цяло, а от друга да се минимизира рискът от загуба на средства по Приоритетна ос 1, като се компенсират с по-доброто изпълнение по Приоритетни оси 2 и 3.

5. Напредък по приоритетни оси

❖ Приоритетна ос 1 „Научни изследвания и технологично развитие“

По Приоритетна ос 1 „Научни изследвания и технологично развитие“ двете процедури са в етап оценка на постъпили проектни предложения с планиран бюджет 350 млн. лв. Очаква се до средата на следващата година да бъдат сключени договорите и реално да стартират дейностите по одобрените проекти.

❖ Приоритетна ос 2 „Образование и учене през целия живот“

По Приоритетна ос 2 „Образование и учене през целия живот“ са издадени 7 броя заповеди и са сключени 17 броя договори за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ. Реално изплатени средства: авансови плащания – 35 249 949,53 лв. и междинни плащания – 56 249 885,69 лв.

❖ Приоритетна ос 3 „Образователна среда за активно социално приобщаване“

По Приоритетна ос 3 „Образователна среда за активно социално приобщаване“ са издадени 2 броя заповеди и са сключени 122 броя договори за предоставяне на БФП. Реално изплатени средства: авансови плащания – 16 310 030,06 лв., междинни плащания – 18 908 849,21 лв. и окончателни плащания – 181 992,33 лв.

❖ Приоритетна ос 4 „Техническа помощ“

По Приоритетна ос 4 „Техническа помощ“ са издадени 6 броя заповеди за предоставяне на БФП. Реално изплатени средства: авансови плащания – 4 793 841,27 лв. и междинни плащания – 3 773 614,81 лв.

6. Идентифицирани трудности и предприети мерки (с акцент върху избягване на риск от късен старт и спазване на правилото n+3)

Поетият ангажимент за 2018 г. по ОПНОИР по отношение на правилото n+3 е в размер 165,9 млн. лева, общо средства от ЕСФ и ЕФРР.

Верифицираните от УО суми към 31.12.2017 г. са 83,1 млн. лева. Договорените средства, отново към края на годината, са 295,1 млн. лева. Повечето от изпълняваните

операции са планирани да приключат до края на 2018 г. В този срок се очаква да бъдат верифицирани преобладаващата част от договорените средства. За да бъде признат за изпълнен поетият към Комисията ангажимент следва да бъдат сертифицирани и подадени към Комисията за възстановяване суми равни или надхвърлящи 165,9 млн. лева. Последният работен документ на Комисията по въпроса за отмяна е EGESIF_17-0012-02 от 23.11.2017. Той допуска неизпълнението от един фонд да се компенсира с преизпълнението от друг фонд. По този начин очертаващото се предизвикателство за изпълнението на ЕФРР ще бъде компенсирано чрез очакваното преизпълнение на сертифицираните по ЕСФ средства. От договорените към края на 2017 г. средства следва да се приспадне частта от национално финансиране, която е 15 на сто, т.е. разходи в размер на приблизително 250 млн. лева може да бъдат подадени към ЕК за възстановяване. Благодарение на опита на бенефициентите при управлението на средства от структурните фондове в процеса на верификация към момента не са констатирани сериозни проблеми. След прегледа на изпълнението на проектите УО счита, че с цел регулярното им верифициране, сертифициране и подаване за възстановяване от Комисията е била създадена организация за месечно отчитане на разходи до края на съответния проект.

7. Планирани дейности през 2018 г.

В Индикативната годишна работна програма до края на 2018 г. се предвижда:

- ✓ По Приоритетна ос 1 да стартират две операции свързани с изграждането на регионални научни центрове и на уникални научни инфраструктури с общ бюджет 144 млн. лв.
- ✓ По Приоритетна ос 2 да стартират 5 процедури на обща стойност 25 млн. лв., фокусирани към качеството, модернизацията и пазарната насоченост на професионалното образование.
- ✓ По Приоритетна ос 3 да стартират 2 процедури на обща стойност 11,5 млн. лв., насочени към повишаване квалификацията на учителите за работа в мултикултурна среда; подкрепа на уязвими групи за достъп до висше образование, както и за осигуряване на качествено образование и социално приобщаване на децата от маргинализираните общности.

8. ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ“ 2014-2020 Г. (ОПДУ)

1. Стратегически цели

ОПДУ е основният инструмент на Република България за реализиране на административната и съдебната реформа, включително въвеждането на електронното управление. Визията на програмата се основава на разбирането, че силните, ефективни и прозрачни държавни и съдебни институции имат пряко хоризонтално отношение към постигането на всички цели, заложи в Стратегия „Европа 2020“, още повече, че тези цели са взаимосвързани. ОПДУ се стреми да подпомогне реализацията им чрез подобряването на човешкия капитал в администрацията, разширяването на приложението на информационните и комуникационните технологии, внедряването на комплексното административно обслужване и разширяване на електронните услуги на администрациите за гражданите и бизнеса, както и повишаването на прозрачността на публичния сектор.

2. Институционална рамка

За Управляващ орган на програмата е определена дирекция „Добро управление“ в Администрацията на Министерския съвет. Дирекцията е създадена с ПМС №125/20.05.2015 г. и считано от 26.05.2015 г. изпълнява също така функциите на УО на ОПАК 2007-2013 г. и ОП „Техническа помощ“ 2007-2013 г.

3. Приоритети

ОП „Добро управление“ 2014-2020 г. има 5 Приоритетни оси (ПО):

ПО 1 – „Административно обслужване и е-управление“

ПО 2 – „Ефективно и професионално управление в партньорство с гражданското общество и бизнеса“

ПО 3 – „Прозрачна и ефективна съдебна система“

ПО 4 – „Техническа помощ за управлението на ЕСИФ“

ПО 5 – Техническа помощ

4. Общ реализиран напредък към 31.12.2017 г.

Към края на 2017 г. по ОПДУ са договорени средства в размер на 227 047 673 лв., или 36% от бюджета по програмата. Реално изплатените средства са в размер на 40 794 808 лв., което представлява финансово изпълнение в размер на 7% спрямо бюджета.

5. Напредък по всяка от приоритетните оси

❖ Приоритетна ос 1 „Административно обслужване и е-управление“

Към 31.12.2017 г. се изпълняват 24 проекта с бенефициенти: Агенция „Митници“, Администрация на Министерския съвет (АМС), Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията (МТИТС), Държавна агенция „Електронно управление“ (ДАЕУ), Национален статистически институт, Министерство на правосъдието, ИА „Автомобилна администрация“, Министерство на вътрешните работи, Агенция по геодезия, кадастър и картография, Министерство на здравеопазването, Агенция по вписванията, Агенция за обществени поръчки (АОП), Министерство на културата (МК) и НАП.

От осъществявания мониторинг е констатирано закъснение при изпълнението на дейности при по-голяма част от проектите, като забавянето е значително по ключовите проекти с бенефициенти: ДАЕУ, АМС, Министерство на здравеопазването и МВР.

Към момента най-съществено е закъснението в стартирането на дейностите по:

- ✓ Проект: „Доизграждане на националната здравна информационна система (НЗИС) – етап 1 и етап 2“ с бенефициент Министерство на здравеопазването. Основна причина за това е ненавременното обявяване на обществените поръчки включително и трудности при изготвянето на техническите задания и документацията за поръчките. През м. октомври е била обявена обществена поръчка с предмет: „Извършване на анализ на стратегически и нормативни документи в областта на електронното здравеопазване в България и на ниво ЕС и изготвяне на промени в националната нормативна уредба“. Очаква се бенефициентът да предложи нова проектна идея с цел оптимизиране на изпълнението на дейностите по проекта, така че да се постигне изпълнение на индикаторите, включени в проекта.
- ✓ Проект „Развитие на пилотната система за електронна идентификация и внедряване в продуктивен режим“ с бенефициент Министерство на вътрешните работи. Обявената през м. май поръчка с предмет „Реализиране на национална схема за електронна идентификация“ е била прекратена. Повторното обявяване на поръчката се очаква през м. март 2018 г. Интеграцията на основните информационни системи в администрацията с националната схема за електронна идентификация ще улесни гражданите и бизнеса, като същевременно ще увеличи сигурността и защитата на личните

данни, проследимостта и прозрачността при достъп до тези данни и ще увеличи използваемостта на електронните услуги, предоставяни от административните органи. Изпълнението на проекта ще позволи присъединяване към Европейската инициатива за трансгранична електронна идентификация.

Констатираните трудности и закъснението при изпълнението на посочените проекти поставя под риск тяхното изпълнение в срок и би довело до риск от загуба на средства по програмата.

По приоритетна ос 1 към 31.12.2017 г. не са отчетени индикатори от институциите, бенефициенти по ОПДУ.

❖ **Приоритетна ос 2 „Ефективно и професионално управление в партньорство с гражданското общество и бизнеса“**

По приоритетната ос в изпълнение са 16 проекта. Като основен и приложим за почти всички проекти проблем се откроява спазването на планираните дати за възлагане на обществени поръчки, както и продължителните производства, свързани с обжалването на решенията на възложителите, което отнема от предвиденото време за изпълнение на проектите и води до съществено изоставане от графика.

По процедура BG05SFOP001-2.004 са одобрени пет проекта (ИПА, НСОРБ, Академията на МВР, Института по психология към МВР и Дипломатическия институт) за повишаване на експертния капацитет на служителите в администрацията, които са ключови с оглед на постигането на рамката за изпълнение за 2018 г. (индикатор О2-6 „Обучени служители от администрацията“). Изпълняват се проектите на Дипломатическия институт и ИПА²⁷. Очаква се през м. февруари 2018 г. да стартира изпълнението по същество и на проекта на НСОРБ²⁸. По проекта на Института по психология към МВР е постъпила жалба срещу решението на възложителя за избор на изпълнител на логистичните дейности по проекта, като производството все още е висящо. Изпълнението на проекта на Академията на МВР все още не е стартирало. След проведени множество срещи, разговори и кореспонденция бенефициентът е заявил намерението си да изпълнява проекта.

Предвид забавянето в изпълнението на част от проектите по процедурата, значителния обем на дейности по тях, голямата целева стойност за постигане в края на

²⁷ Институт по публична администрация

²⁸ Национално сдружение на Общините в Република България

2018 г. на индикатор О2-6 „Обучени служители от администрацията“ (30 000) и оставащото кратко време до края на 2018 г., през 2017 г. се извърши анализ на риска от частично неизпълнение, което би се отразило негативно на постигането на рамката за изпълнение за 2018 г. Въз основа на анализа УО предприе действия, като включи в ИГРП 2017 г. нова процедура за предоставяне на БФП за специализирани обучения на структури от централната администрация, която е била отворена през м. декември 2017 г. Процедурата цели да подпомогне постигането на рамката за изпълнение за 2018 г., но също така адресира и идентифицираната потребност от специализирани обучения за служители от централната администрация, свързани със спецификата на изпълняваните от тях функции.

От останалите 11 проекти по оста към края на отчетния период 7 се изпълняват съобразно графика (с бенефициенти МРРБ, НСОРБ, МОСВ, ИПА и АМС), 4 са проектите, по които има закъснение и отсега е ясно, че ще се наложи удължаване срока на изпълнението им.

Отчетени и верифицирани индикатори по ПО 2:²⁹

Индикатор	Наименование	Стойност
R2-2	Служители от администрацията, успешно преминали обучения с получаване на сертификат	2 070
O2-1	Администрации, подкрепени за въвеждане на системи за управление на качеството	16
O2-5	Брой подкрепени нови/осъвременени обучителни модули за администрацията	5
O2-6	Обучени служители от администрацията	2 070

За индикаторите O2-5, O2-6 и R2-2 отчетеният от бенефициентите реален напредък е съответно 19, 7 129 и 7 129 бр., но тези отчетни данни не са проверени и верифицирани от УО към 31.12.2017 г.

❖ **Приоритетна ос 3 „Прозрачна и ефективна съдебна система“**

По оста се изпълняват 31 проекта с бенефициенти Висш съдебен съвет, Министерство на правосъдието, Прокуратура на Република България, Национален институт на правосъдието, Инспекторат към Висшия съдебен съвет, Национално бюро за правна помощ и структури на гражданското общество, работещи в съдебната система. С най-много проекти в изпълнение е Министерство на правосъдието - 13 бр. Отчита се

²⁹ В таблиците с индикаторите са отразени отчетените от бенефициентите и верифицирани от УО в ИСУН стойности към 31.12.2017 г. с натрупване.

закъснение в разработването на технически задания и съответно в обявяването на обществените поръчки и сключване на договори с изпълнители, което ще доведе до същинско изпълнение на дейностите по проектите едва през втората половина на 2018 г.

Към момента най-съществено е закъснението в стартирането на дейностите по проект на Висш съдебен съвет „Създаване на модел за оптимизация на съдебната карта на българските съдилища и прокуратури и разработване на Единна информационна система на съдилищата“, част от проектите на Министерство на правосъдието и Инспекторат на Висшия съдебен съвет.

Отчетени и верифицирани индикатори по ПО 3:³⁰

Индикатор	Наименование	Стойност
R3-3	Магистрати, съдебни служители и служители на разследващите органи по НПК, успешно преминали обучения с получаване на сертификат	1561
O3-1	Подкрепени анализи, проучвания, изследвания, методики и оценки, свързани с дейността на съдебната система	1
O3-2	Проекти за реализиране на съвместни действия	1
O3-5	Брой институции, на които е извършен одит на ИТ и комуникационната инфраструктура	385
O3-8	Обучени магистрати, съдебни служители, служители на разследващи органи съгласно НПК	1561

❖ **Приоритетна ос 4 „Техническа помощ за управлението на ЕСИФ“**

По процедурата се изпълняват 5 бюджетни линии за осигуряване на средства за възнаграждения на хоризонталните структури. Също така е обезпечено изпълнението на функциите по ЕСИФ на Одитния орган, Сертифициращия орган, Централното координационно звено, дирекция „Защита на финансовите интереси на Европейския съюз“ (АФКОС) на Министерството на вътрешните работи, Сертифициращия орган на средствата от европейските земеделски фондове и дирекция „Държавни помощи и реален сектор“ на Министерството на финансите, като се изпълняват 6 бюджетни линии. Дейностите в проектите включват проверки на място относно изпълнението на

³⁰ Отчетени са верифицирани в ИСУН стойности на индикаторите към 31.12.2017 г. с натрупване. Осъществяваният от УО мониторинг на напредъка по индикаторите показва, че са постигнати по-високи стойности, но същият все още не е заявен за верификация в ИСУН.

ангажименти за одит, участия в обучения, работни и координационни срещи, конференции, семинари, административни разследвания и съвместни проверки на място с OLAF.

Сключени са и 27 договора за предоставяне на БФП с бенефициенти общини по процедура „Осигуряване функционирането на националната мрежа от 27 областни информационни центрове“. Безвъзмездната финансова помощ, предоставена по тази процедура допринася за изпълнение на общите цели на Националната комуникационна стратегия за програмен период 2014-2020, а именно:

- ✓ популяризиране на ролята на ЕС и информиране за възможностите за финансиране по програмите;
- ✓ осигуряване на максимална прозрачност в процеса на изпълнение и управление на програмите;
- ✓ изграждане и поддържане на високо обществено доверие към процесите по изпълнение и управление на Споразумението за партньорство и програмите.

Към момента не са констатирани проблеми в изпълнението на проектите и финансовите планове.

Отчетени и верифицирани индикатори по ПО 4:³¹

Индикатор	Наименование	Стойност
R4-1	Текучество на персонала на бенефициентите за година (%)	7
R4-2	Удовлетвореност на участниците от проведеното обучение (%)	96
R4-3	Удовлетвореност на потребителите на ИСУН (%)	84
O4-1	Обучени служители	314
O4-2	Издадени информационни материали по вид (ръководства, наръчници, книжки, брошури и информационни листовки и др.)	47
O4-3	Брой публични информационни събития	722
O4-4	Брой служители, чиито заплати се съфинансират от техническа помощ	320

❖ Приоритетна ос 5 „Техническа помощ“

По процедура „Техническа помощ за ОПДУ“ се изпълнява:

³¹ Отчетените индикатори са към 31.12.2016 г.

- ✓ Финансов план „Техническа помощ по ОПДУ за подготовка, изпълнение, наблюдение, контрол, информация и комуникация“ на стойност 12 052 500 лв. за периода от 01.06.2015 г. до 31.12.2018 г. Провеждат се обучения на служителите на Управляващия орган в страната и чужбина. Осигурено е участието на служителите на УО на ОПДУ в работни срещи на техническата работна група към Комитета на ЕСФ, в неговите заседания, в срещите на неформалната мрежа на експертите по информация и комуникация и др. Провеждат се заседания на КН на ОПДУ, организират се информационни дни за потенциални кандидати и обучения на бенефициенти по програмата.
- ✓ Финансов план „Оценки и анализи по ОПДУ“ на стойност 2 895 000 лв. за периода от 01.05.2016 г. до 31.12.2023 г. Осигурява изпълнението на плана за оценка, чрез финансирането на оценки и анализи на ОПДУ, приоритетните ѝ оси и процедури, включително събиране на данни. Анализите, проучванията и докладите подпомагат изпълнението на програмата и подготовката за следващия програмен период. Към момента са изготвени от външен изпълнител и приети два окончателни доклада (оценки), съдържащи анализ на изпълненото на ОПАК и ОПТП за периода 2017-2013 г.

Отчетени и верифицирани индикатори по ПО 5:³²

Индикатор	Наименование	Стойност
О5-1	Обучени служители на УО и членове на КН	250
О5-2	Проведени заседания на КН	5
О5-3	Извършени оценки на ОПДУ, приоритети, процедури и пр.	1
О5-5	Изработени информационни материали по вид (печатни, електронни и аудиовизуални)	6
О5-6	Брой публични информационни събития	42
О5-7	Брой служители, чиито заплати се съфинансират от техническа помощ	55

³² Отчетените индикатори са към 31.12.2017 г.

6. По-важни решения, взети на Комитетите за наблюдение и евентуални извършени промени в нормативната база през 2017 г., ако има такива;

Първото изменение и допълнение на ИГРП 2017 е било одобрено от КН на ОПДУ на 21.06.2017 г., на шестото редовно заседание на Комитета. ИГРП 2017 е била допълнена с 5 нови процедури (вкл. 2, които са преместени от ИГРП 2016), параметрите по две от процедурите по Приоритетна ос 2 са били прецизирани и една от процедурите, включена първоначално в ИГРП 2017 е отпаднала. Били са одобрени и Критерии за подбор на операции по 6 от процедурите, включени в ИГРП 2017.

След приетите изменения ИГРП 2017 г. включва 7 процедури, както следва:

1. Подобряване на системата за обратна връзка от потребителите на административни услуги и повишаване качеството на административното обслужване с бенефициент Администрацията на министерския съвет;

2. Повишаване на гражданското участие в процесите на формулиране, изпълнение и мониторинг на политики и законодателство – процедура на подбор;

3. Повишаване на ефективността при транспонирането на правото на Европейския съюз в българското законодателство и публична регулация с бенефициент Народно събрание;

4. Цялостен преглед и оценка на националната система на обществените поръчки в България с бенефициент Агенция по обществени поръчки;

5. Специализирани обучения за централната администрация – процедура на подбор;

6. Граждански контрол върху реформата в съдебната система – процедура на подбор; (прехвърлена от ИГРП 2016);

7. Подкрепа за развитие на капацитета на общините при разработването и изпълнението на проекти, съфинансирани от ЕСИФ с бенефициент Национално сдружение на общините в Република България. (прехвърлена от ИГРП 2016).

На седмото редовно заседание на КН на ОПДУ е била одобрена ИГРП 2018.

7. Промени в нормативната база през 2017 г., имащи отношение към управлението и изпълнението на ОПДУ:

✓ Закон за управление на средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове – изм., ДВ, бр. 58 от 18.07.2017 г., в сила от 18.07.2017 г., изм. и доп. бр. 85 от 24.10.2017 г.;

✓ Постановление № 162 на МС от 5.07.2016 г. за определяне на детайлни правила за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по програмите,

финансирани от Европейските структурни и инвестиционни фондове за периода 2014 – 2020 г. – изм., ДВ, бр. 30 от 11.04.2017 г., в сила от 11.04.2017 г., бр. 68 от 22.08.2017 г., в сила от 22.08.2017 г.;

- ✓ Постановление № 189 на МС от 28.07.2016 г. за определяне на национални правила за допустимост на разходите по програмите, съфинансирани от Европейските структурни и инвестиционни фондове, за програмен период 2014 – 2020 г. изм., ДВ, бр. 30 от 11.04.2017 г., в сила от 11.04.2017 г., бр. 68 от 22.08.2017 г., в сила от 22.08.2017 г.;
- ✓ Постановление № 79 на МС от 10.04.2014 г. за създаване на комитети за наблюдение на Споразумението за партньорство на Република България и на програмите, съфинансирани от ЕСИФ, за програмен период 2014 – 2020 г. – изм. и доп., ДВ, бр. 30 от 11.04.2017 г., в сила от 11.04.2017 г., изм., бр. 68 от 22.08.2017 г., в сила от 22.08.2017 г.;
- ✓ Постановление № 160 на МС от 1.07.2016 г. за определяне правилата за разглеждане и оценяване на оферти и сключването на договорите в процедурата за избор с публична покана от бенефициенти на безвъзмездна финансова помощ от Европейските структурни и инвестиционни фондове – изм., ДВ, бр. 30 от 11.04.2017 г., в сила от 11.04.2017 г., бр. 68 от 22.08.2017 г., в сила от 22.08.2017 г.;
- ✓ Наредба № 4 от 22.07.2016 г. за определяне на реда за съгласуване на проектите на документи по чл. 26, ал. 1 от Закона за управление на средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове – изм. и доп., ДВ, бр. 77 от 26.09.2017 г.;
- ✓ Наредба за определяне на условията, реда и механизма за функциониране на Информационната система за управление и наблюдение на средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове (ИСУН) и за провеждане на производства пред управляващите органи посредством ИСУН – изм., ДВ, бр. 30 от 11.04.2017 г., в сила от 11.04.2017 г., доп., бр. 32 от 21.04.2017 г., в сила от 21.04.2017 г., изм., бр. 68 от 22.08.2017 г., в сила от 22.08.2017 г.;
- ✓ Наредба за администриране на нередности по Европейските структурни и инвестиционни фондове – изм., ДВ, бр. 55 от 7.07.2017 г., в сила от 7.07.2017 г.

- ✓ Наредба за посочване на нередности, представляващи основания за извършване на финансови корекции, и процентните показатели за определяне размера на финансовите корекции по реда на Закона за управление на средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове – изм., ДВ, бр. 68 от 22.08.2017 г., в сила от 22.08.2017 г.

8. Идентифицирани трудности и предприети мерки (с акцент върху избягване на риска от загуба на средства и спазване на правилото n+3);

✓ **Приоритетна ос 1**

Основният и най-важен проблем при изпълнението на проектите по приоритетната ос е възлагането на обществените поръчки. Проблемите са породени от трудностите при изготвянето на техническите задания и документацията за поръчките, след това провеждането на самите процедури и риска от оспорване на решенията на възложителя. Предвид обема и сложността на предвидените за изпълнение дейности, целевите стойности на индикаторите, които следва да бъдат постигнати и сравнително краткото оставащо време до края на 2018 г. поставя под риск тяхното изпълнение, което вероятно ще доведе и до искане за удължаване на срока на изпълнението им. Също така, притеснителен е и въпросът относно административния капацитет на бенефициентите за управлението на проектите.

Предприети мерки: УО на ОПДУ е в непрекъсната комуникация с бенефициентите от най-ранен етап след сключване на договора за БФП. Текущо провежда срещи с бенефициентите за дискутиране на проблемите и трудностите при изпълнението на проектите. На провежданите обучения на бенефициентите се акцентира на изпълнението на дейностите по проекта, допустимостта на извършените разходи, често допусканите грешки при планиране и провеждане на процедури по ЗОП, както и на техническо отчитане на изпълнението на проектите в ИСУН. С цел минимизиране на риска от загуба на средства към 2018 г., ежесечно се изготвя анализ на проектите в изпълнение.

✓ **Приоритетна ос 2**

Като основен и приложим за почти всички проекти по оста проблем се откроява спазването на планираните дати за възлагане на обществени поръчки, както и продължителните производства, свързани с обжалването на решенията на възложителите, което отнема от разполагаемото време за изпълнение на проектите и води до съществено изоставане от графика. УО на ОПДУ е в непрекъсната комуникация с бенефициентите с

цел оказване на съдействие и подкрепа в процеса на изпълнение на проектите. Провеждат се срещи, разговори и кореспонденция текущо, както и във всички случаи, в които е налице необходимост от разрешаване на конкретна трудност, казус и намиране на решение за преодоляването им.

Процедура „Повишаване на гражданското участие в процесите на формулиране, изпълнение и мониторинг на политики и законодателство“ не беше обявена до края на 2017 г. Поради това, към края на 2017 г. няма напредък по индикатор СО20, който е част от рамката за изпълнение на ПО2. В т. 7.2.2 от ОПДУ е предвидено част от дейностите по СЦЗ на ПО2, по-специално дейностите на НПО и СИП, да бъдат изпълнявани посредством глобална субсидия на стойност 10 млн. евро. Междинното звено за тази глобална субсидия трябва да бъде неправителствена организация, избрана чрез конкурс на база способността си и доказвания си опит да управлява проекти на НПО с донорско финансиране. На Петото си заседание, проведено на 12.12.2016 г., КН на ОПДУ одобри изпълнението на СЦЗ на ПО2 без междинно звено, създаването на Подкомитет „Повишаване на обществената осведоменост и на гражданското участие в процесите на формулиране, изпълнение и мониторинг на политики и законодателство“, в чийто състав влизат представителите на НПО и СИП в КН на ОПДУ, както и даде мандат на УО да предложи на ЕК техническо изменение на ОПДУ, което включва отпадане на текстовете за глобална субсидия и включване на пояснения относно новия начин на изпълнение. Техническото изменение на ОПДУ беше одобрено от ЕК през м. март 2017 г. Подкомитетът проведе три заседания (януари, април и ноември 2017 г.). Бяха проведени редица официални срещи и разменени официални писма във връзка с изясняване на приложимия режим на държавни помощи по процедурата. На 06.10.2017 г. беше обявена обществена поръчка с предмет „Консултантска подкрепа на УО на ОПДУ за подготовката и провеждането на процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ чрез подбор на проектни предложения за НПО и СИП по Специфична цел 3 „Увеличаване на гражданското участие в процеса на формиране и контрол на изпълнението на политики“ на Приоритетна ос 2 „Ефективно и професионално управление в партньорство с гражданското общество и бизнеса“. Получени бяха три оферти. Решението за класиране на участниците и определяне на изпълнител беше публикувано на 16.01.2018 г. Един от кандидатите подаде пред Комисията за защита на конкуренцията жалба срещу това решение на 29.01.2018 г. Процедурата ще бъде включена в ИГРП 2018 и ще бъде обявена възможно най-рано през 2018 г.

Проектите на обучителните институти, които имат принос към целевите стойности за 2018 г. на индикатори О2-6 и R2-2 са договорени през м. декември 2016 г., като

единствено Дипломатическият институт към Министъра на външните работи е използвал предоставената допустимост на разходите от м. май 2016 г. В рамките на текущия мониторинг по процедурата е установено, че договорената стойност по финансираните пет проекта за постигане на индикатор О2-6 „Обучени служители от администрацията“ от 44 250 няма да може да бъде постигната. В рамките на тази процедура по предварителни изчисления ще бъде постигната стойност от около 26 750 обучени. В тази връзка и с оглед постигане на целевата стойност за 2018 г. и за 2023 г. по индикатор О2-6 (съответно 30 000 и 175 000), на Шестото заседание на КН на ОПДУ в ИГРП 2017 беше включена процедура чрез подбор на проектни предложения „Специализирани обучения за централната администрация“. Процедурата е обявена през м. декември 2017 г.

✓ **Приоритетна ос 3**

Опитът по отношение на обхвата и качеството на подадените проектни предложения по процедура за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ BG05SFOP001-3.001 „Стратегически проекти в изпълнение на Актуализираната стратегия за продължаване на реформата в съдебната система и Стратегията за въвеждане на електронно управление и електронно правосъдие в сектор „Правосъдие“ 2014-2020 г.“ показва, че дългият срок не стимулира нито своевременното подаване на проектни предложения, нито благоприятства качеството им. Към 31.12.2017 г., една година след затваряне на процедурата за кандидатстване, едно от подадените проектни предложения от Министерството на правосъдието продължава да е в оценка. От друга страна многократното искане за удължаване на срока за отразяване на коментарите на оценителния екип в процеса на оценка на проектните предложения, не достатъчно доброто качество на подадените проектни предложения, непредставянето на обосновки за извършването на дейностите по тях, неспазването на изискванията, посочени в Насоките за кандидатстване по процедурата, както и липсата на сериозен напредък по одобрените вече проекти, са били основание УО на ОПДУ да не планира идентична процедура в ИГРП 2018.

В предоставената информация се посочва се, че са проведени работни срещи с представители на ВСС и МП и многократно е обсъждана и идентифицираната и осъзната необходимост от актуализиране на двете пътни карти след публикуването на Доклада на Комисията до Европейския парламент и Съвета относно напредъка на България по механизма за сътрудничество и проверка. Актуализацията има за цел да отговори на

нуждите и дефицитите на институциите, заинтересовани от изпълнението на мерките, включени в тях. УО на ОПДУ е в непрекъснат диалог с представителите на МП и ВСС.

Основните проблеми, които са идентифицирани от УО при изпълнение на проектите са забавяне в подготовката на тръжни документации и обявяване на обществените поръчки за избор на изпълнители по ЗОП. За голяма част от проектите на МП е предвидено провеждане на процедури за избор на изпълнител, който да разработи технически спецификации и документации за провеждане на процедури за избор на изпълнител/и на същинските дейности по проектите. Част от тези процедури са обявени и предстои избор на изпълнител, поради което обявяването на процедурите по същинските дейности се очаква да бъде в периода м. април-юни 2018 г. Това се очаква да доведе до същинско изпълнение на дейностите към края на втората половина на 2018 г. В допълнение, се констатира обжалвания на процедури, които допълнително имат негативен ефект върху времевия график за изпълнение на проектите.

Основополагащият по оста проект, изпълняван от ВСС „Създаване на модел за оптимизация на съдебната карта на българските съдилища и прокуратури и разработване на Единна информационна система на съдилищата“ не може да стартира същинското изпълнение на дейностите си след повече от 20 месеца от началото на проекта, поради късно обявяване на процедурите за избор на изпълнител и обжалването им през 2017 г. Впоследствие, след смяна на членовете на ВСС (м. октомври 2017 г.), през м. ноември 2017 г. двете процедури са били прекратени, като индикациите от страна на новия екип за управление е, че проектът и съответно процедурите ще бъдат изменени и обявени отново през 2018 г. Към момента УО е в процес на разглеждане на искане за изменение на проекта, като от бенефициента е изискана допълнителна информация. На 31.1.2018 г. е обявена процедура с предмет „Разработване на Единна информационна система на съдилищата“. Проектът няма да бъде изпълнен в рамките на 2018 г., поради което се очаква да бъде удължен срокът за изпълнение.

Проектите, изпълнявани от НПО са на ранен етап, но към момента се изпълняват без констатирани от УО и/или индикирани от бенефициентите проблеми.

Предприети мерки: УО извършва текущ мониторинг на изпълнението на проектите на месечна база, като актуализира прогнозите за верификация по подходящ начин. Провеждат се срещи на експертно ниво с представители на бенефициентите за обсъждане на затруднения при изпълнението на проектите с цел навременно преодоляване. По отношение на проектите на институционалните бенефициенти, по които се очакват

реални резултати, свързани с продължаване на реформите в съдебната система и въвеждане на е-правосъдие УО е изискал представяне на планове за действие със спешни мерки за навременно сключване на договори с изпълнители и същинско изпълнение на дейностите, както и планиране размера на очакваните разходи, които ще бъдат заявени за верификация до 31 октомври 2018 г.

От Националния институт на правосъдието, който изпълнява проект за обучения на магистрати, съдебни служители и др. лица от сектор „Правосъдие“, са идентифицирани затруднения в събирането и обработването на микроданни за участници съгласно Регламент (ЕС) 1304/2013 г. на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г. относно Европейския социален фонд и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1081/2006 г., тъй като значителна част от участниците отказват и/или пропускат да представят информацията, необходима за попълването на таблицата. В допълнение, имайки предвид естеството на целевите групи по проектите по ОПДУ, процесът по събиране на тези данни се отчита като административна тежест, тъй като динамиката в трудовия и социален статус на лицата, обучаеми по проектите, е минимална и по-скоро несъществуваща.

Сертифицираните разходи по ОПДУ към 31.12.2017 г. са на стойност 23,6 млн. лв., или приблизително 25 % от сумата, която следва да бъде сертифицирана към края на 2018 г., за да се избегне рискът от загуба на средства/ правилото n+3 (94,8 млн. лв. общо за всички приоритетни оси).

На база анализ на изпълнението на отделните проекти в изпълнение, УО изготви прогноза за сертифицирани разходи, като краен резултат не се очаква загуба на средства към 31.12.2018 г.

9. Планирани дейности през 2018 г.

Съгласно одобрената от КН на ОПДУ ИГРП за 2018 г., процедурите, които предстои да бъдат обявени са по ПО 4 две процедури през трето тримесечие на обща стойност 56 300 000 лева и по ПО 3 една процедурата чрез подбор на проектни предложения е с три крайни срока за кандидатстване. На 1 юли 2018 г. стартира подаването на проектни предложения за втория срок за кандидатстване (за проекти, които ще се изпълняват 2019-2020 г.) на обща стойност 2 000 000 лева.

9. ПРОГРАМА ЗА РАЗВИТИЕ НА СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ 2014-2020 Г. (ПРСР)

1. Стратегически цели

В съответствие с целите на политиката на ЕС за развитие на селските райони, ПРСР 2014–2020 г. си поставя три цели:

- Повишаване на конкурентоспособността и балансирано развитие на селското и горското стопанство и преработваща промишленост;
- Опазване на екосистемите и устойчиво управление, използване на природните ресурси в земеделието, горското стопанство и хранителната промишленост, предотвратяване на климатичните промени и приспособяване към тях;
- Социално-икономическо развитие на селските райони, осигуряващо нови работни места, намаляване на бедността, социално включване и по-добро качество на живот.

2. Институционална рамка

Както и през изминалия програмен период, за Управляващ орган е определена Дирекция „Развитие на селските райони” в Министерството на земеделието и храните (МЗХ), а Държавен фонд „Земеделие“ ще продължи да изпълнява ролята си на Разплащателна агенция (РА), в съответствие с чл. 6 от Регламент (ЕС) 1290/2005 г. и съгласно заповед № РД 09-863 на министъра на земеделието и храните от 25.11.2008 г. Същевременно, с Постановление на Министерския съвет № 89 от 18 април 2016 г. е създадена Изпълнителна агенция „Сертификационен одит на средствата от европейските земеделски фондове” към МЗХ, която ще поеме функциите на Сертифициращ орган на Разплащателната агенция през новия период.

3. Приоритети

Програмата е структурирана около 5 тематични приоритета + 1 хоризонтален и 16 приоритетни области на политиката за развитие на селските райони:

- **Приоритет 1** (хоризонтален, допринася за трите цели): Стимулиране на трансфера на знания и иновациите в областта на селското и горското стопанство и селските райони;
- **Приоритет 2** (допринася за 1-ва цел): Повишаване на жизнеспособността на земеделските стопанства и конкурентоспособността на всички видове селскостопанска дейност във всички региони, и насърчаване на новаторските технологии в селското стопанство и устойчивото управление на горите – заделен

бюджет в размер на 372 млн. евро/ 728 млн. лева публични средства (12,7% от всички средства);

- **Приоритет 3** (допринася за 1-ва цел): Насърчаване на организацията на хранителната верига, включително преработката и предлагането на пазара на селскостопански продукти, на хуманното отношение към животните и управлението на риска в селското стопанство – заделен бюджет в размер на 273 млн. евро/534 млн. лева публични средства (9,4% от всички средства);
- **Приоритет 4** (допринася за 2-ра цел): Възстановяване, опазване и укрепване на екосистемите, свързани със селското и горското стопанство – заделен бюджет в размер на 983 млн. евро/1 923 млн. лева публични средства (33,7% от всички средства);
- **Приоритет 5** (допринася за 2-ра цел): Насърчаване на ефективното използване на ресурсите и подпомагане на прехода към нисковъглеродна и устойчива на изменението на климата икономика в селското стопанство, сектора на храните и горското стопанство – заделен бюджет в размер на 430,6 млн. евро/842 млн. лева публични средства (14,8% от всички средства);
- **Приоритет 6** (допринася за 3-та цел): Насърчаване на социалното приобщаване, намаляването на бедността и икономическо развитие в селските райони – заделен бюджет в размер на 815,2 млн. евро/1 594 млн. лева публични средства (27,9% от всички средства по ПРСР);
- Техническа помощ – заделен бюджет в размер на 44,1 млн. евро/86 млн. лева публични средства (1,5% от всички средства по ПРСР).

4. Общ реализиран напредък към 31 декември 2017 г., по мерки и подмерки на ПРСР 2014-2020

С решение 792 на МС от 17 декември 2013 г., на дирекция „Развитие на селските райони” са възложени функции на Управляващ орган (УО) на ПРСР 2014-2020., която е официално одобрена от Европейската комисия с Решение С (2015) 3480 от 26 май 2015 г. Програмата е изготвена в съответствие с чл. 8 на Регламент 1305/2013 г. и входирана официално през SFC2014 на 02.07.2014 г. и 29.04.2015 г.

Общият бюджет на ПРСР 2014-2020 г. е в размер на 2 917 848 203 евро, в т.ч. принос от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони в размер на 2 366 716 966 евро и национално съфинансиране – 551 131 237 евро. В съответствие с целите на политиката на ЕС за развитие на селските райони ПРСР 2014 – 2020 г. има три цели:

- ✓ Първа цел: Повишаване на конкурентоспособността и балансирано развитие на селското и горското стопанство и преработваща промишленост;
- ✓ Втора цел: Опазване на екосистемите и устойчиво управление, използване на природните ресурси в земеделието, горското стопанство и хранителната промишленост, предотвратяване на климатичните промени и приспособяване към тях;
- ✓ Трета цел: Социално-икономическо развитие на селските райони, осигуряващо нови работни места, намаляване на бедността, социално включване и по-добро качество на живот.

Програмата е структурирана около 5 тематични приоритета + 1 хоризонтален и 16 приоритетни области на политиката за развитие на селските райони:

Приоритет 1 (хоризонтален, допринася за трите цели): Стимулиране на трансфера на знания и иновациите в областта на селското и горското стопанство и селските райони;

Приоритет 2 (допринася за 1-ва цел): Повишаване на жизнеспособността на земеделските стопанства и конкурентоспособността на всички видове селскостопанска дейност във всички региони, и насърчаване на новаторските технологии в селското стопанство и устойчивото управление на горите – заделен бюджет в размер на 372 млн. евро публични средства (12,7% от всички средства по ПРСР);

Приоритет 3 (допринася за 1-ва цел): Насърчаване на организацията на хранителната верига, включително преработката и предлагането на пазара на селскостопански продукти, на хуманното отношение към животните и управлението на риска в селското стопанство – заделен бюджет в размер на 273 млн. евро публични средства (9,4% от всички средства по ПРСР);

Приоритет 4 (допринася за 2-ра цел): Възстановяване, опазване и укрепване на екосистемите, свързани със селското и горското стопанство – заделен бюджет в размер на 983 млн. евро публични средства (33,7% от всички средства по ПРСР);

Приоритет 5 (допринася за 2-ра цел): Насърчаване на ефективното използване на ресурсите и подпомагане на прехода към нисковъглеродна и устойчива на изменението на климата икономика в селското стопанство, сектора на храните и горското стопанство – заделен бюджет в размер на 430,6 млн. евро публични средства (14,8% от всички средства по ПРСР);

Приоритет 6 (допринася за 3-та цел): Насърчаване на социалното приобщаване, намаляването на бедността и икономическо развитие в селските райони – заделен бюджет в размер на 815,2 млн. евро публични средства (27,9% от всички средства по ПРСР);

Разплатени и договорени средства по ПРСР 2014-2020 по мерки и подмерки към 31.12.2017г.

Мерки и подмерки	Постъпили заявления		Сключени договори		Разплатени средства
	брой	Обща стойност (лева)	брой	Общо стойност (лева)	Суми по платени заявки (лева)
Мярка 2-Консултантски услуги, управление на стопанството и услуги по заместване в стопанството.					6 257 291
Мярка 4-Инвестиции в материални активи.	6 885	3 459 196 756	1 560	981 127 309	205 182 937
Подмярка 4.1 „Инвестиции в земеделски стопанства“	6 288	2 636 138 981	1 367	695 587 271	154 813 147
Подмярка 4.2 „Инвестиции в преработка/маркетинг на селскостопански продукти“	597	823 057 775	193	285 540 038	50 369 791
Мярка 6-Развитие на стопанството и стопанската дейност.	6 479	242 176 935	2 902	111 773 970	110 956 082
Подмярка 6.1 Стартова помощ за млади земеделски производители	2 664	130 256 280	1 362	66 594 990	65 954 700
Подмярка 6.3 „Стартова помощ за развитието на малки стопанства“(ТПП)	3 815	111 920 655	1 540	45 178 980	45 001 382
Мярка 7-Основни услуги и обновяване на селата в селските райони.	1 286	2 332 942 591	230	319 568 895	6 443 890
Подмярка 7.2. Инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на всички видове малка по мащаби инфраструктура.	938	2 123 190 215	158	279 514 560	
Подмярка 7.6. Проучвания и инвестиции, свързани с поддръжане, възстановяване и на културното и природното наследство на селата.	348	209 752 375	72	40 054 336	6 443 890
Мярка 8-Инвестиции в развитието на горските площи и подобряване на жизнеспособността на горите.	0	0	0	0	939 939
Мярка 9-Учредяване на групи и организации на производителите.					83 316
Мярка 10-Агроекология и климат.	9 170		8 444	138 550 209	138 550 209
Мярка 11-Биологично земеделие.	6 351		5 975	97 958 721	97 639 683
Мярка 12- Плащания по „Натура-2000“ и Рамковата директива за водите.	22 630		22 574	91 664 993	91 525 356
Мярка 13- Плащания за райони, изправени пред природни или други специфични ограничения.	70 883		70 753	174 069 414	173 147 445
ВОМР (ЛИДЕР)	296	380 801 723	181	154 330 608	7 103 430
Техническа помощ	97	31 298 245	94	25 751 184	14 814 758
ОБЩО	124 077	6 446 416 250	4 967	2 102 075 850	852 644 336

* В броя договори не са включени оторизираните заявления по мерките с плащане на площ

** Част от оторизираните/платените суми и заявления по мерки 6,8,9,10,11 са от продължаващо изпълнение на ангажименти от програмен период 2007-2013

*** В колоните за сключени договори не са включени одобрените заявления по M19.2 от втора покана (25 бр. на стойност 35 493 995 евро публични средства) поради факта, че към 01.01.2018 все още няма подписани договори по одобрените стратегии.

Към 31 декември 2017 г., по всички мерки са подадени общо сто двадесет и четири хиляди предложения, на обща стойност 6.4 млрд. лева публични средства. От тях 15 хиляди са по инвестиционните мерки, останалите са заявления, подадени по мерките с плащане на площ. Сключени са 4970 договора по инвестиционните мерки, подхода WOMP и Техническа помощ, на стойност над два милиарда лева. Отхвърлените заявления по всички мерки са 5448 на обща стойност 1 591 408 563 лева, а тези в процес на разглеждане, или с предстоящо подписване на договори са 3 833 на стойност 2 720 968 196 лева публични средства.

Разплатените към 1.1.2018 г. субсидии по ПРСР 2014-2020 представляват 14.9 % от целия наличен бюджет на ПРСР, или 852 644 336 лева (435 956 814 евро) публични средства (средства от ЕЗФРСР + такива от национален бюджет). Договорените средства (без отчитане на поети бъдещи + преходни задължения по мерките с 5 годишен ангажимент от ПРСР) представляват 36,8% спрямо целия бюджет на ПРСР, или 2 102 075 850 лева (1 074 790 802 евро) публични средства.

5. Физически напредък по мерки и подмерки

Мярка 2 - Консултантски услуги, управление на стопанството и услуги по заместване в стопанството.

През 2016 г. със заповед РД09-443/22.06.2015 е отворен за първи път прием по мярката. През 2017 г. е отворен прием по мярката със заповед РД09 542/11.07.2017 г.

Към 31.12.2017 г. са разплатени общо 6 257 291 лева публични средства по отворените приеми.

Подмярка 4.1 „Инвестиции в земеделски стопанства“

През 2017 г. не е отворен прием по подмярката.

Първи прием по подмярката е отворен с бюджет левовата равностойност на 164 851 200 евро, дата на стартиране прием 14.4.2015 със заповед РД09-213/27.03.2015, към 31.12.2017 г. са договорени 921 заявления на стойност 352 710 036 лева субсидия. По приема все още има заявления в процес на разглеждане.

Втори прием е отворен с бюджет левовата равностойност на 237 000 000 евро, дата на стартиране прием 4.10.2016 със заповед РД09-755 от 04.10.2016. г., към 31.12.2017 г. са договорени 446 заявления на стойност 342 877 235 лева субсидия. По приема все още има заявления в процес на разглеждане.

Подмярка 4.2. „Инвестиции в преработка/маркетинг на селскостопански продукти“ – висок риск за неизпълнение в заложените срокове

През 2017 г. не е отворен прием по подмярката.

Прием по подмярката е отворен с бюджет левовата равностойност на 180 794 849 евро, дата на стартиране прием 30.11.2015 със заповед РД09-781/06.11.2015, към 31.12.2017 г. са договорени 193 заявления на стойност 285 540 038 лева субсидия. По приема все още има заявления в процес на разглеждане.

Подмярка 6.1 „Стартова помощ за млади земеделски производители“ – нисък риск за неизпълнение в заложените срокове

През 2017 г. не е отворен прием по подмярката.

Прием по подмярката е отворен с бюджет левовата равностойност на 35 000 000 евро, дата на стартиране прием 29.06.2015 със заповед РД09-434/15.06.2015, към 31.12.2017 г. са договорени 1 362 заявления на стойност 66 594 990 лева субсидия. Отхвърлени са 110 заявления, оттеглени са 147 заявления.

Подмярка 6.3 „Стартова помощ за развитието на малки стопанства“ – нисък риск за неизпълнение в заложените срокове

През 2017 г. не е отворен прием по подмярката.

Прием по подмярката е отворен с бюджет левовата равностойност на 30 000 000 евро, дата на стартиране прием 4.7.2016 със заповед РД09-434/20.06.2016, към 31.12.2017 г. са договорени 1 540 заявления на стойност 45 178 980 лева субсидия. Отхвърлени са 237 заявления, оттеглени са 96 заявления.

Подмярка 7.2. “Инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на всички видове малка по мащаби инфраструктура“

През 2017 г. е отворен втори прием по подмярката, с бюджет левовата равностойност на 10 000 000 евро, дата на стартиране прием 4.10.2016 със заповед РД09-

988 от 14.12.2016 г., като към 31.12.2017 г. са договорени 2 заявления на стойност 782 241 лева субсидия. По приема все още има заявления в процес на разглеждане.

Първи прием по подмярката е отворен с бюджет левовата равностойност на 341 000 000 евро, дата на стартиране прием 2.9.2016 със заповед РД09-552/02.08.2016, към 31.12.2017 г. са договорени 156 заявления на стойност 278 732 318 лева субсидия. По приема все още има заявления в процес на разглеждане.

Подмярка 7.6. „Проучвания и инвестиции, свързани с поддържане, възстановяване и на културното и природното наследство на селата“

През 2017 г. не е отварян прием по подмярката.

Прием по подмярката е отворен с бюджет левовата равностойност на 25 000 000 евро, дата на стартиране прием 9.5.2016 със заповед РД09-179/07.04.2016, към 31.12.2017 г. са договорени 72 заявления на стойност 40 054 336 лева субсидия. По приема все още има заявления в процес на разглеждане.

Мерки с плащане на площ от ПРСР 2014-2020 г.

Приемите на заявления за подпомагане по мерки 10 „Агроекология и климат“, 11 „Биологично земеделие“, 12 „Плащания по „Натура-2000“ и Рамковата директива за водите“ и 13 „Плащания за райони, изправени пред природни или други специфични ограничения“ от ПРСР 2014-2020 г. се извършва по реда на Наредба № 5 от 2009 г. за условията и реда за подаване на заявления по схеми и мерки за директни плащания. Разполагаемите бюджети по кампаниите са кумулативни, до размера на съответната мярка.

Към 31.12.2017 г. са оторизирани заявления по две кампании – 2015 и 2016.

Мярка 10 „Агроекология и климат“

Кампания 2015 – Постъпили 3 819 заявления, от които одобрени за оторизация и плащане са 3 458, оторизираните суми по тях са на стойност 40 557 467 лева субсидия.

Кампания 2016 – Постъпили 5 351 заявления, от които одобрени за оторизация и плащане са 4 986, оторизираните суми по тях са на стойност 47 086 100 лв. субсидия.

Мярка 11 „Биологично земеделие“

Кампания 2015 – Постъпили 2 116 заявления, от които одобрени за оторизация и плащане са 1 991, оторизираните суми по тях са на стойност 28 886 998 лв. субсидия.

Кампания 2016 – Постъпили 4 235 заявления, от които одобрени за оторизация и плащане са 3 984 , оторизираните суми по тях са на стойност 59 499 018 лв. субсидия.

Мярка 12 „Плащания по „Натура-2000” и Рамковата директива за водите“

Кампания 2015 – Постъпили 10 787 заявления, от които одобрени за оторизация и плащане са 10 776 , оторизираните суми по тях са на стойност 48 213 096 лв. субсидия.

Кампания 2016 – Постъпили 11 843 заявления, от които одобрени за оторизация и плащане са 11 798, оторизираните суми по тях са на стойност 43 451 897 лв. субсидия.

Подмярка 13.1 "Компенсационни плащания в планински райони"

Кампания 2015 – Постъпили 25 821 заявления, от които одобрени за оторизация и плащане са 25 801, оторизираните суми по тях са на стойност 65 068 989 лв. субсидия.

Кампания 2016 – Постъпили 24 404 заявления, от които одобрени за оторизация и плащане са 24 347, оторизираните суми по тях са на стойност 67 775 302 лв. субсидия.

Подмярка 13.2 "Компенсационни плащания за други райони, засегнати от значителни природни ограничения"

Кампания 2015 – Постъпили 10 411 заявления, от които одобрени за оторизация и плащане са 10 402, оторизираните суми по тях са на стойност 20 201 536 лв. субсидия.

Кампания 2016 – Постъпили 10 247 заявления, от които одобрени за оторизация и плащане са 10 203, оторизираните суми по тях са на стойност 21 023 586 лв. субсидия.

Мярка 14 „Хуманно отношение към животните“

Въпреки че по мярката не се извършва плащане на площ, тя също не е с инвестиционен характер.

Прием е проведен за първи път през 2017 г. - 25.9.2017 г., съгласно заповед 03-РД/3240/08.09.2017, с бюджет до размера на мярката – левовата равностойност на 56 859 511 евро, като към 31.12.2017 г. все още се обработват постъпилите заявления, и няма налични оторизирани за подпомагане такива.

Подход „Водено от общностите местно развитие“ ВОМР.**Подмярка 19.1 „Помощ за подготвителни дейности” на мярка 19 „Водено от общностите местно развитие”***Първа покана*

Със заповед на министъра на земеделието и храните № РД 09-556 от 11.08.2015 г. е бил определен период за прием на заявления за изразяване на интерес по реда на Наредба № 16 от 2015 г. за прилагане на подмярка 19.1 „Помощ за подготвителни дейности” на мярка 19 „Водено от общностите местно развитие” от Програмата за развитие на селските райони за периода 2014 - 2020 г. с начална дата 12.08.2015 г. и крайна дата 04.09.2015 г. с определен бюджет за приема в размер на левовата равностойност на 4 766 422 евро.

Сключени са 66 бр. договори на обща стойност 3 366 616 лв.

Втора покана

Със заповед на министъра на земеделието и храните № РД 09-760 от 23.10.2015 г. е бил определен период за прием на заявления за изразяване на интерес по реда на Наредба № 16 от 2015 г. за прилагане на подмярка 19.1, с определен бюджет за приема в размер на левовата равностойност на 3 045 098 евро.

Посочва се, че до края на периода на прием в МЗХ са постъпили 44 бр. заявления на обща стойност 2 238 633,65 лева. В получените заявления за изразяване на интерес са включени териториите на 75 бр. общини с територия от 28 572,80 кв. км. и население 924 961 жители.

Подмярка 19.2 „Прилагане на операции в рамките на стратегии за Водено от общностите местно развитие” и подмярка 19.4 „Текущи разходи и популяризиране на стратегии за ВОМР“*Първи прием по подмярка 19.2 – 15.02.2016 г. – 31.05.2016 г.*

Бюджет на приема:

- ✓ Програма за развитие на селските райони – 76 708 917,00 евро (57 531 938,00 евро за проекти към стратегиите за ВОМР по подмярка 19.2 и 19 176 979,00 евро за управление на МИГ и популяризиране на стратегиите за ВОМР по подмярка 19.4 „Текущи разходи и популяризиране на стратегии за ВОМР“;

- ✓ Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ – 53 980 776,00 (16 194 233 евро по приоритетна ос „Технологично развитие и иновации“ и 37 786 543 евро по приоритетна ос „Предприемачество и капацитет за растеж за малки и средни предприятия“;
- ✓ Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ – 49 749 189,00 евро;
- ✓ Оперативна програма „Околна среда“ – 38 057 831 лева.

Получени заявления:

По приема в Управляващия орган на Програмата за развитие на селските райони 2014 – 2020 г. са постъпили общо 53 заявления за финансова подкрепа от МИГ на територията на 99 общини. Общ заявен бюджет за проекти по стратегиите – 273 660 444,76 лева, от които 226 981 664,60 лева за изпълнение на проекти към стратегиите за ВОМР както следва:

- ✓ ПРСР 145 286 191,40 лева;
- ✓ ОПОС 3 330 469,00 лева;
- ✓ ОПИК 42 786 116,00 лева;
- ✓ ОПРЧР 35 578 888,20 лева;
- ✓ Заявеният бюджет за текущи разходи и популяризиране на стратегиите по подмярка 19.4, финансирана от ЕЗФРСР, е 46 678 380,16 лева.

Сключени споразумения за изпълнение на стратегии:

В периода юни – август 2016 г. е била извършена оценка на подадените стратегии за ВОМР и до края на 2016 г. с 37 от кандидатите са били сключени споразумения за предоставяне на финансова помощ. В първата половина на 2017 г. са били сключени останалите три споразумения за предоставяне на финансова помощ. В края на 2017 г. поради неизпълнение на условията за допустимост споразумението с МИГ „Тетевен“ е било прекратено от страна на УО на ПРСР. Към момента стратегии за ВОМР се изпълняват от 39 МИГ на територията на 73 общини с територия 31 629 кв. км. и население 1 027 562 жители.

Договорените средства по първия прием са в размер 199 973 856 лева, както следва:

- ✓ ПРСР – 145 304 008,63 лв. (109 500 040,38 лв. за проекти към стратегиите за ВОМР по подмярка 19.2 и 35 803 968,25 лв. за управление на МИГ и

популяризиране на стратегиите за ВОМР по подмярка 19.4 „Текущи разходи и популяризиране на стратегии за ВОМР);

- ✓ ОПИК – 29 779 926,00 лв.;
- ✓ ОПРЧР – 21 742 879,40 лв.;
- ✓ ОПОС – 3 147 042,00 лв.

Втори прием по подмярка 19.2 – 30.06.2017 г. – 31.08.2017 г.

Бюджет на приема:

- ✓ ПРСР – 69 774 487,90 лева;
- ✓ ОПОС – 34 910 789,00 лева;
- ✓ ОПРЧР – 75 557 120,60 лева;
- ✓ ОПИК – 94 427 121,01 лева (33 162 995,40 лева по приоритетна ос „Технологично развитие и иновации“ и 61 264 125,61 лева по приоритетна ос „Предприемачество и капацитет за растеж за малки и средни предприятия“);
- ✓ Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ – 80 000 000 лева по операция „Осигуряване на достъп до качествено образование в малките населени места и в труднодостъпните райони“ по инвестиционен приоритет 9. „Социално-икономическа интеграция на маргинализирани общности“, вкл. „роми“ по Приоритетна ос 3 „Образователна среда за активно социално включване“;
- ✓ Програма за морско дело и рибарство – 586 740 лева.

Получени заявления:

Приемът се е провел в ИСУН. По приема в Управляващия орган на Програмата за развитие на селските райони 2014 – 2020 г. са постъпили общо 70 заявления за финансова подкрепа от МИГ на територията на 120 общини. Общ заявен бюджет за проекти по стратегиите – 415 821 177,55 лева, от които 351 546 757,08 лева за изпълнение на проекти към стратегиите за ВОМР както следва:

- ✓ ПРСР 192 823 261,35 лева;
- ✓ ОПОС 19 077 114,93 лева;
- ✓ ОПИК 59 665 824,10 лева;
- ✓ ОПРЧР 60 428 889,40 лева;

- ✓ ОПНОИР 19 551 667,30 лева;
- ✓ Заявеният бюджет за текущи разходи и популяризиране на стратегиите по подмярка 19.4, финансирана от ЕЗФРСР е 64 274 420,45 лева.

Одобрени заявления за изпълнение на стратегии:

В периода септември – декември 2017 г. е била извършена оценка на подадените стратегии за ВОМР, като са одобрени 25 МИГ на територията на 43 общини с територия 22 203 кв. км. и население 619 026 жители.

Средствата по одобрените стратегии са в размер на общо 164 132 904,96 лв., разделени по източници на финансиране както следва:

- ✓ ПРСР 92 558 874,67 лева (69 419 156,00 лева за проекти към стратегиите за ВОМР по подмярка 19.2 и 23 139 718,67 лева за управление на МИГ и популяризиране на стратегиите за ВОМР по подмярка 19.4 „Текущи разходи и популяризиране на стратегии за ВОМР“);
- ✓ ОПОС 10 000 932,69 лева;
- ✓ ОПИК 27 512 614,00 лева;
- ✓ ОПРЧР 23 581 366,80 лева;
- ✓ ОПНОИР 10 153 634,80 лева.

Дейности от страна на УО на ПРСР, извършени през годината:

- ✓ Обнародване на Наредба 22 от 20.05.2016 г. с изменения и допълнения в съответствие с ПМС №161;
- ✓ Разработени указания за прием на проекти, подавани по стратегиите за ВОМР;
- ✓ Разработени указания за прилагане на режима на държавни помощи;
- ✓ Съгласувани документи, разработени от Държавен фонд „Земеделие“, отнасящи се до провеждането на приеми на проекти по мерките от стратегиите за ВОМР, финансирани от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони;
- ✓ Проведени 4 срещи с представители на МИГ относно въпроси, касаещи прилагането на подхода ВОМР;
- ✓ Проведени обучения по работа с ИСУН;

- ✓ Участие в проведена одитна мисия на ГД „Земеделие и развитие на селските райони“ на Европейската комисия по прилагането на подхода ЛИДЕР/ВОМР;
- ✓ Проведена информационна среща с кандидатите по втори прием на заявления по подмярка 19.2;
- ✓ Проведена международна конференция „10 години ЛИДЕР в България“ с участието на около 230 души от 20 страни, ЕК, Европейска селска мрежа и Европейска ЛИДЕР асоциация. Изготвен меморандум за бъдещето на подхода ВОМР от участниците в конференцията.

1.2. Подмярка 19.3 „Подготовка и изпълнение на дейности за сътрудничество на местните инициативни групи“

Дейности от страна на УО на ПРСР, извършени през годината:

- ✓ Изготвена е наредба за прилагане на подмярката в предвидения по Индикативна годишна програма срок – юни 2017 г., която е преминала обществено съгласуване.
- ✓ Изготвени са Насоки за кандидатстване и Указания за изпълнение на проекти за подготвителна помощ и за проекти за съвместни дейности.
- ✓ Предстои откриване на прием на проекти през месец март 2018 г.

6. По-важни решения, взети на Комитетите по наблюдение на ПРСР 2014-2020

През 2017 г. са проведени три присъствени заседания на Комитета по наблюдение на ПРСР.

20 юли 2017 г. – Седмо заседание на КН, на което са обсъждани главно:

- Предложение на УО на ПРСР (2014-2020) за 4-то изменение на Програмата за развитие на селските райони (2014-2020):
- Предложение за прехвърляне на финансови средства между различни приоритети в рамките на бюджета на мярка 4 „Инвестиции в материални активи“;
- Предложение за редакционно изменение в текста на мярка 11 „Биологично земеделие“.

22 декември 2017 г. – Девето заседание на КН, на което са обсъждани главно:

- Предложение на УО на ПРСР (2014-2020) за допълнение на 4-то изменение на Програмата за развитие на селските райони (2014-2020), обхващащо промени в

Програмата, свързани с допълване на възможността условията за предоставяне на финансова помощ и изпълнението на одобрените проекти да се определят и в Насоки за кандидатстване или друг документ;

7. Идентифицирани трудности, и предприети мерки (с акцент върху избягване на риска от загуба на средства и спазване правилото N+3)

Към момента УО на ПРСР не идентифицира никакъв риск от неизпълнение на правилото N+3 към края на 2018 г., затова всички усилия са насочени към рамката на изпълнение, където има вече ясно идентифицирани рискове по приоритет 6.

10. Рамка на изпълнението на ПРСР към 1 януари 2018 г.

Тъй като ПРСР не е структурирана по модела на останалите оперативни програми, и подпомагането по една мярка може да бъде в рамките на няколко приоритета и фокус области, общият напредък по приоритети се отчита предимно на база постигане на показателите от Рамката на изпълнение, съгласно глава 7 на ПРСР 2014-2020.

Към 31.12.2017 г., изпълнението на целите от Рамката на изпълнението на ниво договори с налични плащания по тях (вкл. авансови, междинни и/или окончателни плащания) е както следва:

Индикатор и мерна единица	Цели 2018	Резултат 1.1.2018	достигане на целта за 2018, в %
Общо публични разходи П2 (в евро)	92 983 051	135 313 785	145,5%
Брой на земеделски стопанства с подпомагане от ПРСР за инвестиции в модернизация (M4.1), и млади земеделски стопани(M 6.1)	1 640	3 143	191,6%
Общо публични разходи П3 (в евро)	54 580 807	24 296 492	44,5%
Брой на земеделските стопанства, получаващи подпомагане за местни пазари и къси вериги (M16.4), и групи на производителите (M9)	90	0	0,0%
Брой операции подпомогнати по M4.2 за преработка и маркетинг на земеделска продукция	311	73	23,5%
Общо публични разходи П4 (в евро)	196 619 605	244 908 496	124,6%
Земеделска земя, обхваната от договори за подпомагане по M10, M11, M12 с цел опазване на природните ресурси	362 400	825 632	227,8%
Общо публични разходи П5 (в евро)	150 727 072	16 987 836	11,3%
Брой на инвестиционните операции в енергоспестяването и енергийната ефективност, и енергия от възобновяеми източници (M4.1, M4.2, M7.2)	148	50	33,8%
Земеделски и горски земи под управление с цел намаляване на емисиите на парникови газове, въглерод и/или на амоняк и площи, преминаващи към по-ефективни напоителни системи (M4.1, M4.3, M8, M10)	13 513	29 257	216,5%
Общо публични разходи П6 (в евро)	203 788 857	6 926 741	3,4%
Брой операции, подпомогнати с цел подобряване на основни услуги и инфраструктура в селските райони (M7)	235	23	9,8%
Население, обхванато от местни групи за действие (M19)	1 370 000	982 230	71,7%

Идентифицирани рискове от непостигане на показателите и предприети действия:

Втори приоритет - Показателите се предвижда да бъдат изпълнени без наличие на риск.

Трети приоритет - Обособени рискове са налични по Приоритет 3 - отчита се известна вероятност от неизпълнение на индикаторите.

Предприетите действия за минимизиране риска от неизпълнение по този приоритет са насочени главно към:

- Стартиране на Мярка 14 „Хуманно отношение към животните“ (м. септември 2017 г.). Изпълнението на мярката се очаква да допринесе за изпълнението на финансовият индикатор към този приоритет;
- Стартиране на Мярка 9 „Учредяване на групи и организации на производителите“ (до края на 2017 г.). Изпълнението на мярката се предвижда да допринесе за постигането на индикатора за брой на земеделските стопанства, получаващи подпомагане за местни пазари и къси вериги, и групи на производителите;
- Изпратено за разглеждане до службите на ЕК четвърто изменение на ГПСР, което в основната си част представлява предложение за прехвърляне на финансови средства в размер на приблизително 50 млн. евро публични разходи от Фокус област 5А към Фокус област 3А, както и промяна в заложените индикатори в съответствие с предложени трансфер на средства (м. септември 2017 г., вкл. изпратена ревизирана версия на 4 януари 2018 г.). Една от мерките, свързани с прехвърлянето на средства е актуализиране на индикаторния план, в който се планира да бъде актуализирана и стойността на индикатора за брой операции, подпомогнати по М4.2 за преработка и маркетинг на земеделска продукция. След намаляването на стойността му, и едновременното прехвърляне на средства, се очаква той да бъде постигнат в края на 2018 г.

Четвърти приоритет - За този приоритет също би могло да се прогнозира още на този етап на прилагане на Програмата, че поставените междинни цели ще бъдат изпълнени.

Пети приоритет - Налице са известни рискове от неизпълнение, основно по отношение на финансовия индикатор - разплатените средства.

Мерките, предприети в посока минимизиране риска от непостигане на целите по този приоритет са главно в посока стартиране на 3 от т.нар. „горски мерки“ към мярка 8, които допринасят за изпълнението на целите, както и разглеждане на проектите от вече стартиралите приеми, които могат да допринесат към фокус областите на Приоритет 5. На този етап няма предвиждани други корективни мерки, които да бъдат предприети за намаляване риска от неизпълнение на индикаторите по Приоритет 5.

Шести приоритет – Налице е идентифициран сериозен риск за усвояването на общите публични разходи и броят на подпомогнати операции, чиито индикатори почти изцяло зависят от приключването на договорени проекти по т.нар. „Общинска мярка“ – Мярка 7 „Основни услуги и обновяване на селата в селските райони“. В хипотезата на неизпълнение на целите по Приоритет 6 след издадено решение на ЕК, резервът за изпълнение, който би могъл да бъде преразпределен към други приоритети е в размер на 42 417 299 евро средства на ЕЗФРСР.

По мярка 7 към момента има налични отворени приеми за над 350 млн. евро публични средства, които биха осигурили предостатъчен ресурс.

Имайки предвид предишното изпълнение на ПРСР и многото трудности, свързани с прилагането на Закона за обществените поръчки и обществените поръчки от общините, налага **прогнозата, че индикаторите „Общо публични разходи П6 (в евро) и „Брой операции, подпомогнати с цел подобряване на основни услуги и инфраструктура в селските райони (П6Б и П6В)“ няма да бъдат изпълнени, ако отчитането им става на база проекти с получени междинни плащания, но не и авансови такива.**

11. Планирани дейности през 2018 г.

На заседание Комитета по наблюдение на ПРСР, проведен на 22 декември 2017 г., е гласувана Индикативна годишна работна програма (ИГРП) за 2018 г., която основно включва следните предвидени приеми:

- Подмярка 1.1 „Професионално обучение и придобиване на умения“, с предвидено начало м. юли 2018 г.;
- Подмярка 4.1.2. „Инвестиции в земеделски стопанства по Тематична подпрограма за развитие на малки стопанства“ - м. април 2018 г.;
- Подмярка 4.2 „Инвестиции в преработка/маркетинг на селскостопански продукти“ - м. януари 2018 г.;
- Подмярка 6.1 „Създаване на стопанства на млади фермери“ - м. февруари 2018 г.;

- Подмярка 6.4.1 „Инвестиции в подкрепа на неземеделски дейности“ - м. април 2018 г.;
- Подмярка 7.2 „Инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на всички видове малка по мащаби инфраструктура“ - м. февруари 2018 г.;
- Подмярка 7.3 „Широколентова инфраструктура, включително нейното създаване, подобрене и разширяване“ – м. март 2018 г.;
- Подмярка 7.5 „Инвестиции за публично ползване в инфраструктура за отдих, туристическа инфраструктура“ – м. септември 2018 г.;
- Подмярка 7.6 „Проучвания и инвестиции, свързани с поддържане, възстановяване и на културното и природното наследство на селата“ – м. юни 2018 г.;
- Подмярка 8.3 „Предотвратяване на щети по горите от горски пожари, природни бедствия и катастрофични събития“ – м. март 2018 г.;
- Подмярка 8.4 „Възстановяване на щети по горите от горски пожари, природни бедствия и катастрофични събития“ – м. март 2018 г.;
- Подмярка 8.6 „Инвестиции в технологии за лесовъдство и в преработката, мобилизирането и търговията на горски продукти“ – м. март 2018 г.;
- Мярка 9 „Учредяване на групи и организации на производителите“ – м. април 2018 г.;
- Подмярка 16.1. „Подкрепа за сформирани и функциониране на оперативни групи в рамките на ЕПИ“ – м. май 2018 г.;
- Подмярка 19.3 „Подготовка и изпълнение на дейности за сътрудничество на местни инициативни групи“ – м. февруари 2018 г.

Приемите на заявления за подпомагане по мерки 10. „Агроекология и климат“, 11. „Биологично земеделие“, 12. „Плащания по „Натура-2000“ и Рамковата директива за водите“ и 13. „Плащания за райони, изправени пред природни или други специфични ограничения“ от ПРСР 2014-2020 г. не са включени в ИГРП за 2018 г., тъй като редът и изискванията на ПМС № 162 от 2016 г. не са приложими за тях. Приемът на заявления по тези мерки се извършва по реда на Наредба № 5 от 2009 г. за условията и реда за подаване на заявления по схеми и мерки за директни плащания.

Приемът на заявления за подпомагане по мярка 14. „Хуманно отношение към животните“ от ПРСР 2014-2020 г. не е включен в ИГРП за 2018 г., тъй като редът и изискванията на ПМС № 162 от 2016 г. не са приложими за нея.

10. ПРОГРАМА ЗА МОРСКО ДЕЛО И РИБАРСТВО 2014-2020 Г. (ПМДР)

1. Стратегически и специфични цели

- Подобряване на конкурентоспособността и жизнеспособността на рибарските предприятия, включително малките и вътрешния флот.
- Опазване и възстановяване на водното биологично разнообразие и на водните екосистеми
- Осигуряване на равновесие между риболовния капацитет и наличните възможности за риболов чрез окончателно преустановяване на риболовните дейности.
- Подобряване на конкурентоспособността и жизнеспособността на предприятията в сектора на аквакултурите, включително подобряване на безопасността и условията на труд, по-специално на МСП; предоставяне на подпомагане за засилването на технологичното развитие, иновациите и трансфера на знания.
- Опазване и възстановяване на водното биологично разнообразие и подобряване на екосистемите; насърчаване на аквакултури, характеризиращи се с високо равнище на опазване на околната среда и популяризиране на здравето на животните и хуманното отношение към тях, както и на общественото здраве и безопасност, чрез предоставянето на екологични услуги от стопанствата в зони от Натура 2000.
- Подобряване на пазарната организация за продуктите от риболов и аквакултури посредством създаването на ОП³³ и изпълнение на техните производствени и пазарни проекти; насърчаване на инвестициите в секторите на преработването и предлагането на пазара посредством създаването и модернизирането на преработвателни предприятия.

2. Институционална рамка

С промяна в РМС 792/2013 за определяне на органи, отговорни за управлението, контрола, координацията и одита на Европейските структурни и инвестиционни фондове и други инструменти и инициативи на Европейския съюз през новия програмен период дирекция „Морско дело и рибарство” на Министерството на земеделието и храните е определена за Управляващ орган по Програмата за морско дело и рибарство 2014-2020 г. За междинни звена по програмата са определени Изпълнителната агенция по рибарство и аквакултури и Държавен фонд „Земеделие“ – Разплащателна агенция. Сертифициращ

³³ Организации на производителите

орган е звеното „Сертификация на разходите по Оперативна програма за развитие на сектор „Рибарство” в ДФ „Земеделие” (ДФЗ).

3. Приоритети

Приоритет на Съюза 1 – **„Насърчаване на устойчиво в екологично отношение, иновативно, конкурентоспособно и основано на знания рибарство, характеризиращо се с ефективно използване на ресурсите“**

Приоритет на Съюза 2 – **„Насърчаване на устойчиви в екологично отношение, характеризиращи се с ефективно използване на ресурсите, иновативни, конкурентоспособни и основани на знания аквакултури“**

Приоритет на Съюза 3 – **„Насърчаване на изпълнението на ОПОР“**

Приоритет на Съюза 4 – **„Повишаване на заетостта и териториалното сближаване“**

Приоритет на Съюза 5 – **„Насърчаване на предлагането на пазара и преработването“**

Приоритет на Съюза 6 – **„Насърчаване на изпълнението на ИМП“**

Приоритет на Съюза 7 – **Техническа помощ**

4. Общ реализиран напредък към 31.12.2017 г.

Към края на 2017 г. по ПМДР са договорени средства в размер на 15 994 289 лв., или 8% от бюджета по програмата. Реално изплатените средства са в размер на 508 322 лв., или под 1% спрямо бюджета на програмата.

5. Напредък по приоритети на Съюза

- ❖ **Приоритет на Съюза 1 „Насърчаване на устойчиво в екологично отношение, иновативно, конкурентоспособно и основано на знания рибарство, характеризиращо се с ефективно използване на ресурсите”**

На 23 март 2017 г. е отворен приемът по *Мярка 1.8. „Рибарски пристанища, кейове за разтоварване, рибни борси и покрити лодкостоянки“, Сектор „Инвестиции в съществуващи рибарски пристанища“ и Сектор „Инвестиции насочени към изграждане и/или модернизация на покрити лодкостоянки“.*

Очаква се прилагането на мярката да допринесе за постигане на специфична цел „Подобряване на конкурентоспособността и жизнеспособността на предприятията в

сектора на рибарството, включително на дребномащабния крайбрежен флот, и подобряване на безопасността и условията на труд”.

Предвид важността на риболовните пристанища, кейовете за разтоварване и покритите лодкостоянки, Програмата за морско дело и рибарство ще подпомага инвестиции, целящи:

- ✓ повишаване на енергийната ефективност;
- ✓ опазването на околната среда и качеството на разтоварваните на сушата продукти;
- ✓ подобряване безопасността и условията на труд.

Общият размер на безвъзмездната финансова помощ по процедурата е 10 400 000 лева. Поради липсата на подадени проектни предложения в рамките на посочения срок 21 юни 2017 г., е било взето решение от УО на ПМДР приемът да бъде удължен до 30 септември 2017 г.

Били са получени 2 проектни предложения на обща стойност 15 889 690 лева, които са в етап на оценка.

На 21 април 2017 г. е отворен приемът по *Мярка 1.3 „Окончателно преустановяване на риболовните дейности”* с бюджет от 1 681 036 лева. Подадени са 11 проектни предложения на стойност 632 078,99 лева.

По мярката са сключени 8 административни договора на обща стойност 477 394,96 лева.

На 24 август 2017 г. бе отворен приемът по *Мярка 1.7 „Добавена стойност, качество на продуктите и използване на нежелания улов”* с бюджет от 8 752 355,58 лева.

С помощта на мярката се насърчават инвестиции, които добавят стойност към продуктите от риболов, по-специално като позволяват на рибарите да извършват преработване, предлагане на пазара и пряка продажба на собствения си улов и иновативни инвестиции на борда на корабите, които водят до повишаване качеството на продуктите от риболов.

Към крайния срок за подаване на проектни предложения 21.11.2017 г. не е постъпило нито едно проектно предложение и процедурата е прекратена.

- ❖ **Приоритет на Съюза 2 „Насърчаване на устойчиво в екологично отношение, иновативно, конкурентоспособно и основано на знания рибарство с ефективно използване на ресурсите“**

На 24 февруари 2017 г. стартира приемът по **Мярка 2.2, „Продуктивни инвестиции в аквакултурите“, сектор „Рециркуляционни системи“ и сектор „Изграждане на нови, както и разширяване и модернизация на съществуващи аквакултурни стопанства“** с общ бщдджет от 16 872 000 лева.

Били са подадени 65 проектни предложения. Оценката е приключила и предстои сключването на договори.

❖ **Приоритет на Съюза 3 „Насърчаване на изпълнението на Общата политика в областта на рибарството”**

На 25 юли 2017 г. стартира приемът по мярка **3.1 „Контрол и изпълнение“**.

УО на ПМДР е поканил Изпълнителната агенция по рибарство и аквакултури (ИАРА) в качеството ѝ на конкретен бенефициент да представи проектно предложение по процедура чрез директно предоставяне BG14MFOR001-3.001 „Контрол и изпълнение” с индикативния бюджет по процедурата е 14 542 924,06 лева.

През отчетния период са подадени 2 проектни предложения на стойност 66 780 лева.

През 2016 г. стартира приемът по мярка **3.2 „Събиране на данни по Национална програма за събиране и управление на данни от сектор „Рибарство“ 2014-2016 година“**. УО на ПМДР е поканил Изпълнителна агенция по рибарство и аквакултури в качеството ѝ на конкретен бенефициент да представи проектно предложение по процедура чрез директно предоставяне. Индикативният бюджет по процедурата е 1 200 000 лева.

По мярката е подадено 1 проектно предложение на стойност 1 123 920,76 лева.

На 2 август 2017 г. стартира приемът по мярка **3.3 „Събиране на данни по Национална програма за събиране и управление на данни от сектор „Рибарство“ 2017-2019 година“** с бюджет 5 000 000 лева.

През отчетния период е било подадено 1 проектно предложение на стойност 2 269 447,28 лева.

❖ **Приоритет на Съюза 4 „Повишаване на заетостта и териториално сближаване“**

На 18 август 2017 г. стартира приемът по **мярка 4.2 „Изпълнение на стратегиите за ВОМР”**. Общият размер на БФП е 34 107 073,83 лева.

Безвъзмездната финансова помощ по тази мярка се предоставя в рамките на определения бюджет за нея в ПМДР 2014 - 2020 г. и е в размер до 100% от общите допустими разходи за дейности на публични бенефициенти и до 50% от общите допустими разходи за дейности на частни бенефициенти. Максималният размер на БФП за еднофондова стратегия, прилагана от Местна инициативна рибарска група (МИРГ), финансирана единствено със средства от ЕФМДР, е 3 911 660 лева.

Максималният размер на допустимите разходи за проект към стратегия за ВОМР е в размер до левовата равностойност на 200 000 евро за проекти, финансирани със средства от ЕФМДР.

Допустими кандидати по настоящата процедура за подбор на проекти са:

- ✓ МИРГ, която има сключен административен договор за предоставяне на БФП по мярка 4.1 „Подготвителна помощ за стратегиите за ВОМР“ или
- ✓ Новосъздадена МИРГ въз основа на подписан административен договор за предоставяне на БФП по мярка 4.1 „Подготвителна помощ за стратегии за ВОМР“.

Подадени са 13 проектни предложения на обща стойност 50 843 772,49 лева. Предстои сключването на административни договори по 8 стратегии за местно развитие с обща стойност на 31 293 28 лева.

5. Решения взети на Комитета за наблюдение

На 27 юни 2017 г. се е провело третото заседание на Комитета за наблюдение на ПМДР в гр. София. Били са приети предложените от УО на ПМДР за промени във вътрешните правила за работа на КН и промени в ИГРП за периода до края на 2017 г. Било е взето решение за провеждане на още едно заседание на КН до края на 2017 г. В ИГРП са били добавени четири мерки.

6. Идентифицирани трудности и предприети мерки (с акцент върху избягване на риска от късен старт и спазване на правилото n+3)

Съгласно правилото „n+3“, за да се избегне загубата на средства към декември 2018 г., следва да са сертифицирани 18 182 457,40 евро (35 561 796 лева). Последните прогнози за сертифицираните от ЕФМДР средства по ПМДР към края на 2018 г. са за 18 186 275,84 евро (35 569 263 лева).

С цел постигането на гореописаните прогнозни резултати и избягването на загуба на средства по ПМДР, УО е предприел следните стъпки:

- ✓ отваряне на мерки, водещи до сертифициране на средства и постигане на индикаторите, заложи в Рамката за изпълнение по ПМДР;
- ✓ ускорена работа на оценителните комисии;
- ✓ приоритетно разглеждане и приключване на процедурите за последващ контрол по мерки;
- ✓ съкратени срокове на верификация и сертификация;
- ✓ преразглеждане на проектни предложения от резервните списъци списък от оценителни доклади по мерки, за които би могло да се отпусне бюджет и да се договорят.
- ✓ организиране на информационни кампании за мерки, които предстои да бъдат отворени, с цел популяризиране и осведомяване на потенциални заинтересовани лица и бъдещи бенефициенти по ПМДР.

7. Планирани дейности през 2018 г.

Приеми през 2018 г.

- Мярка 1.1 „Диверсификация и нови форми на доход“ – м. юни 2018 г.;
- Мярка 1.7. „Добавена стойност, качество на продуктите и използване на нежелания улов“ - 28 февруари 2018 г.;
- Мярка 1.8. „Рибарски пристанища, кейове за разтоварване, рибни борси и покрити лодкостоянки“ – м. април 2018 г.;
- Мярка 2.2. „Продуктивни инвестиции в аквакултура“, сектор „Малки проекти“ – м. май 2018 г.;
- Мярка 2.2. „Продуктивни инвестиции в аквакултура“, сектор „Рециркуляционни системи“ и сектор „Изграждане на нови, както и разширяване и модернизация на съществуващи аквакултурни стопанства“ – м. октомври 2018 г.;
- Мярка 2.3. „Насърчаване на нови производители на аквакултури, развиващи устойчиви аквакултури“ – 28 февруари 2018 г.
- Мярка 3.1. „Контрол и изпълнение“ – приемът е отворен
- Мярка 3.2. „Събиране на данни“ – приемът е отворен
- Мярка 4.2.1 „Текущи разходи и популяризиране на стратегия за ВОМР“ на мярка 4.2 „Изпълнение на стратегиите за водено от общностите местно развитие“ от ПМДР 2014 – 2020 г.“ – м. май 2018 г.

- Мярка 5.4. „Преработване на продуктите от риболов и аквакултури“ – м. април 2018 г.

Горепосочените приеми по ПМДР са индикативни и предстои да бъдат гласувани на КН на ПМДР, който се планира да се проведе през м. март 2018 г.

11. ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА ЗА ХРАНИ И/ИЛИ ОСНОВНО МАТЕРИАЛНО ПОДПОМАГАНЕ ОТ ФОНДА ЗА ЕВРОПЕЙСКО ПОДПОМАГАНЕ НА НАЙ-НУЖДАЕЩИТЕ СЕ ЛИЦА В БЪЛГАРИЯ ЗА ПЕРИОДА 2014-2020 Г. (ОПХ ФЕПНЛ)

1. Стратегически цели

Мерките по ОПХ са насочени към хората, които живеят в най-висока степен на бедност и социална изолация. Целта е до края на програмния период (2020 година) броят на живеещите в бедност българи да бъде намален с 260 хил. души. По програмата могат да бъдат подпомогани и лица и семейства, инцидентно пострадали от бедствия и аварии при форсмажорни обстоятелства, които са получили еднократна помощ по реда на Закона за социално подпомагане.

2. Институционална рамка

За Управляващ орган на програмата е определена Агенцията за социално подпомагане към Министерството на труда и социалната политика.

3. Приоритети

Оперативната програма има 4 Приоритетни оси (ПО):

ПО 1 – „Закупуване на хранителни продукти“

ПО 2 – „Предоставяне на индивидуални пакети хранителни продукти“

ПО 3 – „Осигуряване на топъл обяд“

ПО 4 – Техническа помощ

4. Общ реализиран напредък към 31.12.2017 г.

„Към края на 2017 г. по ОПХ са договорени средства в размер на 221 451 063,94 лв., или 91,82% от бюджета по програмата. Реално изплатените средства са в размер на 93 376 445,42 лв., което представлява финансово изпълнение в размер на 38,72% спрямо бюджета.“

5. Напредък по тип операции

По ОПХ се реализират четири типа операции:

1. Закупуване на хранителни продукти.
2. Предоставяне на индивидуални пакети хранителни продукти.
3. Осигуряване на топъл обяд.
4. Техническа помощ.

Операция Тип 1 - Закупуване на хранителни продукти

Операцията се реализира чрез процедура за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ. В рамките на предоставената безвъзмездна финансова помощ, Агенция за социално подпомагане чрез отдел „Търгове“ реализира обществена поръчка за закупуване на хранителни продукти по реда на Закона за обществените поръчки (ЗОП). Закупените хранителни продукти се доставят от избраните изпълнители в складовете на партньорска организация за раздаването им на представителите на целевите групи.

❖ Напредък по Операция тип 1 - Закупуване на хранителни продукти - 2016 към 31.12.2017 г.

- ✓ Сключени са договори за 14 хранителни продукта на обща стойност 32 621 428,75 лева с ДДС.
- ✓ На 22.12.2017г. Върховният административен съд постанови Решение, с което оставя в сила Решението на Комисия за защита на конкуренцията, в резултат на което и Решението на Възложителя влиза в сила по отношение на 3-те обособени позиции, предмет на обжалване. В тази връзка към 31.12.2017 г. са предприети действия за сключване на договори с определените изпълнители за позициите - грах, лютеница и доматиено пюре.
- ✓ Обществената поръчка е прекратена в частта ѝ по 2 обособени позиции (зрял фасул и олио слънчогледово), поради отказ за сключване на договор от определените за изпълнители участници.
- ✓ УО е извършил 70 проверки на място и при всички тях е установено пълно количествено и качествено съответствие на доставените хранителни продукти с изискванията, заложили при провеждането на обществената поръчка за закупуване на хранителните продукти.

❖ **Напредък по Операция тип 1 - Закупуване на хранителни продукти за периода 2017-2019 г.**

- ✓ Издадена е заповед за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ в размер на 50 046 061,80 лв. и срок на изпълнение до 31.12.2019 г. за ежегодно закупуване и доставка на хранителни продукти за най- малко 250 000 лица от целевите групи средногодишно в рамките на тригодишен период на изпълнение – 2017-2019 г.
- ✓ На 13.11.2017 г. е обявена открита процедура по реда на Закона за обществените поръчки за закупуване на 17 вида хранителни продукти за 2017 г. с прогнозна стойност 16 352 784,50 лева с ДДС, като Възложителят е изпратил за публикуване в „Официален вестник" на Европейския съюз (ОВ на ЕС) обявлението за обществената поръчка и решението за нейното откриване. Следствие от нормативно регламентирани процедури същите са публикувани и в Регистъра на обществените поръчки. Съгласно закона в деня на публикуване на обявлението в ОВ на ЕС (публикувано на 17.11.2017 г.) документацията за обществената поръчка е качена на профила на купувача. Крайният срок за подаване на оферти е 20.12.2017 г. Подадени са оферти от 23 участника по всички 17 обособени позиции. Към 21.12.2017г. е сформирана комисия за подбор на участниците, разглеждане и оценка на подадените оферти.

❖ **Операция тип 2 – Предоставяне на индивидуални пакети хранителни продукти**

Операцията се реализира чрез процедура за подбор на партньорска организация, която да раздава закупените по Операция тип 1 хранителни продукти на лицата от целевите групи. Партньорската организация предоставя пакетите хранителни продукти в съчетание със съпътстващи мерки, изразени в информиране и консултиране на представителите на целевите групи за възможностите им за социално включване, получаване на обратна връзка от крайните потребители за удовлетвореността от предоставената помощ.

❖ **Напредък по Операция тип 2 „Предоставяне на индивидуални пакети хранителни продукти“ – 2016 г.**

Избраната партньорска организация е Сдружение „Български червен кръст“, с която е сключен договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ на стойност 4 822 522 лева.

- ✓ Първият транш на предоставяне на индивидуални пакети хранителни продукти на 257 567 лица и семейства от основната целева група е бил осъществен в периода 04.01.2017 г. - 20.03.2017 г. в 309 пункта на Български Червен кръст, пакетът съдържа 10 хранителни продукта.
- ✓ Нераздадените и неразпределени хранителни продукти от първия транш са били раздадени в периода април-август 2017 г. Били са обхванати 59 181 лица и семейства от допълнителните целеви групи.
- ✓ Към 31.12.2017 г. е приключило раздаването на хранителните продукти от 1-ви транш на основната и допълнителните целеви групи. Общо са били подпомогнати 316 748 лица и семейства в крайна бедност и лошо материално положение.
- ✓ През март 2018 г. ще се престъпи към раздаване на новосформирани пакети от седем продукта. Четири от тях са налични на склад, а в момента се подготвя доставката на другите три.
- ✓ През 2017 г. УО е извършил 74 проверки на място, при които се наблюдава съответствие между постигнати и планирани резултати; удовлетвореност сред потребителите от качеството и количеството на предоставената храна под формата на индивидуални пакети с хранителни продукти. Няма установени нарушения.
- ✓ Управляващият орган е верифицирал и изплатил на партньорската организация БЧК първо и второ искане за междинно плащане на обща стойност 2 299 734,52 лв.

❖ **Операция тип 3 – „Осигуряване на топъл обяд“**

Съгласно Оперативната програма, операция тип 3 се реализира в условията на допълняемост с действащата национална програма за подпомагане на обществените трапезарии, финансирана със средства от държавния бюджет чрез фонд „Социална закрила“.

Операцията се реализира чрез процедура на директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, при която допустими кандидати са общини и райони на общини.

- ❖ **Операцията „Осигуряване на топъл обяд – 2016-2020“ е обявена на 25.04.2016 г. с бюджет 9 883 472,00 лв. за 6 000 потребители.**

Поради големия интерес от страна на общините, бюджетът на операцията и нейната продължителност са увеличавани неколкосткратно. Към момента общият бюджет на операцията е 92 535 624,82 лв. почти десет пъти увеличение. Процедурата е отворена за кандидатстване до 31.01.2019 г., дейностите по нея на този етап е предвидено да се изпълняват до 30.04.2020 г.

В отговор на отправени препоръки от Одитна дирекция на ГД „Заетост, социални въпроси и приобщаване“ на Европейската комисия и Изпълнителна агенция „Одит на средствата от ЕС“, считано от 01.05.2017 г. Управляващият орган е въвел процедури за опростено отчитане на разходите по операцията, въз основа на утвърдена Методика за прилагане на единна ставка за единица продукт с цел опростяване на разходите по операциите от тип 3, съгласно чл. 25 §1, б) от Регламент (ЕС) № 223/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 11 март 2014 г. относно Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица.

С въвеждането на Методиката за опростеното отчитане значително се е намалила административната тежест на бенефициентите - общините. В резултат от това се увеличи интересът от страна на общините, които все още не са се включили в програмата, както и се регистрира значително увеличение на броя на хората, които получават топъл обяд.

Сключени общо 211 договора за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ на обща стойност 83 821 193,32 лв. лв. Топъл обяд се предоставя на 43 719 потребители в 260 трапезарии.

През 2017 г. УО е извършил 112 проверки на място, като се наблюдава съответствие между постигнати и планирани резултати и удовлетвореност сред потребителите от качеството и количеството на предоставената храна под формата на топъл обяд.

Предвид спецификата на предоставяната социална услуга „Обществена трапезария“, включваща ежедневно доставка, съхранение и консумация на приготвена храна, част от планираните проверки „на място“ се осъществяват и съвместно с експерти от Българска агенция по безопасност на храните.

❖ **Операция тип 4 – „Техническа помощ“**

Операция 4 „Техническа помощ“ се реализира с процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ чрез бюджетни линии. Бенефициент е Агенция за социално подпомагане чрез отдел „Техническа помощ“ в дирекция „Международно сътрудничество, програми и европейска интеграция“. Общата финансова рамка на

операцията за целия програмен период е 12 058 874,00 лв. за дейности, които осигуряват осведоменост на целевите групи, бенефициенти и партньорските организации, дейности по осъществяването на контрол на качеството и безопасността на предоставяните хранителни продукти, за анализи, проучвания и оценки относно удовлетвореността на целевата група от предоставяните хранителни продукти и дейности, обезпечавачи добро управление, мониторинг и контрол на Оперативната програма;

Общата стойност на предоставената безвъзмездна финансова помощ към 31.12.2017 г. е в размер на 6 549 106,59 лв. Общият размер на верифицираните средства е 3 791 728,85 лв.

6. По-важни решения взети на Комитетите за наблюдение и евентуални извършени промени в нормативната база през 2017 г., ако има такива.

Съгласно регламент (ЕС) № 223/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 11 март 2014 г. относно Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица Оперативна програма за храни и/или основно материално подпомагане няма Комитет за наблюдение.

Въз основа на наблюдението и динамиката на целевите групи, получаващи подкрепа по оперативната програма е била инициирана промяна в Наредба № РД-07-1 от 04.04.2016 г. за реда и условията за определяне на целевите групи по Оперативна програма за храни и/или основно материално подпомагане, съфинансирана от Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица. Промените в наредбата са по предложение на междуведомствена работна група, създадена със заповед на Министъра на труда и социалната политика. Измененията и допълненията на Наредбата влизат в сила от 15.12.2017г. /ДВ, бр. 100 от 15.12.2017 г./

С промените се е разширил кръгът на подпомаганите лица и семейства по оперативната програма.

През 2017 г. с хранителни пакети и топъл обяд са подпомогнати 360 467 лица и семейства от целевите групи. В резултат на въведените промени се очаква броя на лицата и семействата, получили подкрепа по програмата, да достигне 400 000 лица и семейства.

7. Идентифицирани трудности и предприети мерки (с акцент върху риска от загуба на средства и спазване на правилото $n+2/n+3$)

УО посочва, че текущото състояние на оперативната програма дава увереност, че риска от загуба на средства е напълно елиминиран.

9. Финализиране и докладване към Европейската комисия на данните от структурирано проучване на крайните потребители.

През 2017 г. е стартирало структурирано проучване на крайните потребители на помощта по Оперативната програма. Проучването се извършва в съответствие с чл. 17, параграф 4 от Регламент ЕО № 223/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 11 март 2014 г. относно Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица и Регламент за изпълнение (ЕС) 2016/594 на Комисията от 18 април 2016 г.

Установеният образец е бил допълнен с въпроси, които съответстват на потребностите на Управляващия орган от допълнителна информация, която да обогати данните от структурираното проучване на крайните потребители на помощта от Фонда.

Окончателните данни от структурираното проучване ще бъдат докладвани от УО до края на м.август 2018 г.

Избор на партньорска организация по Операция тип 2 „Предоставяне на индивидуални пакети хранителни продукти“ за период до 2019 г.

Процедурата за избор на партньорска организация, която да раздаде закупените по Операция тип 1 хранителни продукти ще бъде обявена преди издаване на решението за избор на изпълнители по обявената обществена поръчка по Операция тип 1 за 2017 г.

12. ПРОГРАМИ В РАМКИТЕ НА ЕВРОПЕЙСКОТО ТЕРИТОРИАЛНО СЪТРУДНИЧЕСТВО

През програмен период 2014-2020 г. Република България участва в общо 12 програми на Европейския съюз (ЕС) за териториално сътрудничество по различните компоненти (трансгранично, транснационално и междурегионално сътрудничество).

В съответствие с Решение № 156/21.03.2014 г. на Министерския съвет за определяне на органи за управление, контрол, одит и изпълнение на програмите на Европейския съюз за териториално сътрудничество, в които Република България участва за периода 2014 – 2020 г., Дирекция „Управление на териториалното сътрудничество“ изпълнява функциите на Управляващ орган по програмите за трансгранично сътрудничество по външните граници на ЕС (със Сърбия, Турция и Македония), а за останалите програми е определена за Национален орган и Национално звено за контакт.

Информация относно програмите по програмите за трансгранично сътрудничество по външните граници на ЕС (със Сърбия, Турция и

Македония), за които Дирекция „Управление на териториалното сътрудничество“ изпълнява функциите на Управляващ орган

❖ **Програма за трансгранично сътрудничество България – Сърбия 2014-2020**

Общ реализиран напредък по програмата към 31.12.2017 г. и напредък по приоритетни оси

Общият бюджет на програмата е 34 102 256 евро (66 698 215 лв.).

Първата покана за набиране на проектни предложения е била публикувана на 17 август 2015 г., с краен срок 18 януари 2016 г. и е била отворена за трите приоритетни оси. В рамките на крайния срок са получени 388 проекта. Сключени са общо **39 договора за субсидия** на обща стойност **18 499 166 евро**, разпределени по приоритетни оси както следва:

- ✓ ПО „Устойчив туризъм“ – 15 проекта (13 инвестиционни и 2 от типа „меки мерки“) на обща стойност 7 435 621 евро;
- ✓ ПО „Младежи“ – 12 проекта (7 инвестиционни и 5 от типа „меки мерки“) на обща стойност 4 559 854 евро;
- ✓ ПО „Околна среда“ – 12 проекта (11 инвестиционни и 1 от типа „меки мерки“) на обща стойност 6 503 691 евро.

Всички проекти са стартирали навреме и няма констатирани съществени рискове при тяхното изпълнение.

Информация за разплатените средства към бенефициенти към 31.12.2017 г. по приоритетни оси е налична в таблица № 1.

- **Планирани дейности до края на 2018 г.**

Втората покана за набиране на проектни предложения е била обявена на 22.01.2018 г. с краен срок за подаване на проектни предложения 23.04.2018 г. Общият бюджет на поканата е 12 121 602 евро. През 2018 г. ще бъде извършена оценка на постъпилите проектни предложения.

Предвижда се също така и извършването на средносрочна оценка на програмата.

❖ **Програма за трансгранично сътрудничество България – Турция 2014-2020**

- **Общ реализиран напредък по програмата към 31.12.2017 г. и напредък по приоритетни оси**

Общият бюджет на програмата е 29 642 896 евро (57 976 465 лв.).

Първата покана за набиране на проектни предложения е публикувана на 16 ноември 2015 г. с краен срок 16 март 2016 г. В рамките на крайния срок са били получени 195 проектни предложения.

Сключените договори за субсидия са **43** на обща стойност **9 992 285 евро**, разпределени по приоритетни оси както следва:

- Приоритетна ос 1 "Околна среда" – 16 договора на обща стойност 5 437 525 евро, от които 10 инвестиционни проекта и 6 проекта от типа „меки мерки“;
- Приоритетна ос 2 "Устойчив туризъм" – 27 договора на обща стойност 4 554 760 евро, от които 6 инвестиционни проекта и 21 проекта от типа „меки мерки“;

Всички проекти стартираха навреме и няма констатирани съществени рискове при тяхното изпълнение.

Информация за разплатените средства към бенефициенти към 31.12.2017 г. по приоритетни оси е налична в таблица № 2.

- **Планирани дейности до края на 2018 г.**

Втората покана за набиране на проектни предложения е била обявена на 10.01.2018 г. с краен срок за подаване на проектни предложения 11.04.2018 г. Общият бюджет на поканата е 15 650 351 евро. През 2018 г. ще бъде извършена оценка на постъпилите проектни предложения.

Предвижда се също така и извършването на средносрочна оценка на програмата.

❖ Програма за трансгранично сътрудничество България – Македония 2014-2020

- **Общ реализиран напредък по програмата към 31.12.2017 г. и напредък по приоритетни оси**

Общият бюджет на програмата е 19 461 690 евро (38 063 757 лв.).

На 23 септември 2015 г. е била обявена Първата покана за набиране на проектни предложения по трите приоритетни оси с краен срок 25 януари 2016 г., като в рамките на крайния срок са били получени 213 проектни предложения.

До настоящия момент са сключени **48 договора** за субсидия на обща стойност **10 335 473 евро**, разпределени по приоритетни оси както следва:

- Приоритетна ос 1 "Околна среда" – 14 договора на обща стойност 3 864 831 евро, от които 9 инвестиционни проекта и 5 проекта от типа „меки мерки“;

- Приоритетна ос 2 "Туризъм" – 17 договора на обща стойност 4 707 628 евро, от които 10 инвестиционни проекта и 7 проекта от типа „меки мерки“;
- Приоритетна ос 3 "Конкурентоспособност" – 17 договора от типа „меки мерки“ на обща стойност 1 763 014 евро.

Всички проекти стартираха навреме и към края на 2017 г. няма констатирани съществени рискове при тяхното изпълнение.

Основен проблем по програмата е голямото закъснение в изплащането на националното съфинансиране от страна на македонската държава. Това е причина за закъснения в изпращането на искания за плащане по програмата към ЕК, възстановяване на средства от страна на ЕК и съответно – недостиг на оборотен финансов ресурс за извършване на плащания към бенефициентите. След проведени редица срещи и разменена кореспонденция, в т.ч. и с ЕК, се очаква дължимите средства към момента да бъдат изплатени до края на до 15.02.2018 г.

Информация за разплатените средства към бенефициенти към 31.12.2017 г. по приоритетни оси е налична в таблица № 2.

- **Планирани дейности през 2018 г.** Втората покана за набиране на проектни предложения е била обявена на 09.02.2018 г. с краен срок за подаване на проектни предложения 11.05.2018 г. Общият бюджет на поканата е 6 917 631 евро. През 2018 г. ще бъде извършена оценка на постъпилите проектни предложения.

Предвижда се също така и извършването на средносрочна оценка на програмата.

Таблица № 1 Финансово изпълнение към 31.12.2017 г. в лева

Програма	Приоритетна ос	Общ бюджет	Сключени договори	Обща стойност на договорите	Общо плащания *	% на плащанията спрямо бюджета на програмата	Сертифицирани средства
България - Сърбия	ПО 1	23 344 376	15	14 542 811	2 852 023	12%	242 069
	ПО 2	16 674 556	12	8 918 299	2 485 416	15%	473 034
	ПО 3	20 009 463	12	12 720 114	2 364 593	12%	256 606
	ПО 4	6 669 820	3	2 189 888	474 365	7%	167 410
Общо		66 698 215	42	38 371 112	8 176 396	12%	1 139 119
България - Турция	ПО 1	26 089 409	16	10 634 875	1 623 808	6%	0
	ПО 2	26 089 409	27	8 908 336	1 811 171	7%	96 637
	ПО 3	5 797 647	3	2 033 154	670 017	12%	68 263
Общо		57 976 465	46	21 576 365	4 104 996	7%	164 900
България - Македония	ПО 1	13 322 316	14	7 558 952	3 049 567	23%	908 752
	ПО 2	15 225 503	17	9 207 320	2 754 656	18%	901 033
	ПО 3	5 709 563	17	3 448 155	2 036 666	36%	1 014 775
	ПО 4	3 806 376	3	1 793 756	452 315	12%	263 695
Общо		38 063 757	51	22 008 184	8 293 204	22%	3 088 254

*В т.ч. авансови и междинни

2. Информация относно програмите за териториално сътрудничество, за които Дирекция „Управление на териториалното сътрудничество“ изпълнява функциите на Национален орган и/или национално звено за контакт

Функциите на Дирекция „Управление на териториалното сътрудничество“ са свързани основно с осигуряване на националното съфинансиране на българските партньори, осъществяване верификация на разходите на българските партньори и администриране на нередности на територията на Република България.

❖ Програма за трансгранично сътрудничество ИНТЕРРЕГ V-A Румъния – България 2014-2020

- **Общ реализиран напредък по програмата към 31.12.2017 г.**

Програмата е одобрена на 12 февруари 2015 г. с решение № С(2015) 886 на ЕК и разполага с общ бюджет 258 504 125 евро (505 590 123 лв.).

Избраните тематични цели са формулирани в пет приоритетни оси: „Добре свързан регион“, „Зелен регион“, „Безопасен регион“, „Квалифициран и приобщаващ

регион“ и „Ефикасен регион“, които отговарят на нуждите и предизвикателствата на трансграничния регион.

Към момента се изпълняват 89 договора на обща стойност над 116 млн. евро в рамките на първа и втора покана за проектни предложения – инфраструктурни и меки мерки.

Приключи оценката на проектните предложения, подадени в рамките на Третата покана, като разполагаемият бюджет е на обща стойност 109 516 290 евро. На предстоящото заседание на Комитетът за наблюдение (22 март 2018 г. в гр. Велико Търново) ще бъдат одобрени за финансиране проектните предложения по Трета покана.

Финансов напредък:

За периода от началото на изпълнение на програмата до декември 2017 г. са извършени авансови плащания по сключени договори за национално съфинансиране, в общ размер от 9 490 674 лева.

- **Планирани дейности през 2018 г.**

Оценяване на подадените по трета покана проектни предложения.

- ❖ **Програма за трансгранично сътрудничество ИНТЕРРЕГ V-A Гърция – България 2014-2020**

- **Общ реализиран напредък по програмата към 31.12.2017 г.**

Общият бюджет на Програмата е 130 262 833 евро, от които средствата от Европейския фонд за регионално развитие са 110 723 408 евро (85 %) и 19 539 425 евро (15 %) - национално съфинансиране от двете партниращи държави.

По програмата се финансират проекти по четири приоритетни оси: „Конкурентен и иновативен трансграничен регион“, „Устойчив и приспособим към климата трансграничен регион“, „Трансграничен регион с подобрена взаимосвързаност“, „Трансграничен регион с висока степен на социално приобщаване“.

Към момента по Първа и Трета покана се изпълняват два стратегически проекта. Първият проект е за подобряване достъпността в трансграничния регион, в размер на 38 235 295 евро, с партньори от българска страна – Агенция „Пътна инфраструктура“ и Областна администрация Смолян, а от гръцка страна – „Егнатия одос“ АД. Вторият проект е за справяне с риска от наводнения в трансграничния регион на обща стойност 11 499 960 евро. Партньори от българска страна са областните администрации на Смолян,

Благоевград, Кърджали и Хасково, а от гръцка страна – Регион на Централна Македония, регион на Източна Македония и Тракия и децентрализирана администрация на Македония и Тракия. По Втора покана са одобрени за финансиране 49 проекта на обща стойност около 42 млн. евро (с участието на 97 български партньори), като към настоящия момент всички договори за субсидия са подписани. Четвърта покана за финансиране на стратегически проект включва бенефициенти от българска страна: Главна дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението“, МВР, Източнобеломорска и Западнобеломорска басейнова дирекция, МОСВ, Национален институт по метеорология и хидрология и областна администрация Благоевград. Общият бюджет на проекта е 5 500 000 евро. В рамките на удължения краен срок (15 декември 2017 г.) е било подадено стратегическото проектното предложение, като към момента тече неговата оценка.

Финансов напредък:

Към 31 декември 2017 г. са извършени авансови плащания по сключените договори за национално съфинансиране, в размер на 5 671 218 лв.

- **Планирани дейности през 2018 г.**

Сключване на договори за субсидия с одобрените проекти, както и сключване на договори за съфинансиране с българските партньори в одобрените проекти.

Предстои дискусия относно отваряне на покана по ПО 1 „Конкурентен и иновативен трансграничен регион“, в т.ч. обхват, дейности и потенциални бенефициенти.

❖ **Програма за ТНС „Балкани – Средиземно море“ 2014- 2020**

Програмата е одобрена с Решение на ЕК С(2015) 6619 от 25.09.2015 г., а бюджетът ѝ е в размер на 39 727 652 евро (77 700 534 лв.). Подкрепят се проекти в рамките на две приоритетни оси: Приоритетна ос 1 „Предприемачество и иновации“ и Приоритетна ос 2 „Околна среда“.

По първата покана са одобрени 37 проекта с бюджет на обща стойност около 32,5 млн. евро. В 32 от финансираните проекти участват 50 български организации-партньори с общ бюджет 6,9 млн. евро. Към момента са сключени 30 договора за предоставяне на национално съфинансиране на стойност 1 294 428 лв.

Към 31.12.2017 г. са извършени авансови плащания по договори за национално съфинансиране на стойност 105 690,53 лв.

❖ Програма за ТНС „Дунав“ 2014-2020

Програмата е одобрена с решение на ЕК С(2015) 5953 от 20 август 2015 г. с бюджет в размер на 262 989 839 евро (514 363 416 лв.).

Програма „Дунав“ има четири приоритетни оси: Иновативен и социално ангажиран Дунавски регион, Околна среда и културно ангажиран Дунавски регион, Подобрена свързаност на Дунавския регион и Добре управляван Дунавски регион.

В проекти по Първа покана участват 62 български партньори с общ бюджет над 8 260 240 евро. Към момента са сключени 59 договора за предоставяне на национално съфинансиране на стойност 2 303 716,10 лв.

По Втора покана са подадени общо 127 проектни предложения с участието на 133 български партньори в 89 проектни предложения. В ход е оценка на подадените проектни предложения. Очаква се одобрение на проектите и подписване на договорите за финансиране в първата половина на 2018 г.

Поканата за проектни предложения по Фонда за разработка на проекти (ФРП) (Seed Money Facility - SMF) по Специфична цел 4.2 по програма за транснационално сътрудничество „Дунав“ 2014-2020 приключи на 07 декември 2017 г. Очаква се одобрение на проектите и подписване на договорите за финансиране в края на 2018 г.

Финансов напредък:

За периода от началото на изпълнение на програмата до декември 2017 г. са извършени авансови плащания по сключени договори за национално съфинансиране в общ размер от 1 600 816,48 лева.

❖ Съвместна оперативна програма за ТГС Черноморски басейн 2014–2020

Бюджетът на програмата е в размер на 53 942 456 евро (105 502 274 лв.).

Програмата има четири приоритета: „Съвместно насърчаване на бизнеса и предприемачеството в областта на туризма и културата“, „Увеличаване на трансграничните възможности за търговия и модернизация на селското стопанство и свързаните сектори“, „Подобряване на съвместния мониторинг по околна среда“, „Повишаване на осведомеността и съвместни действия за намаляване на речните и морски отпадъци“.

На заседание на СКН на 30.01.2018 г. са били одобрени 23 проекта за финансиране с участието на 20 български партньори, като предстои подписване на договорите за финансиране.

❖ **Програма за междурегионално сътрудничество „ИНТЕРРЕГ Европа“ 2014-2020**

Одобрена от ЕК на 11.06.2015 г. Бюджетът на програмата е в размер на 426 309 549 евро (833 789 005 лв.).

Програмата работи по четири теми - всички свързани с регионалното развитие: „Научноизследователска дейност, технологично развитие и иновации“, „Конкурентоспособност на малките и средните предприятия“, „Нисковъглеродна икономика“ и „Околна среда и ресурсна ефективност“.

В проекти по Първа покана участват 13 български организации-партньори с общ бюджет 2 135 951 евро. Подписани са всички договори за предоставяне на национално съфинансиране на стойност 626 623,95 лв.

По Втора покана – 9 български партньори, с общ бюджет 1 260 254 евро. Към момента са сключени 8 договора за предоставяне на национално съфинансиране на стойност 321 446,09 лв.

Трета покана - в ход е оценка на подадените проектни предложения. Очаква се одобрение на проектите и подписване на договорите за финансиране през март 2018 г.

Финансов напредък:

За периода от началото на изпълнение на програмата до декември 2017 г. са извършени авансови плащания по сключени договори за национално съфинансиране, в размер на 716 680,13 лева .

❖ **Програма за междурегионално сътрудничество ЕСПОН 2020**

Общ бюджет на програмата 48 678 851 евро

Програмата се изпълнява чрез един конкретен бенефициент – Европейска група за териториално сътрудничество ЕГТС ЕСПОН 2020. По Специфична цел (СЦ) 1 „Приложни изследвания“ се работи по 13 приложни изследвания, от които 6 са приключили през 2017 г. , едно ще приключи през 2018 г. и 6 през 2019 г. съгласно одобрения график. По Специфична цел (СЦ) 2 „Целеви анализи“ се работи по 9 целеви анализи, от които 3 приключиха през 2017 г. и 6 ще приключат през 2018 г. По Специфична цел 3 –

„Наблюдение и инструменти“ през 2017 г. започна изпълнението на 2 проекта, които ще приключат през 2020 г.

❖ Програма за междурегионално сътрудничество УРБАКТ III 2014-2020

Одобрена от ЕК на 12.12.2014 г. Бюджетът на програмата е в размер на 96 324 550 евро (188 394 445 лв.).

Програмата насърчава интегрирано устойчиво градско развитие чрез изграждане на мрежи от градове за обмяна на опит и добри практики. Всички дейности по програмата ще се извършват в рамките на специфичен инвестиционен приоритет от тематична цел 11 „Повишаване на институционалния капацитет и ефективна публична администрация“ чрез една-единствена Приоритетна ос – „Популяризиране на интегрираното устойчиво градско развитие“.

В Първата покана за набиране на проектни предложения за изграждане на „Мрежи за планиране на действия“ са одобрени 20 проекта, като в 4 от тях има български партньори – град Бургас с 2 проекта, град Смолян и град Варна, с общ бюджет около 110 000 евро.

По Втората покана за набиране на проектни предложения за изграждане на „Мрежи за изпълнение“ са одобрени 21 проекта за първа фаза, от които 20 продължават във втора фаза. От българска страна в 2 проекта участва Столична община.

На 14 септември 2017 г. е обявена покана за проектни предложения за „Мрежи за трансфер на добри практики“, насочени към адаптиране и обмен на установени добри практики между градовете на ЕС. Поканата е била отворена до 10 януари 2018 г. Очаква през април 2018 г. да бъдат одобрени за финансиране до 25 мрежи, като във всяка една от тях могат да участват до 8 града.

Финансов напредък:

Към 31.12.2017 г. са сключени три договора за национално съфинансиране (2 с община Бургас и 1 с община Варна), по които е извършено авансово плащане в размер на 34 599,74 лв. **Програма ИНТЕРАКТ III**

Общ бюджет на програмата 46 344 220 евро.

Основната цел на програмата е да повиши институционалния капацитет на органите, отговорни за изпълнението и управлението на програмите за европейско териториално сътрудничество чрез оказването на тематична експертиза.

8. Идентифицирани трудности и предприети мерки (с акцент върху избягване на риска от късен старт и спазване на правилото $n+2/n+3$)

Спазване на правилото $n+3$

По отношение прилагането на правилото $n+3$ за 2018 г. по Интеррег – ИПП програмите за трансгранично сътрудничество България – Сърбия, България – Турция и България – Македония на този етап не са идентифицирани рискове, които биха могли да доведат до освобождаването на средства.

Проблеми, произтичащи от прилагането на съществуващата нормативна уредба

Въвеждането на нов ред за обжалване на издадените решения от Ръководителя на Управляващия/Националния, във връзка с прилагането на ЗУСЕСИФ, има като резултат увеличаване на административната тежест за Управляващия/Националния орган, както и утежняване на процедурите по приключване и разплащане на проектите от програмен период 2007-2013, а от там и до приключването на самите програми.

Към 31.12.2017 г. е налична следната информация за съдебните производства, касаещи проекти по програмите за териториално сътрудничество:

През програмен период 2007-2013 има 30 съдебни производства на обща стойност 1 005 733,83 евро. В полза на МРРБ са 8 дела, 4 са в полза на бенефициента и 18, които се разглеждат и нямат произнасяне.

През програмне период 2014-2020 има 19 съдебни производства на обща стойност 154 303,75 евро. В полза на МРРБ са 5 дела и 14, които се разглеждат и нямат произнасяне.

Необходимо е да се отбележи, че въз основа на регламентите и подписаните двустранни меморандуми, спорните суми по програмите, които не се управляват от МРРБ са дължими към Управляващите органи. В този смисъл, Министерство на регионалното развитие и благоустройството е задължено да възстановява тези суми от бюджета си към сметки на Управляващите органи в Румъния и Гърция. Това създава допълнителна тежест за бюджета на министерството.

13. ФИНАНСОВ МЕХАНИЗЪМ НА ЕВРОПЕЙСКОТО ИКОНОМИЧЕСКО ПРОСТРАНСТВО, НОРВЕЖКА ПРОГРАМА ЗА СЪТРУДНИЧЕСТВО

1. Финансов механизъм на Европейското икономическо пространство (ЕИП) и Норвежкия финансов механизъм (НФМ) 2009 – 2014 г.

В рамките на двата финансови инструмента на България са предоставени общо 247.6 млн. лв. (153.7 млн. лв. по Финансовия механизъм на ЕИП и 93.9 млн. лв. по Норвежкия финансов механизъм) за финансиране на проекти и инициативи по 16 програми. 5 програми са приключили в срок до 30.04.2017 г., а останалите 11 програми приключиха до 31 декември 2017 г.

По първите 5 програми са били изготвени финални доклади в срок до 30.06.2017 г., като до момента е одобрен финалният доклад по програма – БГ 14 „Изграждане на капацитет и сътрудничество в съдебната власт“.

По останалите 11 програми всички проекти с изключение на три удължени проекта по програми БГ 02 и БГ 07, приключиха до 30.04.2017 г. До 31.12.2017 г. е бил крайният срок за допустимост на разходите на програмно ниво, което включва разходи за управление и разходи по фондовете за двустранни отношения на национално ниво. До 28.02.2018 г. следва да бъдат представени финалните отчети по всички програми.

По отношение на три проекта (информационната система за водите на МОСВ, доставка за оборудване за пренатална диагностика на МЗ и за дневен център „Иван Рилски“ на МЗ) периодът на изпълнение е бил удължен до 31.12.2017 г. В резултат от изключително високата мобилизация от страна на Програмните оператори, НКЗ и ОФМ и трите проекта са приключили успешно, което е изключително важен факт с оглед на гласуваното доверие от страните донори, както и за постигане на целите на програмите.

Един проект по програма БГ 08 – „Софийски Арсенал – Музей за съвременно изкуство“ на обща стойност 2 448 556 евро е бил прекратен, поради невъзможност за изпълнение в срок и бенефициентът е възстановил всички получени средства.

По последни данни на дирекция „Национален фонд“ към 31.12.2017 г. усвояемостта по двата механизма е 82,50%, като се включват само програмите, които се управляват на национално ниво. Общата усвояемост при включване на НПО фонда и програма „Иновации за зелена индустрия“ се очаква да достигне 85%. Следва да се има предвид, че в срок до 30.01.2018 г. програмните оператори имат право да извършват плащания по разходите си за управление, а срокът за допустимост на разходите по двустранния фонд на национално ниво е 30.04.2018 г., а по техническата помощ на национално ниво - 31.08.2018 г.

Най-добре представилите се програми с над 90% усвояемост са програма БГ 15 – „Корекционни услуги, вкл. без прилагане на мерки за задържане“ (94,7 %), програма БГ 11 „Институционално сътрудничество“ (93,09 %), програма БГ 06 „Деца и младежи в риск“

(92,25%), програма БГ 04 „Енергийна ефективност и възобновяема енергия“ (91,26%) и програма БГ 02 „Интегрирано управление на морските и вътрешни води“ (90.35%).

2. Финансов механизъм на Европейското икономическо пространство (ФМ на ЕИП) и Норвежки финансов механизъм (НФМ) 2014-2021 г.

От страните донори са одобрени идейните концепции по следните програми:

- Програма „Местно развитие, намаляване на бедността и подобро включване на уязвими групи“;
- Програма „Правосъдие“;
- Програма „Вътрешни работи“;
- Програма „Предприемачество в областта на културата, културно наследство и културно сътрудничество“;
- Програма „Околна среда и изменение на климата“

Програма „Енергия от възобновяеми източници, енергийна ефективност и енергийна сигурност“ е във финална фаза на одобрение.

По отношение на НПО фонда, който се управлява от ОФМ, се очаква сключване на договор с избрания Програмен оператор Фондация „Отворено общество“ в партньорство с: Работилница за гражданска инициатива и Тръста за социална алтернатива. По отношение на програма „Развитие на бизнеса, иновации и малки и средни предприятия“, управлявана от Иновация Норвегия, към момента е обявена процедура за набиране на проектни предложения за подкрепа за пътувания, с цел улесняване на двустранните партньорство между частни норвежки и български фирми. Очаква се подписване на програмното споразумение през м. март 2018 г. и стартиране на първите процедури за набиране на проектни предложения през м. април 2018 г.

Разработват се допълнителни документи във връзка с подготовката на програмното споразумение, вкл. структура за управление, анализ на риска, таблица с индикатори, описание и бюджети на предварително дефинираните проекти и комуникационен план.

Очаква се първите програмни споразумения да бъдат подписани през м. април – м. май 2018 г.

До края на 2018 г. се очаква да бъде проведена оценката и да се сключат договорите по предварително дефинираните проекти по програмите. Първите открити процедури могат да бъдат обявени в края на 2018 г. – началото на 2019 г. НКЗ отговаря и

за управлението на фонда за двустранни отношения, като ще стартира одобрението на предварително дефинирани проекти и подготовката на първите открити процедури.

Г) ОЦЕНКА НА ЕФЕКТИВНОСТТА ОТ ЕЛЕКТРОННОТО ПОДАВАНЕ НА ПРОЕКТНИ ПРЕДЛОЖЕНИЯ ПРЕЗ ИСУН 2020.

Оценка към 31.12.2017 г. на ефективността от електронното подаване на проектни предложения през ИСУН 2020.

Понастоящем информационната система ИСУН 2020 се използва от кандидатите и бенефициентите на общо 13 програми, като процесите по кандидатстване, оценка и отчитане на проектите са изцяло електронни. Проектните предложения изцяло подадени по електронен път са 95% от всички проекти или 15 694 от общо 16 520.

Екологичните ползи от въведената електронизация на процесите е значителна - спасяването на 1100 дървета; намаляване на потреблението на вода, генериране на над 4,5 тона по-малко отпадъци и намаляване на въглеродните емисии в атмосферата.

За осигуряване на адекватна подкрепа на кандидатите в процеса по електронното подаване на проектни предложения през ИСУН 2020 е създадено Хелпдеск звено в рамките на дирекция „Централно координационно звено“, което осигурява по-бързо и качествено обработване на заявките при наличие на крайни срокове за кандидатстване по открити процедури. Съвременните комуникационни средства предоставят възможност Хелпдеск звената да работят гъвкаво и в съответствие с работното време на гражданите. ИСУН 2020 функционира в работен режим 24/7 и потребителите работят в системата по всяко време. Поради тази причина и с оглед гарантиране на успешното подаване на проектни предложения, служителите на звеното отговарят ежедневно на въпроси и оказват съдействие на кандидати извън нормативно установеното работно време.

В допълнение към наличните в системата Ръководства за работа с ИСУН 2020 и с оглед подпомагането на кандидатите при електронното подаване на проектни предложения през ИСУН 2020 в рамките на звеното за служителите са създадени видео-ръководства за работа със системата, които нагледно демонстрират всички функционалности на електронното кандидатстване.

В резултат от предприетите мерки се наблюдава по-структуриран, ефективен и ефикасен процес на работа, доказателство, за което са резултатите от последната анкета сред потребителите на електронните услуги на ИСУН 2020, показваща 91%

удовлетвореност от работата на помощното звено на системата ИСУН 2020. В допълнение, в рамките на 2017 г. успешно са обработени над 1 300 заявки на потребители на системата.

Електронното кандидатстване осигурява по-висока публичност на процесите и предоставя улеснена възможност повече кандидати успешно да подадат проектните си предложения. През програмен период 2014-2020 (първите 4 години) към края на 2017 г. са подадени с 25% повече проектни предложения в сравнение с първите 4 години от програмен период 2007-2013 г., което недвусмислено демонстрира положителните ефекти от въвеждането на електронно кандидатстване по програмите, финансирани от ЕС.

Д) ЗАКОНОДАТЕЛНА РАМКА ЗА УСВОЯВАНЕ НА СРЕДСТВАТА ОТ ЕСИФ

ЗУСЕСИФ е основна мярка за подобряване на процесите, създаване на предсказуема среда, оптимизиране на системата за управление на средствата от Европейския съюз и повишаване на нейната ефективност и ефикасност както и за създаване на предпоставки за успешното изпълнение на програмите, съфинансирани от ЕСИФ през настоящия и следващите програмни периоди. Чрез него бе създадена трайна регулация на обществените отношения, свързани с управлението на средствата от ЕСИФ на национално ниво.

Чрез закона се преодоля съществуващата фрагментарност на нормативната уредба, засягаща управлението на европейските средства и са се въвели опростени процедури на основата на ясно разписани срокове, формуляри и други правила с ефект намаляване на административната тежест и ефективна съдебна защита за бенефициентите.

Законът е създал и редица важни предпоставки за осигуряване на положителни резултати от прилагането му по отношение на бенефициентите - ясно развит принцип на партньорство, установени ясни административно-правни отношения между управляващите органи и бенефициентите.

Формална оценка на въздействие на Закона за управление е рано да бъде извършвана. Съгласно разпоредбите на Закона за нормативните актове такава се извършва в срок пет години от приемането на нормативния акт, докато ЗУСЕСИФ е в сила от едва две години.

Въпреки това от практиката до момента могат да бъдат категорично изведени някои положителни резултати от прилагането му:

- Постигнато максимално кодифициране и унифициране на правилата, уреждащи обществените отношения, свързани с дейностите по координация, изпълнение, мониторинг и контрол на средствата от ЕСИФ;
- За първи път е бил въведен публично-правният режим в отношенията между управляващите органи и бенефициентите на финансова подкрепа, съответстващ на установените принципи в регулацията на публичните средства;
- Установяването на ясни административно-правни отношения и въвеждането на съкратени срокове при съдебния контрол, осъществяван от административните съдилища, стимулира законосъобразното и ефективно усвояване на европейските средства.

Законът е приложим и по отношение на Програмата за развитие на селските райони и насърчава нейното интегриране в общата рамка за управление на средствата от ЕСИФ, включително използване на ИСУН 2020 по отношение на всички инвестиционни мерки и подхода WOMP.

През 2017 г. в резултат на натрупаната практика в прилагането на закона е била установена необходимост от прецизиране на отделни разпоредби с цел минимизиране на риска от разнопосочен подход в някои процеси по управление на средствата от ЕСИФ. С направените изменения в ЗУСЕСИФ е била рационализирана административната практика, са били прецизирани текстове, свързани с финансовото управление и контрол и е било обезпечено прилагането на принципа за добро финансово управление и по отношение на националното съфинансиране по програмите.

Приложение

Информация относно Програмен период 2014 – 2020 г., предоставена от Сертифициращия орган за ЕСИФ – дирекция „Национален фонд“

Към 31.12.2017 г. по 8-те Оперативни програми съфинансирани от ЕФРР, ЕСФ и КФ на ЕС, както и по Оперативна програма за храни и/или основно материално подпомагане от Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица, публичните разходи, декларирани пред ЕК със Заявления за плащане възлизат на 11,03% от бюджета и са, както следва:

ОП / Фонд	валута	Бюджет по ОП	Обща сума на публичните разходи, декларирани пред ЕК към 31.12.2017 г.	% на изпълнение към 31.12.2017 г.	Обща сума на публичните разходи, декларирани пред ЕК през 2017 г.	% на изпълнение за 2017 г.
1	2	3	4	5	6	7
1. ОП "Транспорт и транспортна инфраструктура" / ЕФРР и КФ	лева	3 691 799 791	464 421 198	12,58%	304 455 664	8,25%
ЕФРР	лева	1 057 901 334	269 004 774	25,43%	112 037 324	10,59%
КФ	лева	2 633 898 457	195 416 424	7,42%	192 418 340	7,31%
2. ОП "Околна среда 2014-2020" / ЕФРР и КФ	лева	3 462 564 946	118 202 584	3,41%	112 540 673	3,25%
ЕФРР	лева	854 132 266	25 195 134	2,95%	21 402 626	2,51%
КФ	лева	2 608 432 680.	93 007 450	3,57%	91 138 046	3,49%
3. ОП "Наука и образование за интелигентен растеж" /ЕФРР и ЕСФ	лева	1 371 383 548	-	-	-	-
ЕФРР	лева	560 014 273	-	-	-	-
ЕСФ	лева	811 369 275	-	-	-	-
4. ОП "Региони в растеж" / ЕФРР	лева	3 018 201 872	151 513 153	5,02%	151 513 152	5,02%
5. ОП "Развитие на човешките ресурси 2014-2020" / ЕСФ	лева	2 136 251 556	368 464 859	17,25%	213 808 101	10,01%
6. ОП "Иновации и конкурентоспособност" / ЕФРР	лева	2 484 169 903	521 222 765	20,98%	354 827 154	14,28%
7. ОП "Инициатива за малки и средни предприятия" /ЕФРР	лева	199 494 660	186 457 684	93,46%	-	-
8. ОП "Добро управление" / ЕСФ	лева	657 001 641	23 571 617	3,59%	20 714 146	3,15%
9. ОП "Фонд за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица"	лева	241 177 458	70 728 833	29,33%	58 784 405	24,37%
Общо:		17 262 045 375	1 904 582 693	11,03%	1 216 643 294	7,05%

През 2017 година Сертифициращият орган е изпратил към ЕК 71 Заявления за плащане по 8-те оперативни програми, като с тях са декларирани 7,05% от бюджета.

Към 15.02.2018 г. Сертифициращият орган е изпратил чрез системата SFC 2014 Годишни счетоводни отчети за приключване на третата счетоводна година (01.07.2016-30.06.2017 г.):

- по оперативните програми, финансирани от ЕФРР, ЕСФ и КФ и ОП за храни и/или основно материално подпомагане от ФЕПНЛ, както следва:

Фонд	валута	ГСО 2016/2017 БФП
Европейски фонд за регионално развитие		
1.ОП "Иновации и конкурентоспособност"	лева	387 119 602
2.ОП "Инициатива за МСП"	лева	186 457 684
3. ОП "Региони в растеж"	лева	110 235 336
4. ОП "Транспорт и транспортна инфраструктура"	лева	118 352 994
5. ОП "Околна среда"	лева	19 575 634
6. ОП "Наука и образование за интелигентен растеж"	лева	-
Кохезионен фонд		
1. ОП "Околна среда"	лева	45 827 744
2. ОП "Транспорт и транспортна инфраструктура"	лева	129 903 624
Европейски социален фонд		
1. ОП "Наука и образование за интелигентен растеж"	лева	-
2.1. ОП "Развитие на човешките ресурси"	лева	114 180 530
2.2 Инициатива за младежка заетост	лева	58 697 466
3. ОП "Добро управление"	лева	12 921 142
Фонд за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица		
1. ОП за храни и/или основно материално подпомагане	лева	48 068 453
Общо:		1 231 340 209

- по програмите за трансгранично сътрудничество по външните граници на ЕС както следва:

ОП ТГС	Валута	ГСО 2016/2017 (без частни средства)
1	2	3
1. ТГС България - Сърбия	Евро	154 233,35 €
2. ТГС България – Турция	Евро	27 169,19 €
3. ТГС България – Македония	Евро	316 401,21 €
Общо:		497 803,75 €

Информация за извършените одитни ангажименти през 2017 г. от Изпълнителна агенция „Одит на средствата от ЕС“³⁴

През 2017 г. Изпълнителна агенция „Одит на средствата от ЕС“ е изпълнила успешно и с високо професионално качество ангажиментите, възложени от приложимите европейски регламенти, споразумения с донори и национални правила.

Одитната дейност на Одитния орган през този отчетен период е включвала одитни ангажименти по осем оперативни програми, съфинансирани със средства от СКФ на ЕС в програмен период 2007-2013, девет оперативни програми, съфинансирани със средства от ЕСИФ и Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица в програмен период 2014-2020, както и програмите за териториално сътрудничество, Програми „Еразъм +“, „Учене през целия живот“, „Младежта в действие“, Фонд „Солидарност“, Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство и Норвежкия финансов механизъм и Българо-Швейцарската програма.

За всички програми, които ИА ОСЕС одитира, през 2017 г. са изпълнени 62 одитни ангажимента, в резултат на които са издадени 420 одитни доклада.

I. ДЕЙНОСТИ ПО ПРОГРАМИТЕ ЗА ПРОГРАМЕН ПЕРИОД 2014-2020

1. Годишни контролни доклади от февруари 2017 г.

През месец февруари 2017 г. Одитният орган издаде и представи на ЕК чрез SFC 2014 годишни контролни доклади и годишни становища за счетоводната 2015-2016 г. по всички основни оперативни програми по ЕФРР, КФ, ЕСФ и ФЕПНЛ: оперативните програми „Иновации и конкурентоспособност“, „Добро управление“, „Транспорт и транспортна инфраструктура“, „Околна среда 2014-2020“, „Наука и образование за интелигентен растеж“, „Развитие на човешките ресурси 2014-2020“, „Региони в растеж“, „Инициатива за малки и средни предприятия“, ОП за храните и основното материално подпомагане, както и по трите Програми за трансгранично сътрудничество „България-Сърбия“, „България-Турция“ и „България-Македония“ 2014-2020.

³⁴ Към доклада е приложен и Анализ на нередностите в областта на обществените поръчки, установени от Одитния орган при одитите за приключване на оперативните програми за програмен период 2007 – 2013

Докладите обобщават резултатите от извършената основно през 2016 г. одитна работа. Същите са били приети без забележки от ЕК.

2. Одити на системите за управление и контрол

През 2017 г. са били извършени **втори поред системни одити** за програмния период в Управляващите органи по 6 оперативни програми – ОП „Транспорт и транспортна инфраструктура“, ОП „Околна среда 2014-2020“, ОП „Иновации и конкурентоспособност“, ОП „Добро управление“, ОП „Развитие на човешките ресурси 2014 – 2020“ и ОП за храните и основното материално подпомагане (ОПХ). В съответствие с извършената оценка на риска в одитните стратегии по посочените програми, обхватът на одитната дейност включва различни ключови изисквания към системите за управление и контрол на УО - избор на проекти (ОПИК и ОПХ), верификация на разходите (ОПРЧР, ОПДУ и ОПХ), изготвяне на декларацията за управлението и на годишното обобщение (ОПРЧР, ОПДУ, ОПОС, ОПИК, ОПТТИ и ОПХ), ефективно прилагане на пропорционални мерки за борба с измамите (ОПДУ, ОПИК, ОПОС и ОПХ). Не са установени грешки с финансов ефект. В докладите са дадени препоръки за подобряване на системите за управление и контрол, като по-голямата част от тях са изпълнени до издаването на окончателните одитни доклади през месец юни 2017 г.

През отчетния период Одитният орган е извършил **първи системни одити** на Управляващия орган по Програмите за трансгранично сътрудничество „България-Сърбия“, „България-Турция“ и „България-Македония“ 2014-2020 и на Управляващия орган на ОП „Региони в растеж“. Тези одити съответно са обхванали всички ключови изисквания към системите за управление и контрол на УО, по които има приключили процеси към началото на одитния ангажимент - разделяне на отговорностите, избор на проекти, насоки към бенефициентите и одитна пътека (за двата органа), както и верификация на разходите и пропорционални мерки за борба с измамите (за УО на ОПРР). В системата за верификация на разходи по обществени поръчки на ОПРР е установен пропуск за коригирането, на който Управляващият орган е предприел адекватни корективни мерки и изпълнението им е проследено до издаването на окончателния доклад. Съответно становището за двата органа е, че системите функционират ефективно - доклади от месец август 2017 г. за ОПРР и месец юни 2017 г. за трансграничните програми.

Одитният орган е извършил и **първите хоризонтални системни одити**:

- Дирекция „Национален фонд“ на МФ е била одитирана в качеството ѝ на Сертифициращ орган за период 2014-2020 по оперативните програми, съфинансирани от ЕФРР, ЕСФ, КФ,

Инициативата за младежка заетост и Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица. Обхванати са били всички ключови изисквания за СО - разделение на функциите и система за докладване и мониторинг, процедури за изготвяне и подаване към ЕК на заявления за плащане, поддържане на подходящи компютаризирани записи за декларираните разходи и за съответните публични средства, подходяща и пълна отчетност за подлежащите на възстановяване суми, възстановените суми и отменените суми, както и подходящи процедури за изготвяне на отчетите и сертифициране на тяхната пълнота, точност и достоверност. В обхвата са включени и проверки на годишните счетоводни отчети към ЕК (одит на отчетите) по всички програми. Предложени са корективни действия за установените пропуски в одитната следа и документирането и всички препоръки са изпълнени до издаването на окончателния одитен доклад от месец май 2017 г.

- Одитният орган е извършил одит на Информационната система за управление и наблюдение ИСУН и счетоводната система SAP. Одиторските процедури са обхванали всички Управляващи органи, Сертифициращия орган и Централното координационно звено в Администрацията на МС, както и дирекция „Информационни системи“ в МФ. Целта е била да се оцени за всички оперативни програми Ключово изискване 6 „Надеждна система за събиране, записване и съхранение на данни за целите на мониторинга, оценяването, финансовото управление, верификация и одитите, включваща връзки с електронните системи за обмен на данни с бенефициентите“, съгласно изискванията на чл. 72, 112, 122, 125 и 140 от Регламент № 1303/2013. Формулирани са констатации и препоръки за оптимизиране на функционалностите, осигуряване на одитна следа за договорените, разплатените и сертифицираните разходи, съответствие на данните в счетоводната и информационната система и др. Част от препоръките са изпълнени към издаването на окончателния доклад през месец април 2017 г. Една от най-важните корективни мерки касае осигуряване на достатъчен капацитет за функционирането, поддръжката и развитие на функционалностите на ИСУН в рамките на програмен период 2014-2020 и към месец януари 2018 г. същата е в процес на изпълнение.

Системните одити са извършени в съответствие с Указанието относно общата методология за оценка на системите за управление и контрол в държавите членки (EGESIF_14-0010/18.12.2014) на ЕК. В резултат на извършената в системните одити работа Одитният орган е оценил системите за управление и контрол за посочените програми и органи като ефективни и работещи (категория 2, която съответства на високо ниво на сигурност

съгласно цитираното указание). Окончателните доклади са били съответно представени на ЕК чрез системата SFC 2014.

2. Одити на операциите

Одитният орган е извършил одити на операциите по 7 основни оперативни програми и по трите програми за трансгранично сътрудничество, за които през счетоводната година от 1.07.2016 г. до 30.06.2017 г. са сертифицирани разходи към ЕК.

Обхватът на извършените одити на операциите и резултатите от тях (от основни и допълнителни извадки) към месец декември 2017 г. са следните:

Програма	Разходи популация одити операциите счетоводната година 2016 – 2017 (лева)	Брой искания за плащане в извадките	Разходи в извадките – лева и % от разходите в популацията		Брой проекти в извадките	Брой проверени ОП в извадките	Брой ОП с финансови корекции от УО (от к.7)	Брой ОП с финансови корекции от Одитния орган (от к.7)	Общ бр. грешки с ф.влияние на Одитния орган (ОП други)	Общо проектирано ниво на грешка по програмата
			(лева)	%						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Транспорт и транспортна инфраструктура	252 311 586,99	6	53 498 341,13	21,20	6	10	4	3	4	0,64%
Околна среда	65 947 884,11	10	27 330 910,27	41,44	7	10	2	4	4	0,92%
Региони в растеж	113 484 831,61	8	102 790 573,08	90,58	8	4	2	2	4	0,22%
Иновации и конкурентоспособност	545 390 494,19	33	134 913 065,94	24,74	30	28	0	5	5	1,33%
Добро управление	12 980 384,06	15	8 481 539,64	65,34	8	5	1	1	1	0,46 %
ОП „Развитие а човешките ресурси“	173 051 229 ,63	30	81 380 148,58	47,03	20	9	0	3	5	0,17 %
Храни и основно материално подпомагане	48 109 717,98	30	37 062 364,19	77,00	23	18	1	6	11	0,27%
ТГС програми на България със Сърбия, Македония и Турция	644 849,95	8	263 725,00	40,90	7	14	0	0	1	4,64 %
Общо	1 211 920 977,57	140	445 720 667,83	36,78	109	98	10	24	39	

За горните проверки през 2017 г. са издадени 112 предварителни доклади за резултатите от проверка на проект и 106 окончателни доклада (останалите 6 бр. окончателни доклади са издадени в началото на януари 2018 г.).

По време на одитите са проверени 98 процедури за избор на изпълнител и по 39 от тях са установени грешки с финансово влияние, които не са констатирани от Управляващите органи и Сертифициращия орган. Окончателните доклади за резултатите от проверки на

проекти са предоставени на Управляващите органи и Сертифициращия орган за отразяване в Годишните счетоводни отчети.

Видно от резултатите по-горе, за ТГС програмите общото проектирано ниво на грешка е над прага на същественост от 2 % и принципно предполага издаване на мнение с резерви (в зависимост от предприетите мерки за ограничаване на остатъчния риск) и екстраполирани финансови корекции. Високата грешка се дължи на системен пропуск с финансово влияние в ПТГС България-Македония поради обстоятелството, че сумите на македонския публичен принос са включени във финалното междинно заявление за плащане по програмата към ЕК, без Националния партниращ орган да ги е изплатил на македонските партньори по проектите и поради това са недопустими, съгласно чл. 135, т. 1 във връзка с чл.126 и чл.131, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 1303/2013 г. През месец януари 2018 г. са предприети корективни действия от Националния партниращ орган, Управляващия и Сертифициращия органи. Към датата на издаване на годишния контролен доклад 15.02.2018 г. са получени и проверени одиторски доказателства за изплащане на част от сумите на македонските партньори. В резултат съответно общото проектирано ниво на грешка по трите програми за ТГС е 1,83%, а за ПТГС България-Македония - 2,56%. С цел да намали грешката, Сертифициращият орган е приспаднал съответната сума от Годишния счетоводен отчет, заедно с кореспондиращите разходи на българските партньори по засегнатите проекти. В резултат на предприетите мерки до изготвянето на Годишния контролен доклад, грешката е снижена под 2 % и е издадено годишно становище по програмата без резерви.

3. Проекти на Годишни контролни доклади от декември 2017 г.

През месец декември 2017 г. на база на резултатите от извършената одитна дейност, Одитният орган издаде 12 бр. проекти на годишни контролни доклади за счетоводната 2016-2017 г. по оперативните програми „Иновации и конкурентоспособност“, „Добро управление“, „Транспорт и транспортна инфраструктура“, „Околна среда 2014-2020“, „Наука и образование за интелигентен растеж“, „Развитие на човешките ресурси 2014-2020“, „Региони в растеж“, „Инициатива за малки и средни предприятия“, ОП за храните и основното материално подпомагане, както и трите програми за трансгранично сътрудничество. Проектите са били съответно представени на Управляващите органи и Сертифициращия орган.

За всички изброени програми Одитният орган е издал през месец февруари 2018 г. съответно Годишни контролни доклади и Годишни становища без резерви, като само за

ОП „Наука и образование за интелигентен растеж“ становището на Одитния орган е отказ от мнение поради липсата на декларирано пред ЕК разходи по програмата за счетоводната година 1.07.2016 г. – 30.06.2017 г.

4. Одити за акредитация

През 2017 г. ИА ОСЕС е извършила четири одита за акредитация и представи одитни доклади, както следва:

- Одит за акредитация на органите по Програмата за морско дело и рибарство (ПМДР)

В предварителния доклад от април 2017 г. са били формулирани констатации и са били дадени съответните препоръки за промяна на Описанието на СУК по програмата, с цел да се постигне съответствието му с изискванията на регламентите и оттам акредитация на последната оперативна програма за текущия програмен период. Допълнителни одиторски процедури са били извършени за посоченото описание, така и за проектите на актуализирани правила и процедури на Управляващия орган, Сертифициращия орган и Междинното звено. През месец октомври 2017 г., след преглед на последните актуални версии на посочените документи, Одитният орган издаде и представи на органа по акредитация доклад с положително становище.

- Одит за акредитация по Програмата за транснационално сътрудничество „Дунав 2014-2020“

Одитът се извършил в дирекция „Управление на териториалното сътрудничество“ в МРРБ в качеството ѝ на Национален партниращ орган. През месец октомври 2017 г. резултатите от одита са били представени на Унгарския Одитен орган (натоварен с функциите на Одитен орган по програмата) с положително становище.

- Одит за акредитация по Програмата за трансгранично сътрудничество „Интеррег V-A Гърция - България“ 2014-2020

Одитният орган е прегледал и оценил описанието на системите и процедурите на Националния орган спрямо изискванията за акредитация. Резултатите от извършените проверки с положително одиторско мнение са изпратени през месец септември 2017 г. на Гръцкия Одитен орган.

- Одит за акредитация Съвместната оперативна програма за трансгранично сътрудничество по Европейски инструмент за съседство „Черноморски басейн 2014-2020“.

Одитната дейност е обхванала правилата и процедурите на дирекция „Управление на териториалното сътрудничество“ в качеството ѝ на Национален орган и на Звено за

контрол и контакт по програмата. През месец юли 2017 г. резултатите от одита са били представени на Румънския Одитен орган (натоварен с функциите на Одитен орган по програмата) с положително становище.

II. ДЕЙНОСТИ ПО ПРОГРАМИ ОТ ПРОГРАМЕН ПЕРИОД 2007-2013

1. Системни одити за програмен период 2007-2013

Във връзка с приключването на основните оперативни програми, съфинансирани от ЕФРР, ЕСФ, КФ и ЕФР за програмен период 2007-2013, Одитният орган е извършил 11 регулярни системни одити съгласно Насоките за приключване на период 2007-2013 за ЕФРР, ЕСФ и КФ и Насоките за приключване по Европейския фонд за рибарство.

Установените отклонения са били комуникирани текущо с одитираните Управляващи и Сертифициращи органи. Този избран от Одитния орган подход даде възможност на одитираните организации да предприемат своевременни действия за коригиране на слабостите още преди издаването на предварителните доклади, както и изпълнение на всички препоръки до издаването на окончателните доклади. Усилията, паралелната работа и координацията на Одитния орган с другите органи, отговорни за приключването на оперативните програми, са осигурили възможност за представяне на становища по предварителните доклади и издаване на финални доклади от системните одити в кратки срокове, така че резултатите да бъдат включени в окончателните контролни доклади по програмите, както следва:

- (1) одит на Управляващия орган (УО) по ОП „Развитие на човешките ресурси“ - финален доклад от 29.03.2017 г.;
- (2) одит на УО по ОП „Регионално развитие“ - финален доклад от 28.03.2017 г.;
- (3) одит на УО по ОП „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ - финален доклад от 29.03.2017 г.;
- (4) одит на УО по ОП „Околна среда“ - финален доклад от 30.03.2017 г.;
- (5) одит на УО по ОП „Транспорт“ - финален доклад от 24.03.2017 г.;
- (6) одит на УО по ОП „Техническа помощ“ - финален доклад от 27.03.2017 г.;
- (7) одит на УО по ОП „Административен капацитет“ - финален доклад от 21.03.2017 г.;
- (8) одит на УО по ОПРС „Рибарство“ - финален доклад от 28.03.2017 г.;

(9) одит на Сертифициращия орган по СКФ д-я „Национален фонд“ в МФ - финален доклад от 29.03.2017 г.;

(10) одит на Сертифициращия орган по ОПРС „Рибарство“ в ДФЗ - финален доклад от 28.03.2017 г.;

(11) одит за приключване по финансовите инструменти по ОПК и ОПРР – съответно по инициативите Джереми и Джесика - финален доклад от 30.03.2017 г.

Одитният орган извършил регулярен системен одит по програмите за ТГС „България - Македония“, „България - Турция“ и „България - Сърбия“ за програмен период 2007-2013 г. Резултатите от одита са били представени в доклад, издаден на 18.10.2017 г. Предвид установени пропуски с финансово влияние в разходите за техническа помощ на Националния партниращ орган по програма ТГС „България - Македония“, одиторите от българския и македонския Одитни органи са извършили допълнителни проверки с цел да се установи липсата или наличието на системна грешка за предходни периоди, като резултатите и извършеният анализ са позволили издаването на неквалифицирано одиторско мнение.

2. Одити на операциите/проектите за програмен период 2007-2013

2.1. По оперативните програми, съфинансирани от ЕФРР, ЕСФ и КФ

В обхвата на одитите по приключване по осемте основни оперативни програми, съфинансирани от Европейския фонд за регионално развитие, Кохезионния фонд, Европейския социален фонд и Европейския фонд за рибарство, изпълнени през 2016 г. и 2017 г., са включени 238 проекта. По време на тези одитни ангажименти одиторите от Изпълнителна агенция „Одит на средствата от ЕС“ са извършили проверки на 708 процедури за възлагане на обществени поръчки по ЗОП (отм.) и процедури за избор на изпълнител по ПМС № 55/2007 г., ПМС № 69/2013 г. или ПМС № 118/2014 г. В резултат на извършените проверки Одитният орган е установил грешка в одитираните разходи (нарушение/я, представляващо нередност по Насоките) и следователно е предложил прилагане на финансови корекции върху разходите по 136 засегнати договора за доставки, услуги или строителство, сключени в резултат на проверените процедури. Тези нарушения не са били констатирани от Управляващите органи в процеса по верифициране на разходите. Посочените грешки са коригирани и корективните мерки са взети предвид при изчисляване на остатъчното ниво на грешка в Окончателния контролен доклад и декларация за приключване на съответната оперативна програма за програмен период 2007-2013 г. (обобщена информация за всяка програма е представена в т.3 по-долу).

Информация за проверените процедури и тези, в които са установени нарушения по оперативни програми, е представена в следната таблица:

Оперативна програма	Брой проверени проекти от Одитния орган	Брой проверени обществени поръчки от Одитния орган	Брой на поръчките с нарушения с финансов ефект (от к.3)	Брой на поръчките (от к.4) с грешка в одитираните разходи ³⁵
1	2	3	4	5
1. Регионално развитие	18	86	46	21
2. Техническа помощ	20	35	11	8
3. Развитие на конкурентоспособността на българската икономика	36	92	20	8
4. Транспорт	15	68	18	6
5. Околна среда	54	295	184	42
6. Развитие на човешките ресурси	31	48	21	19
7. Административен капацитет	30	54	27	19
8. ОП за развитие на сектор „Рибарство“	34	30	21	13
ОБЩО:	238	708	348	136

2.2. По програмите за трансгранично сътрудничество

През 2017 г. е извършен одит на операциите по програмите за ТГС „България - Македония“, „България - Турция“ и „България - Сърбия“ за сертифицираните разходи през 2016 г. В обхвата на извършените проверки, по които са връчени окончателни доклади през 2017 г., попаднаха 30 искания за плащане по 25 проекта. Установената грешка по програмите е под определения праг на същественост от 2 % и е издадено неквалифицирано мнение в Годишния контролен доклад към 31.12.2017 г.

3. Окончателни контролни доклади и декларации за приключване на оперативните програми за програмен период 2007-2013 г.

Всички грешки, установени от Одитния орган при одитите на операциите, са били коригирани от Управляващите органи или Сертифициращите органи и корективните мерки са отразени в окончателните салда по съответната програма. Корективните мерки са били проследени от Одитния орган в Сертифициращите органи и са били взети предвид при

³⁵ В колона 5 са поръчки, чиито нередности не са били установени и коригирани от Управляващите органи и Одитният орган е предложил за тях финансови корекции. В останалите поръчки от колона 4 Управляващите органи са констатирани и коригирани нередността преди проверките на Одитния орган.

изчисляването на остатъчните грешки по програмите преди издаването на окончателните контролни доклади, както следва:

- Окончателен контролен доклад и декларация за приключване по Оперативна програма „Административен капацитет“ представени на ЕК чрез SFC 2007 на 29.03.2017 г., ниво на остатъчния риск – 0;
- Окончателен контролен доклад и декларация за приключване по ОП „Транспорт“, представени на ЕК чрез SFC 2007 на 30.03.2017 г., ниво на остатъчния риск – 0;
- Окончателен контролен доклад и декларация за приключване по ОП „Техническа помощ“, представени на ЕК чрез SFC 2007 на 30.03.2017 г., ниво на остатъчния риск – 0,12 %;
- Окончателен контролен доклад и декларация за приключване по Оперативна програма „Регионално развитие“, представени на ЕК чрез SFC 2007 на 31.03.2017 г., ниво на остатъчния риск – 0,19 %;
- Окончателен контролен доклад и декларация за приключване по ОП „Околна среда“, представени на ЕК чрез SFC 2007 на 31.03.2016 г., ниво на остатъчния риск – 0;
- Окончателен контролен доклад и декларация за приключване по Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“, представени на ЕК чрез SFC 2007 на 31.03.2017 г., ниво на остатъчния риск – 0,39 %;
- Окончателен контролен доклад и декларация за приключване по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, представени на ЕК чрез SFC 2007 на 31.03.2017 г., ниво на остатъчния риск – 0,18 %;
- Окончателен контролен доклад и декларация за приключване по Оперативна програма за развитие на сектор „Рибарство“, представени на ЕК чрез SFC 2007 на 31.03.2017 г., ниво на остатъчния риск – 0.

4. Годишни контролни доклади по Програмите за ТГС „България-Македония 2007-2013“, „България-Турция 2007-2013“ и „България-Сърбия 2007-2013“

През декември 2017 г. Одитният орган е издал Годишни контролни доклади и годишни становища по трите програми. Изпълнението на препоръките на Одитния орган за индивидуални финансови корекции даде възможност предприетите от УО корективни действия да бъдат взети предвид при изчисляване на остатъчната грешка и същата е под

прага на същественост. Пред това издадените годишни становища са без резерви за трите програми за трансгранично сътрудничество. Документите са изпратени на ЕК чрез SFC 2007.

III. ОДИТНА ДЕЙНОСТ ПО ДРУГИ ПРОГРАМИ И ФОНДОВЕ

Сред одитната работа по други програми и други дейности се открояват следните по-важни резултати:

Финансов механизъм на Европейското икономическо пространство и Норвежки финансов механизъм (ФМ на ЕИП и НФМ) за програмен период 2014-2021 г.

Бил е извършен одит за оценка на съответствието на системите за управление и контрол на дирекция „Централно координационно звено“ в Администрацията на Министерския съвет дирекция „Национален фонд“ в Министерство на финансите, съответно в качеството им на Национално координационно звено и Сертифициращ орган по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство 2014–2021 г. и Норвежкия финансов механизъм 2014–2021 г. за България.

Резултатите от одита с положително одиторско мнение са изпратени през месец август 2017 г. на Националното координационно звено и Сертифициращия орган, съответно на донорите по двата финансови механизма.

Финансов механизъм на Европейското икономическо пространство и Норвежки финансов механизъм (ФМ на ЕИП и НФМ) за програмен период 2009-2014 г.

От Одитния орган са били планирани и стартираха 11 одити на системите в Програмните оператори, Националното координационно звено (НКЗ) и Сертифициращия орган по програмите за ФМ на ЕИП и НФМ, както следва:

- програма BG 01 с Програмен оператор (ПО) НКЗ в Администрацията на Министерския съвет;
- програма BG 11 с ПО в Администрацията на Министерския съвет;
- програма BG 02 с ПО Министерство на околната среда и водите;
- програма BG 03 с ПО Министерство на околната среда и водите;
- програма BG 04 с ПО Министерство на енергетиката;
- програма BG 07 с ПО Министерство на здравеопазването;
- програма BG 08 с ПО Министерство на културата;
- програма BG 06 с ПО Министерство на образованието и науката;

- програма BG 09 с ПО Министерство на образованието и науката;
- програма BG 12 с ПО Министерство на вътрешните работи;
- програма BG 13 с ПО Министерство на вътрешните работи;
- програма BG 14 с ПО Министерство на правосъдието;
- програма BG 15 с ПО Министерство на правосъдието.

Същевременно заедно със системните одити са стартирали и одити на операциите по всички изброени програми Сертифицираните през 2015 г. и 2016 г. разходи по двата финансови механизма, попаднали в обхвата на одитите на операциите, са общо в размер на 42 572 613 евро. Фактическите проверки по системните одити са приключили за всички програми и се извършва контрол на качеството върху одиторската работа. Предстои издаването на доклади.

Фонд „Солидарност“

За Фонд „Солидарност“ Одитният орган е извършил 2 одитни ангажимента и е издадел доклади с одиторско становище за законосъобразността на разходите и отчетите в съответствие с чл. 8, т. 3 на Регламент № 2012/2002 (окончателни доклади съответно от 31.03.2017 г. и от 27.11.2017 г.). Докладът и становището са изпратени на ЕК.

Програма „Еразъм +“

По програми „Еразъм +“, „Учене през целия живот“, „Младежта в действие“ и мрежите „Ecvet“ и „Eurodesk“ са били издадени годишни доклади и годишни становища за разходите през счетоводната 2016 г. същите са представени на Центъра за развитие на човешките ресурси (Национална агенция по програма „Еразъм+“) и на ЕК чрез Националния компетентен орган – министъра на образованието и науката на 15 март 2017 г.

През втората половина на 2017 г. е извършен системен одит по програма „Еразъм +“. Установени са някои несъществени пропуски и е дадена оценка, че системите за управление и контрол по програмата функционират добре, но са необходими някои подобрения. През м. август 2017 г. е издаден окончателния доклад от системния одит и същият е представен на Националния орган и Националната агенция.

За **ПТГС „Румъния-България 2007-2013“** Одитният орган е извършил извънредни одитни ангажименти по молба на Сметната палата на Румъния в качеството ѝ на отговорен за програмата одитен орган, както следва:

- одити на операциите по извадка от 10 искания за плащане (резултатите са били представени на Румънския Одитен орган на 24.03.2017 г.);
- одити на операциите по допълнителна извадка от 3 искания за плащане (резултатите са били представени на Румънския Одитен орган на 19.05.2017 г.);
- одит за проследяване на изпълнението на дадени препоръки от одитните ангажменти по програмата през програмен период 2007-2013 г. – във връзка с приключването на програмния период резултатите са били представени през месец март 2017 г.

По **ПЕТС „Гърция-България 2007-2013“** били са издадени окончателни одитни доклади с резултати от проверките в одит на операциите (II-ри период) на 3 проекта, представени на Гръцкия Одитен орган на 10.01.2017 г. и 21.03.2017 г. Извършен е бил и одит за приключване на програмния период, резултатите, от които са били изпратени на Гръцкия Одитен орган на 26.01.2017 г.

По **Българо-швейцарска програма за сътрудничество** е бил издаден окончателен доклад от одита на системите, представен на Швейцарското посолство на 12 януари 2017 г.

Одитният орган е изготвил и е представил на ЕК през м. февруари 2017 г. **Годишно обобщение по Фондовете за солидарност** за финансовата 2016 г.

IV. ДРУГИ ДЕЙНОСТИ

- **Актуализирана методология за осъществяване на одитните дейности по фондове и програми на ЕС**

Одитният орган оптимизира одитната дейност, като приложи подход на извършване на одити на операциите на два пъти чрез разделяне на разходите за счетоводната година (т.нар. дупериодна извадка) и използване на работата, извършена в рамките на одитите на системите при проверка на допустимостта на разходите по искания за плащане от извадката по ключовото изискване за верификация.

Новата методология за одити на системите и одити на операциите залегна в нова версия на Наръчника за одит на средствата от ЕС за период 2014-2020 от месец май 2017 г.

- **Анализ на нередностите в областта на обществени поръчки, установени от Одитния орган**

Изготвен е Анализ на нередностите в областта на обществените поръчки, установени от Одитния орган при одитите на операциите за приключване на оперативните програми за програмен период 2007-2013, извършени през 2016 и 2017 г.

Документът съдържа статистическа информация за обхвата на извършените проверки, описание на подхода при проверките и определяне на финансовото влияние на нарушенията, обобщено представяне на видовете установени нередности. В приложение е представено обобщение на срещаните в практиката на Одитния орган нарушения за ограничителни изисквания и насоки за избягването им. Посоченото приложение е изготвено предвид множеството отклонения за ограничителни изисквания и предвид препоръките на одиторите на Европейската комисия за предоставяне на пълна информация на всички заинтересовани относно грешките в тази област, относно примери за финансовите последици, до които водят, както и за предоставяне на насоки за коригирането и избягването на тези грешки в бъдеще.

Ежегодното разработване и разпространение на анализ на установените в одитната дейност нередности във връзка с обществените поръчки е високо оценено от ГД „Регионална и урбанистична политика“ на ЕК и е представено като пример за добра практика и превенция на Одитните органи от държавите-членки на ЕС.

▪ **Обучения, проведени от лектори от Одитния орган**

През 2017 г. Одитният орган продължи практиката си за споделяне на прилагания от него подход по извършването на проверки за спазване на законодателството в областта на обществените поръчки с цел повишаване на практическите умения на органите по контрол и бенефициентите на средства от ЕС.

През 2017 г. лектори – служители на ИА ОСЕС са провели 24 обучения, в които са взели участие 755 представители на: управляващи органи, сертифициращ орган, ВАС, ЦКЗ, НИП, Прокуратурата на Република България, министерства, агенции, общинска администрация – бенефициенти и други възложители по ЗОП. Основната част – 708 служители от посочения общ брой участници – са били обучавани относно нередности в обществените поръчки. Темите на обученията са включвали: подход на Одитния орган и ЕК при проверка на обществени поръчки; нарушения на законодателството за обществени поръчки, които водят до финансови корекции; нередностите и индикаторите за измама при обществените поръчки - опитът на Одитния орган по програмите, съфинансирани със

средства от ЕСИФ; подход на Одитния орган при извършване на одити на системите и одити на операциите.

Докладът е приет с 8 гласа „за“ на редовно заседание на КЕВКЕФ, проведено на 28 март 2018 г.

КРИСТИАН ВИГЕНИН

**ПРЕДСЕДАТЕЛ
КОМИСИЯ ПО ЕВРОПЕЙСКИТЕ
ВЪПРОСИ И КОНТРОЛ НА
ЕВРОПЕЙСКИТЕ ФОНДОВЕ**

ПРЕПОРЪКИ, КОМЕНТАРИ И БЕЛЕЖКИ

Препоръки от Петър Петров – зам.-председател на КЕВКЕФ в 44-то Народно събрание на Република България, гласувани и приети от КЕВКЕФ на редовно заседание, проведено на 28.03.2018 г.

Поради краткия срок след предоставянето в КЕВКЕФ към 44-то НС на Годишния доклад относно постигнатия напредък по програмите, съфинансирани със средствата на Европейския съюз и на страните от Европейското икономическо пространство за програмен период 2014-2020 г., препоръките по-долу ще засягат само Програмата за развитие на селските райони 2014-2020 (ПРСР 2014-2020).

Под римско I са приложени препоръки от по-общ характер, които засягат напредъка на ПРСР 2014-2020 по приоритети и проектозаконите, които биха оказали влияние върху изпълнението ѝ.

Под римско II е направена разбивка и са отправени препоръки за изпълнението на отделните мерки от ПРСР 2014-2020. В тази част допълнително е онагледен начинът, по който би трябвало да се представи следващият Годишен доклад чрез систематизиране на информацията респ. бюджетните стойности по всички мерки и подмерки на Програмата.

I. ПРЕПОРЪКИ ПО ОТДЕЛНИ ПРИОРИТЕТИ НА ПРСР 2014-2020

Приоритет 1: „Стимулиране на трансфера на знания и иновациите в областта на селското и горското стопанство и селските райони“

Препоръка:

- Да се стартират в пълен обем Мерки M1, M2 и M15 от ПРСР.

Приоритет 2: „Повишаване на жизнеспособността на земеделските стопанства и конкурентоспособността на всички видове селскостопанска дейност във всички региони, и насърчаване на новаторските технологии в селското стопанство и устойчивото управление на горите“

Препоръки:

- От УО на ПРСР да се възобнови практиката да се издава периодична информация за хода на изпълнението на ПРСР, където да са видни заложените средства от ЕС и националните доплащания по всяка една от мерките и подмерките в ПРСР за да се получава ясна представа за хода на изпълнението на програмата;
- Да се привърши процеса на модернизация на електронната информационна мрежа в МЗХГ и поделенията му. Сегашната дефрагментирана система затруднява силно комуникациите и приложението на иновативни решения и реално пречи на реализацията и контрола по ПРСР 2014-2020;
- Да се осигури он-лайн достъп до информационните масиви от общ характер на УО на ПРСР 2014-2020 иДФЗ;

- Да приключат процедурите по обработката и оценката от УО на ПРСР на проектни предложения от приеми през 2015 г. и 2016 г. и да се подпишат договори за изпълнение на проектите;

Приоритет 3: „Насърчаване на организацията на хранителната верига, включително преработката и предлагането на пазара на селскостопански продукти, на хуманното отношение към животните и управлението на риска в селското стопанство“

Препоръки:

- МЗХГ да подготви и да внесе повторно за приемане от НС, проект за закона за хранителните вериги;
- Да се ускорят процедурите по мерките, гарантиращи качествена преработка на храни и къси вериги от производителя до консуматора;
- Да се стартира Мярка 14 от ПРСР.

Приоритет 4: „Възстановяване, опазване и укрепване на екосистемите, свързани със селското и горското стопанство“

Препоръка:

Да се стартират в пълен обем Мерки М 8 и М 15.

Приоритет 6: „Насърчаване на социалното приобщаване, намаляването на бедността и икономическо развитие в селските райони“

Препоръки:

- Да се внесе в НС готвеният отдавна закон за браншовите организации в България;
- Да се скъсат сроковете и да се ускори работата по приемането на Поземления кодекс;
- Да се създаде общ фонд, който да включва средствата от ПРСР 2014-2020, както и средства от Оперативните програми, към които да се насочват новите проектни намерения;
- Да се създаде отделен управляващ орган в рамките на УО на ПРСР 2014-2020 само за ВОМР;
- Да се изготви общ правилник за финансиране на проекти от ПРСР 2014-2020 и Оперативните програми.

II. ПРЕПОРЪКИ ПО МЕРКИТЕ ОТ ПРСР 2014-2020

М 01 — Трансфер на знания и действия за осведомяване (член 14)

Мярка 1 се прилага със следните подмерки:

Подмярка 1.1. Професионално обучение и придобиване на умения;

Подмярка 1.2. Демонстрационни дейности и действия по осведомяване;

Подмярка 1.3. Краткосрочен обмен на опит в управлението на земеделски и горски стопанства и посещения на земеделски и горски стопанства.

Актуално състояние

По тази мярка от ЕС е одобрена сума в размер на 22 855 136,00 евро.

В Доклада няма данни за разплатени средства по мярката.

Препоръка :

- Да се предостави актуалното състояние на реализация на мярката.

М 02 — Консултантски услуги, услуги по управление на стопанство и услуги по заместване в стопанство (член 15)

Мярка 2 се прилага със следните подмерки:

Подмярка 2.1 „Помощ за предоставяне на консултантски услуги ”;

Подмярка 2.3. „Подкрепа за обучение на консултанти“.

По тази мярка от ЕС е одобрена сума в размер на 16 908 274,00 евро.

Актуално състояние :

Разплатените средства до 31.12.2017г. са 3 199 302,00 евро.

През 2017 г. е отворен прием по мярката.

В Годишния доклад няма информация има ли договорени средства по тази мярка.

Препоръка:

- Необходимо е да се даде информация и за размера на договорените средства.

М 04 — Инвестиции в материални активи (член 17)

Мярка 4 се прилага със следните подмерки:

Подмярка 4.1. „Инвестиции в земеделски стопанства“;

Подмярка 4.2. „Инвестиции в преработка/маркетинг на селскостопански продукти“;

Подмярка 4.3 „Възстановяване, реконструкция и модернизация на съществуваща или изграждане на нова инфраструктура за напояване и отводняване на земеделските земи, с цел повишаване на конкурентоспособността на земеделските стопанства“;

Подмярка 4.4 „Подпомагане на земеделски производители за непроизводствени инвестиции, необходими за функциониране на земеделските стопанства“.

Актуално състояние:

По тази мярка от ЕС е одобрена сума в размер на 668 401 926,00 евро.

Разплатените средства до 31.12.2017г. са 104 908 369,00 евро.

През 2017 г. не е отворен прием по мярката.

Подмярка 4.1. „Инвестиции в земеделски стопанства“

През програмния период са реализирани два приема на проектни предложения - през 2015 г. и 2016 г.

До 31.12.2017 г. процесът на разглеждане на проектни предложения по тези приеми все още не е приключил.

Препоръка:

- Да се предприемат мерки да приключи разглеждането на предложения от предишни приеми. В противен случай някои от проектите от приема през 2016 г. ще завършат, когато подадени през 2015 г. проектни предложения все още ще са в процес на разглеждане.

Подмярка 4.2. „Инвестиции в преработка/маркетинг на селскостопански продукти“

Направен е един прием на проектни предложения през 2015 г.

До 31.12.2017 г. процесът на разглеждане на проектни предложения по тези приеми не е приключил.

Препоръки:

- Напредъкът по реализацията на тази мярка да се ускори, защото тя е структуроопределяща, като не се намалява стойността на индикаторите;
- Да се приключи процеса на разглеждане на проектни предложения. Забавянето на модернизацията респективно изграждането на нови производствени мощности ще продължи да спъва развитието на секторите за производство на плодове, зеленчуци, месо и мляко;
- Да се направи промяна в критериите за оценка на новите проекти по Подмярка 4.2, които предстои да се разглеждат през 2018 г. В сегашния си вид критериите не допринасят за равнопоставеност между малки и големи проектни предложения и наклонят везните в полза на старите големи производители и оставя малък шанс за нови инвеститори;
- Да се направи промяна в наредбата за оценка на проектни предложения. Необходимо е предварително разпределяне на обявения ресурс по групи – например - месо, мляко, плодове, зеленчуци. Така ще е възможно УО на ПРСР да насочва повече инвестиции към по-слабо застъпени сфери на преработвателния сектор.

Подмярка 4.3 Възстановяване, реконструкция и модернизация на съществуваща или изграждане на нова инфраструктура за напояване и отводняване на земеделските земи, с цел повишаване на конкурентоспособността на земеделските стопанства;

В годишния отчет не е предоставена информация за хода на изпълнението на **Подмерки 4.3**

Препоръка:

- Да се ускори подготовката за отваряне на подмярката през 2018 г., по която планираните средства са за около 100 мил. евро.

Подмярка 4.4 Подпомагане на земеделски производители за непроизводствени инвестиции, необходими за функциониране на земеделските стопанства.

В годишния отчет не е предоставена информация за актуалното състояние по изпълнението на **Подмерки 4.4**

Препоръка:

- Да се ускори подготовката за отваряне на подмярката през 2018 г.

М 06 — Развитие на стопанствата и стопанската дейност (член 19)

Мярка 6 се прилага със следните подмерки:

Подмярка 6.1 Стартова помощ за млади земеделски производители и

Подмярка 6.3 Стартова помощ за развитието на малки стопанства

Актуално състояние:

По тази мярка от ЕС е одобрена сума в размер на 233 887 590,00 евро.

Разплатените средства до 31.12.2017 г. са 56 730 943,00 евро.

През 2017 г. не е отворен прием по мярката.

До сега са извършени приеми на проектни предложения през 2015 г. и 2016 г., като се изпълняват проекти по:

Подмярка 6.1 „Стартова помощ за млади земеделски производители“ и

Подмярка 6.3 „Стартова помощ за развитието на малки стопанства“

Препоръка:

- В Годишния доклад е нужна информация защо заложените по двете подмерки ресурси не са били покрити с проекти на 100%.

Подмярка 6.4 Подпомагане на инвестиции, свързани с неземеделски дейности на територията на селските райони.

Препоръка:

- Необходимо е още прецизиране на критериите, респективно разпределяне на ресурса по сектори за предстоящото отваряне на подмярката.

М 07 — Основни услуги и обновяване на селата в селските райони (член 20)

Мярка 7 се прилага със следните подмерки:

Подмярка 7.2 „Инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на всички видове малка по мащаби инфраструктура“;

Подмярка 7.3 „Широколентова инфраструктура, включително нейното създаване, подобрене и разширяване, пасивна широколентова инфраструктура и мерки за достъп до решения чрез широколентова инфраструктура и електронно правителство“.

Подмярка 7.4 „Инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на основни услуги на местно равнище за населението в селските райони, включително за отдих и културни дейности, както и на съответната инфраструктура“.

Подмярка 7.5 „Инвестиции за публично ползване в инфраструктура за отдих, туристическа информация и малка по мащаб туристическа инфраструктура“.

Подмярка 7.6. „Проучвания и инвестиции, свързани с поддържане, възстановяване и на културното и природното наследство на селата“.

Актуално състояние:

По тази мярка от ЕС е одобрена сума в размер на 531 867 024,00 евро.

Разплатените средства до 31.12.2017 г. са 3 294 708,00 евро, т.е. под 0,5% от общите публични средства по програмата.

В Годишния доклад се предоставя информация за състоянието на две от подмерките М 7.2. и М 7.6, а за актуалното състояние по останалите липсва информация.

Подмярка 7.2. „Инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на всички видове малка по мащаби инфраструктура“.

По подмярката са отворени два приема на проектни предложения - първият на 02.09.2016 г. за 341 000 000 евро, а вторият на 04.10.2017 г. за 10 000 000 евро. По двата приема не е завършен процеса на разглеждане на проектни предложения.

Препоръка:

- Да се приключи с разглеждането на проектните предложения, особено по първия прием и се премине към сключване на договори с одобрените кандидати.

Подмярка 7.6 „Проучвания и инвестиции, свързани с поддържане, възстановяване и на културното и природното наследство на селата“.

На 09.05.2016 г. е отворен прием за проектни предложения за 25 000 000 евро. Според Годишния доклад до 31.12.2017 г. са сключени договори за 20 479 456 евро. Продължава процеса по разглеждане на проектните предложения.

Препоръка:

- Да се привърши бързо процедурата по разглеждане на проектните предложения и се премине към сключване на договори респ. изпълнение на намеренията на кандидатите.

През 2017 г. не е отварян прием по подмярката.

В Годишния доклад няма информация по следващите три подмерки:

Подмярка 7.3 „Широколендова инфраструктура, включително нейното създаване, подобрене и разширяване, пасивна широколендова инфраструктура и мерки за достъп до решения чрез широколендова инфраструктура и електронно правителство“.

Подмярка 7.4 „Инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на основни услуги на местно равнище за населението в селските райони, включително за отдих и културни дейности, както и на съответната инфраструктура“.

Подмярка 7.5 „Инвестиции за публично ползване в инфраструктура за отдих, туристическа информация и малка по мащаб туристическа инфраструктура“.

Препоръка:

- Да се пристъпи към подготовката на нормативна уредба, която да направи възможно отваряне на прием по горните три мерки.

М 08 — Инвестиции в развитие на горските райони и подобряване на жизнеспособността на горите (членове 21 — 26)

Мярка 8 се прилага със следните подмерки:

Подмярка 8.1. „Залесяване и създаване на горски масиви – разходи за създаване“;

Подмярка 8.2. „Залесяване и създаване на горски масиви – разходи за поддръжка“;

Подмярка 8.5. „Предотвратяване и възстановяване на щети по горите от горски пожари, природни бедствия и катастрофични събития“ ;

Подмярка 8.6. „Инвестиции, подобряващи устойчивостта и екологичната стойност на горските екосистеми“;

Подмярка 8.7. „Инвестиции в технологии за лесовъдство и в преработката, мобилизирането и търговията на горски продукти“.

Актуално състояние:

По тази мярка от ЕС е одобрена сума в размер на 53 076 491,00 евро.

Разплатените средства до 31.12.2017 г. са 480 583,00 евро, т.е. под 1,0% от общите публични средства по програмата.

В годишния отчет не е предоставена информация за състоянието на дейностите по **Мярка 8**. Няма данни, от които да е видно, че към 31.12.2017 г. е отворян прием по мярката.

Препоръка:

- Да се пристъпи към подготовка за отваряне на прием по всяка една от подмерките.

М09 — Създаване на групи и организации на производителите (член 27)**Актуално състояние:**

По тази мярка от ЕС е одобрена сума в размер на 7 016 352,00 евро.

Разплатените средства до 31.12.2017 г. са 42 598,00 евро, т.е. под 0,5% от предоставените публични средства.

В годишния доклад не е предоставена информация за състоянието на дейностите по **Мярка 9**.

През 2015 г. и 2016 г. бяха подготвени и публикувани наредби респективно изменения по тях, които дадоха възможност на повече земеделски производители да започнат процедурите по заявяване на намерения и регистриране в МЗХГ.

Препоръка:

- Да се активизира работата по прием респективно сключване на договори с одобрените организации и групи на производителите.

M10 — Агроекология и климат (член 28)

Мярка 10 се прилага със следните подмерки:

Подмярка 10.1 „Плащания за ангажименти свързани с агроекологията и климат“.

Подмярка 10.2 „Опазване на застрашени от изчезване местни породи и сортове, важни за селското стопанство“.

Актуално състояние:

По тази мярка от ЕС е одобрена сума в размер на 167 510 002,00 евро.

Разплатените средства до 31.12.2017 г. са 70 839 597,00 евро.

В годишния доклад са отразени особените правила, по които се изразходват средствата по **Мярка 10**. Те са причината по **Мерки 10, 11, 12 и 13** да е на лице висок процент на разплащане.

Препоръки:

- В годишния доклад да има информация за дейностите по отделните подмерки;
- Да се избягват в бъдеще изкривявания по **Мярка 10** при насочване на средства само към определени ангажименти в земеделието.

M 11 — Биологично земеделие (член 29)

Мярка 11 се прилага със следните подмерки:

Подмярка 11.1 „Плащания за преминаване към биологично земеделие за ха ИЗП“;

Подмярка 11.2 „Плащания за поддържане на биологичното земеделие на ха ИЗП“;

Актуално състояние:

По тази мярка от ЕС е одобрена сума в размер на 113 695 079,00 евро.

Разплатените средства до 31.12.2017 г. са 49 922 377,00 евро.

Препоръки:

- В доклада да се изяснят обстоятелствата, които доведоха до промяна на правилата на подпомагане на земеделските производители по **Мярка 11**;
- Да се повишат изискванията към регистрираните сертифициращи организации;
- Да се обърне особено внимание на сегмента, свързан с производството на биологичен мед;
- В бъдеще земеделските производители да се информират защо се налага УО на ПРСР да променя в ход правилата за подпомагане.

M12 — Плащания по „Натура 2000“ и Рамковата директива за водите (член 30)

Актуално състояние:

По тази мярка от ЕС е одобрена сума в размер на 104 757 028,00 евро.

Разплатените средства до 31.12.2017 г. са 46 796 171,00 евро.

В годишния доклад са отразени особените правила, по които се изразходват средствата по **Мярка 12**.

М 13 — Плащания за райони, изправени пред природни или други специфични ограничения (член 31)

Актуално състояние:

По тази мярка от ЕС е одобрена сума в размер на 206 703 506,00 евро.

Разплатените средства до 31.12.2017 г. са 88 528 882,00 евро.

В годишния доклад са отразени особените правила, по които се изразходват средствата по **Мярка 13**.

Препоръка:

- Да се прецизира картата с необлагодетелстваните райони за следващия програмен период, попадащи в обхвата на мярката. Пропуски в сегашното картово приложение към ПРСР пречат на много земеделски производители да се възползват от мярката.

М 14 — Хуманно отношение към животните (член 33)

Актуално състояние:

По тази мярка от ЕС е одобрена сума в размер на 48 330 584,00 евро.

Проведен е за първи път прием - 25.9.2017 г.

В Годишния доклад няма данни за разплатени средства по **Мярка 14** до 31.12.2017 г.

Препоръка:

- Да се пристъпи към приключване процеса на разглеждане на проектните предложения и да се сключат договори за подпомагане.

М 15 — Екологични услуги и услуги във връзка с климата в горското стопанство и опазване на горите (член 34)

Актуално състояние:

По тази мярка от ЕС е одобрена сума в размер на 6 562 500,00 евро.

В Годишния доклад няма информация за разплатени средства по **Мярка 15** до 31.12.2017 г.

Препоръка:

- Да се пристъпи към отваряне на мярката.

М 16 — Сътрудничество (член 35)

Мярка 16 се прилага със следните подмерки:

Подмярка 16.1. „Подкрепа за сформирани и функциониране на оперативни групи в рамките на ЕПИ за селскостопанска производителност и устойчивост“;

Подмярка 16.4. „Подкрепа за хоризонтално и вертикално сътрудничество между участниците във веригата на доставки за изграждането и азвитието на къси вериги на доставки и местни пазари“.

Актуално състояние

По тази мярка от ЕС е одобрена сума в размер на 29 316 351,00 евро.

Мярката има за задача да допринесе за внедряване на иновативни решения и за създаване на т.н. „къси вериги“ на доставки и местни пазари.

В Годишния доклад няма информация за разплатени средства по Мярка 16 до 31.12.2017г.

Препоръка:

- Да се пристъпи към отваряне на мярката.

М 19 — Подкрепа за местно развитие по LEADER (BOMP — водено от общностите местно развитие) (член 35 от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

Мярка 19 се прилага със следните подмерки:

19.1 Подмярка “Помощ за подготвителни дейности”;

19.2 Подмярка “Прилагане на операции в рамките на стратегии за водено от общностите местно развитие”;

19.3 Подмярка “Подготовка и изпълнение на дейности за сътрудничество на местни групи за действие”;

19.4 Подмярка “Текущи разходи и популяризиране на стратегия за водено от общностите местно развитие”.

Актуално състояние:

По тази мярка от ЕК е одобрена сума в размер на 118 335 849,00 евро.

Разплатените средства до 31.12.2017г. са 3 631 926,00 евро.

Мярка 19 е с особено място в ПРСР 2014-2020. Проектните предложения за BOMP (Водени от Общностите Местни Развия) изпълняват по най-добър начин целите на ПРСР 2014-2020. Чрез тях се изгражда преди всичко човешки и организационен капацитет в изостаналите райони. След това той става важна предпоставка за успешното изпълнение на цялата Програма за развитие на селските райони. По тази причина мярката ще бъде разгледана по-подробно.

Бюджетът по **Мярка 19** се формира по различен начин спрямо всички останали мерки от ПРСР. Предоставеният бюджет за дадено проектно предложение може да се сглоби на базата на пари от ПРСР с прибавяне на средства от четири Оперативни програми като се получава т.н. многофондово подпомагане.

От началото на програмния период до 31.12.2017 г. са проведени две процедури по прием на стратегии за BOMP:

А. Предоставеният бюджет за първия прием 15.02.2016 г. – 31.05.2016 г. е формиран от източници както следва:

„Програма за развитие на селските райони“	– 76 708 917,00 евро;
Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“	– 53 980 776,00 евро;
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“	– 49 749 189,00 евро;
Оперативна програма „Околна среда“	– 19 458 660,00 евро;
Оперативна програма „Наука и образование за интелиг. растеж“	– 00,00 евро;
Общо предоставен ресурс от всички източници:	– 199 897 542,00 евро;

Към 31.12.2017 г. от УО са подписани договори за стратегии за ВОМР, които се изпълняват от 39 МИГ на територията на 73 общини.

Според Годишния доклад за 2017 г. в одобрените стратегии за ВОМР са използвани около половината от предоставените средства. Разпределението на тези средства по източници е както следва:

„Програма за развитие на селските райони“	– 74 292 759,00 евро;
Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“	– 15 226 234,00 евро;
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“	– 11 116 957,00 евро;
Оперативна програма „Околна среда“	– 1 609 057,00 евро;
Оперативна програма „Наука и образование за интелиг. растеж“	– 00,00 евро;
Общо договорени средства от всички източници:	– 102 245 009,00 евро;

Б. Предоставеният бюджет на втория прием 30.06.2017 г. – 31.08.2017 г. идва от следните източници:

„Програма за развитие на селските райони“	– 35 675 128,00 евро;
Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“	– 48 279 820,00 евро;
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“	– 38 631 742,00 евро;
Оперативна програма „Околна среда“	– 17 849 603,00 евро;
Оперативна програма „Наука и образование за интелиг. растеж“	– 40 903 350,00 евро;
Програма „Рибарство и морско дело“	– 299 995,00 евро;
Общо предоставен ресурс от всички източници:	– 181 639 638,00 евро;

Според Годишния доклад средствата по одобрените стратегии на втория прием е разпределен по източници както следва:

„Програма за развитие на селските райони“	– 47 324 587,00 евро;
Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“	– 14 066 976,00 евро;
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“	– 12 056 960,00 евро;
Оперативна програма „Околна среда“	– 5 279 811,00 евро;
Оперативна програма „Наука и образование за интелиг. растеж“	– 5 191 470,00 евро;
Общо договорени средства от всички източници:	– 83 919 804,00 евро

Към 31.12.2017 г. от УО са подписани договори по втория прием със 25 МИГ на територията на 43 общини.

Общо сключените по двата приема договори са със 64 МИГ на територията на 116 общини, а общо договорените средства са за 186 164 813,00 евро.

Препоръки:

- Да се ускорят процедурите по прилагане на стратегиите на одобрените МИГ
- Да се прехвърлят средства от други мерки на ПРСР 2014-2020 и се осигури финансиране на останалите 26 проекти. Те са одобрени и за тях няма административни пречки да бъдат реализирани. Те да започнат работа по изпълнение на стратегиите си към 30.09.2018 г.